

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

KOMUNIKACE VE SFÉŘE VÝPOČETNÍ TECHNIKY

Vedoucí práce: prof. PhDr. Alena Jaklová, CSc.

Autor práce: Jana Sixtová

Studijní obor: ČJ – D/SŠ

Ročník: 6.

Děkuji vedoucí diplomové práce prof. PhDr. Aleně Jaklové, CSc. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Děkuji také svému příteli Bc. Filipu Novotnému za odbornou pomoc při sestavování slovníku počítačového slangu.

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

Praha 11. 11. 2009

OBSAH

ÚVOD.....	8
I. OBECNĚ O SLANGU	10
1. 1. Slang jako součást národního jazyka	10
1. 1. 1. Spisovný jazyk	11
1. 1. 2. Obecná čeština	11
1. 1. 3. Dialekty.....	12
1. 1. 4. Sociolekty	12
1. 2. Slang a jeho vymezení	13
1. 2. 1. Původ slova slang	13
1. 2. 2. Co je to slang	14
1. 3. Aspekty slangu.....	15
1. 3. 1. Jazykové aspekty slangu	15
1. 3. 2. Mimojazykové aspekty slangu.....	17
II. VÝPOČETNÍ TECHNIKA.....	18
2. 1. Historie výpočetní techniky	18
2. 2. Vývoj výpočetní techniky v Československu.....	21
III. KOMUNIKACE VE SFÉŘE VÝPOČETNÍ TECHNIKY.....	24
3. 1. Písemné prameny počítačového slangu	26
3. 1. 1. Odborná literatura	27
3. 1. 2. Internet	30
3. 2. Charakteristika sběru jazykového materiálu.....	30
IV. POČÍTAČOVÝ SLANG	33
4. 1. Úvod ke slovníku	33
4. 2. Seznam zkratk použitých ve slovníku.....	34
4. 3. Slovník počítačové slangu	35
V. TYPICKÉ RYSY POČÍTAČOVÉHO SLANGU.....	98
5. 1. Počítačový slang a slova přejatá	98

5. 1. 1. Anglicismy v počítačovém slangu	98
5. 1. 1. 1. Anglicismy s původním pravopisem	99
5. 1. 1. 2. Hybridní slova.....	100
5. 1. 1. 3. Anglicismy kopírující výslovnost.....	101
5. 1. 1. 4. Zkratková slova.....	101
5. 1. 2. Další jazyky v počítačovém slangu	102
5. 2. Synonymita v počítačovém slangu	103
5. 3. Expresivita v počítačovém slangu	111
5. 3. 1. Kladná expresivita	112
5. 3. 2. Záporná expresivita.....	112
5. 3. 3. Expresivita jako projev jazykové hry	113
ZÁVĚR	115
LITERATURA	119
PŘÍLOHA	122

Anotace

Diplomová práce pojednává o komunikaci ve sféře výpočetní techniky, zejména o počítačovém slangu. Teoretická část je věnována pojmu slang a jeho postavení ve struktuře národního jazyka. Představuje nám různé definice slangu a názory lingvistů na vymezení tohoto termínu. Popisuje také jazykové a mimojazykové aspekty slangu.

Druhá část diplomové práce podává výklad o historii ve výpočetní technice a také přehled písemných pramenů, které se týkají počítačového slangu. Cílem této práce ale bylo především sestavení slovníku počítačového slangu vzniklého převážně na základě dotazníkového výzkumu v letech 2007 – 2009. Jazykový materiál byl podroben analýze; ta je zaměřena na základní rysy slangu, na synonymitu a expresivitu. Zkoumá rovněž počítačové anglicismy a charakter jejich adaptace v českém jazyce.

Annotation

This diploma thesis deals with a communication used within information technologies, especially within computer slang. The theoretical part of this work is dedicated to the term ‘slang’ and its position within the structure of the national language. It presents different definitions of slang and the opinions of linguists on defining this term. Diploma thesis also describes the linguistic and non-linguistic aspects of slang.

The second part of the work sets out commentary on the history of information technologies and it also introduces an overview of the written sources concerning the computer slang. The intention of this work was above all to set a dictionary of the computer slang mostly composed on a basis of questionnaire research which was done throughout the period 2007 – 2009. The linguistic material was subjected to analysis; it is focused on basic characteristics of slang, especially on the synonymy and expressivity. It also explores the computer anglicisms and character of their adaptation in the Czech language.

ÚVOD

Výpočetní technika je věda, která pracuje a vyvíjí počítače pro potřeby armády, vědy a vědeckých oborů. Během posledních 20 let se výpočetní technika neuvěřitelným tempem rozvíjela a dále se rozvíjí. V současnosti již zasáhla do všech odvětví lidské činnosti a stala se nezbytnou součástí našeho života.

V této diplomové práci jsme si jako hlavní úkol stanovili sestavit slovník mluvy ve sféře výpočetní techniky, protože lingvistických prací na toto téma zatím nebylo sepsáno příliš mnoho.

V první části práce popisujeme teoretickou stránku slangu. Zaměřujeme se na slang jako součást komunikace a národního jazyka, uvádíme definice pojmu slang, které se mezi jednotlivými lingvisty různí, a soustředíme se na jednotlivé aspekty slangu.

Další kapitolu věnujeme problematice oboru výpočetní techniky. Představíme samotný obor výpočetní technika a jeho hlavní objekt - počítač. Převážná část této kapitoly se zabývá historií výpočetní techniky, jejím vývojem ve světě i u nás.

Tato práce zaznamenává komunikaci ve sféře výpočetní techniky, zejména počítačový slang jako jednu ze složek počítačové komunikace. Téma slangu v domácí lingvistice je zpracováváno již od dvacátých let 20. století, ale počítačovému slangu zatím nebyla věnována velká pozornost; to dokazuje i malé množství písemných pramenů týkajících se počítačového slangu. Tuto skutečnost dokladujeme v kapitole *Písemné prameny počítačového slangu*, ve které jsme vycházeli z odborné literatury, periodik i zdrojů na internetu.

Hlavním cílem diplomové práce je lexikografické zpracování počítačového slangu do podoby abecedně řazeného slovníku. Nejbohatším zdrojem pro vytvoření tohoto slovníku se stal dotazníkový výzkum probíhající v letech 2007 – 2009 mezi odborníky i běžnými uživateli. Výsledek výzkumu je zachycen v kapitole *Slovník počítačového slangu*.

V další části práce sebrané výrazivo zařazujeme do systému češtiny a zkoumáme, zda odpovídá definici slangu uvedené na začátku práce. Hledáme odpověď na to, zda je toto výrazivo opravdu slangem a zda se shoduje s Hubáčkovou teorií jazykových a mimojazykových aspektů slangu.

Poslední část práce je věnována rozboru zaznamenaného jazykového materiálu. Zaměřujeme se přitom na tři rysy typické pro počítačový slang a slang vůbec, a to přejímání výrazů z cizích jazyků, na synonymitu a expresivitu.

Pokud jde o přejímání z cizích jazyků, hovoříme zde o anglicismech. V práci uvádíme důvody, proč anglicismy v tomto oboru převažují, ale hlavně analyzujeme jejich charakter a stupeň adaptace v českém jazyce. Zjišťujeme, zda k počesťování dochází a jakým způsobem se tak děje. Pokládáme si také otázku, jestli existuje i jiný cizojazyčný původ výraziva než anglický.

Typickým rysem mluvy ve sféře výpočetní techniky je také synonymita. V této kapitole seznam slangismů rozdělujeme do jednotlivých tematických okruhů, přiřazujeme je ke spisovným výrazům a sledujeme u nich největší synonymitu a nejdelší synonymické řetězce. Vedle synonymity se v počítačovém slangu může objevit i homonymie.

Závěr této kapitoly je věnován expresivitě. Všímáme si, jaký druh expresivity je zde zastoupen a který převažuje, zda kladná či záporná expresivita, a z jakých důvodů. Jestli i u počítačového slangu je expresivita mimo jiné také projevem jazykové hry. Výsledky pozorování shrnujeme v závěru diplomové práce.

I. OBECNĚ O SLANGU

Slangy jsou živou, proměnlivou a neustále se vyvíjející vrstvou národního jazyka. Děje se tak z důvodu rozmachu některých oborů, jako je například výpočetní technika a rozšíření počítačů vůbec. Mimo jiné je tato látka již po desetiletí zpracovávána mnohými lingvisty a konají se i specializované konference k otázkám slangu a argotu.

Hlavním cílem této kapitoly je popsat slang jako jednu z vrstev národního jazyka, proto také titul *Obecně o slangu*, který vystihuje obsah této části práce. Název byl již několikrát užít v pracích mnoha jazykovědců včetně Jaroslava Hubáčka, který tak nazval jednu z kapitol své monografie *O českých slanzích* (1981).

1. 1. Slang jako součást národního jazyka

Pro důkladné porozumění národnímu jazyku je důležité poznat nejen jeho různé zvláštnosti, ale také všechny jeho součásti. Zejména pak ty, které se uplatňují v praxi obecně více než jazyk spisovný. Vedle ustupujících dialektů (ve smyslu teritoriálního rozdělení) jsou to stále častěji užívané sociolekty – slang, profesní mluva a argot. Než však přejdeme k samotnému slangu, musíme se zmínit o systému, do kterého patří, o českém národním jazyku.

Český národní jazyk je bohatě diferencovaný a stratifikovaný systém. Marie Čechová ho definuje jako soubor integrovaných výrazových prostředků vymezených jednak územně, uvnitř diferencovaných funkčně a teritoriálně, a jednak stratifikovaný sociálně.¹

To znamená, že český národní jazyk nemá jen jednu podobu, ale zahrnuje spisovný jazyk, obecnou češtinu a nářečí jakožto útvary národního jazyka a slang, profesní mluvu a argot jakožto poloútvary nebo také vrstvy národního jazyka. Toto jsou všechny podoby, kterých se v mluvě užívá, nikoli však odděleně, dochází k jejich prolínání.

¹ ČECHOVÁ, M. a kol. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997, s. 45.

1. 1. 1. Spisovný jazyk

Spisovný jazyk je nejdůležitějším útvarem národního jazyka, který se jako jediný útvar řídí kodifikací, tzn. že jeho jazyková norma je společensky závazná. Někdy se užívá výrazu „první standard“. Spisovný jazyk chápeme jako reprezentativní, oficiální a celonárodně uznávanou podobu národního jazyka, jehož užívání se předpokládá ve školách, v úřadech, v médiích, ve vědě atd.² Kodifikace spisovné češtiny je obsažena zejména v *Pravidlech českého pravopisu* (1993), *Slovníku spisovné češtiny pro školu a veřejnost* (2. vyd. 1994), z gramatik bychom mohli jmenovat *Příruční mluvnici češtiny* (1995), práci *Marie Čechová a kol., Čeština – řeč a jazyk* (2. vyd. 2000) nebo například akademickou *Mluvnici češtiny* (1986, 1987). Střediskem kodifikace je Ústav pro jazyk český AV ČR.

Variantou spisovného jazyka je **hovorová čeština**, můžeme se také setkat s označením „druhý standard“. Jde o mluvenou podobu jazyka, užívá se v polooficiálních, resp. neoficiálních mluvených projevech na rozdíl od spisovného jazyka; toho se užívá především v projevech psaných a oficiálních. Hovorová čeština potom funguje jako nástroj běžného dorozumívání vedle obecné češtiny či dialektů a také jako nástroj dorozumívání pro ty, kteří hovoří výhradně jen spisovně.³

1. 1. 2. Obecná čeština

Obecná čeština je dalším útvarem českého národního jazyka, tzv. třetí standard. Nyní již hovoříme o nespisovné češtině, která na rozdíl od češtiny spisovné (není příliš územně ani sociálně omezena) je územně a sociálně diferencována.

Obecná čeština vznikla na podkladě středočeského nářečí, jedná se o středočeský interdialekt; ten má svou specifickou a relativně stabilní normu. Užívá se v neoficiálních projevech (v neveřejné komunikaci) na celém území Čech a na značné části Moravy. Reprezentuje živou mluvenou řeč každodenního života. Není žádným překvapením objevit obecnou češtinu i v psané podobě, kterou nalezneme nejen v beletrii, ale dokonce i v publicistice.⁴

² CHLOUPEK, J. a kol. *Stylistika češtiny*. Praha: SPN, 1991, s. 46-50.

³ TAMTÉŽ, s. 50-51.

⁴ TAMTÉŽ, s. 54-56.

1. 1. 3. Dialekty

Dialekt neboli nářečí představuje další nespisovný útvar českého národního jazyka; je ovšem vymezený územně, je přísně normovaný a užívaný neprestíženě v běžné mluvené komunikaci.

Historický vývoj jazyka vedl ke vzniku čtyř základních nářečních skupin (12.-17. století): nářečí česká, hanácká, lašská a moravskoslovenská. V Čechách je nejznámější nářečí středočeské, z kterého vychází obecná čeština (viz výše), dále zde existují zbytky nářečí jihozápadočeských, východočeských a českomoravských. Na Moravě se stále udržují, zejména na venkově, tři tradiční nářečí: hanácké (střední a jihozápadní Morava), moravskoslovenské (jihovýchodní Morava) a lašské.⁵

1. 1. 4. Sociolekty

Sociolekty jsou specifickou a převážně nespisovnou vrstvou národního jazyka, která je vymezena sociálně na rozdíl od územně vymezeného dialektu. Jsou to „jen“ tzv. poloútvary, protože je tvoří jen lexikální, popřípadě i frazeologické jednotky, nemají svoji kodifikovanou normu. Patří sem slang, profesní mluva a argot.⁶ O slangu se zde zmíníme jen stručně, více pozornosti mu bude věnováno v dalších kapitolách.

Nejprve vymezíme pojem **profesní mluva**, který podobně, jak níže uvidíme u termínu slang, není jednoznačně definován. Dříve se profesní mluva zahrnovala do oblasti slangu, ale dnes se spíše vyčleňuje jako samostatný poloútvary. Dalo by se říci, že je to jazyk užívaný představiteli jednotlivých profesí, je vytvářen většinou z praktických důvodů, za účelem zjednodušení často složité profesní terminologie bez ohledu na jejich spisovnost.⁷ Musíme však dodat, že není snadné rozeznat slang od profesní mluvy, protože v některých oborech (např. výpočetní technika) nelze určit hranice mezi profesí a zájmem.

K tzv. poloútvaryům národního jazyka patří i **slang**. Je to vrstva nespisovných výrazů užívaných pro běžnou jazykovou komunikaci v zájmovém i profesním prostředí, jeho podstatou se stává jazyková hra, vykazuje také značnou variabilitu pojmenování, bohatou synonymitu a častou až nápadnou expresivitu.

⁵ ČECHOVÁ, M. a kol. *Čeština - řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996, s. 25-26.

⁶ TAMTÉŽ, s. 27.

⁷ TAMTÉŽ, s. 27.

A posledním sociolektem v českém jazyce je **argot**; je to tajná mluva skupiny lidí žijících na okraji společnosti, resp. kriminálních živlů. Předpokladem jeho vzniku je solidarita společenské skupiny, stejné záměry, cíle a zájmy jejích členů. Jmenujme například argot zlodějů, žebráků, prostitutek a pasáků, z nichž je z minulosti nejnámější argot pražské galérky a brněnské plotny. V současnosti bychom hovořili nejspíše o argotu narkomanů či vězňů. Uvedme ještě poznámku nakonec, dnes už by se totiž dalo polemizovat se spojením tajná mluva, protože tento rys současné argoty ztrácí.⁸

1. 2. Slang a jeho vymezení

O slangu v našem prostředí se začíná hovořit zhruba ve 20. letech 20. století, první práce vychází již ve 30. letech, a to rozsáhlá studie Františka Oberpfcera *Argot a slangy* v Československé vlastivědě z roku 1934. Značný přínosem pro slang bylo také uspořádání Konference o slangu a argotu v Plzni v 70. letech, z čehož se postupně stala tradice. Nesmíme však zapomenout na lingvisty jako *J. V. Bečka*, *E. Rippl*, *V. Křístek*, *B. Zimová*, *L. Klimeš* a především *J. Hubáček* a další, kteří na poli slangu a argotu přišli s novými poznatky, a přispěli tak k zmapování českého jazyka všech vrstev společnosti.

1. 2. 1. Původ slova slang

Uvést přesnou a jednoznačnou definici slangu není snadné, jelikož existuje několik pohledů, a není ani snadné přesněji určit původ tohoto slova. Existuje několik možností výkladu.

Podle J. Hubáčka⁹ se slovo slang objevuje nejspíše již v první polovině 18. století v Anglii a označuje vulgární jazyk. Jeho původ je pravděpodobně v anglickém spojení *s language* (somebody language = něčí jazyk).

Naopak podle **F. Kopečného** je slang anglické slovo skandinávského původu (poprvé doložené r. 1758). Lze ho pokládat za dějové jméno ke *sling*, což znamená vrhat, rozhazovat, a původně označovalo zvláštní, zpěvavý a lstivý jazyk žebráků.¹⁰

⁸ ČECHOVÁ, M. a kol. *Čeština - řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996, s. 27.

⁹ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. Ostrava: Profil, 1981, s. 9.

¹⁰ KOPEČNÝ, F. *K etymologii slov*. In: *Sborník přednášek z II. Konference o slangu a argotu v Plzni 23.- 26. 9. 1980*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1982, s. 28-30.

Slovo slang může také pocházet z cikánštiny či severoanglických dialektů, jak uvádí **Majakovskij**. A k úplnosti chybí ještě **Partridge**, který původ slova slang pokládá do Norska. Oba dva tyto zahraniční jazykovědce cituje ve své knize Jaroslav Hubáček.¹¹

1. 2. 2. Co je to slang

Jednotná definice slangu neexistuje. Mezi jednotlivými lingvisty jsou patrné značné rozdíly ve vnímání toho, co slang vlastně je. Vedle termínu slang také existuje celá řada dalších termínů označujících stejnou skutečnost, např. sociální nářečí (sociolekt), pracovní jazyk, společenský jazyk, vrstvosvá mluva atp.

Nejde jen o definici, ale také o vymezení tohoto pojmu, jestli je chápán v užším nebo širším slova smyslu, tzn. jestli v sobě zahrnuje profesní mluvu a argot či nikoli. V tomto ohledu se jazykovědci také nemohou shodnout.

V gramatikách se obvykle můžeme dočíst, že slang je „*soubor jistých speciálních názvů a obrátů, kterých se užívá v běžném styku mezi členy pracovního nebo zájmového společenství kromě příslušné terminologie.*“¹² S tím se také shoduje **Hauserovo tvrzení**, že „*slang je nespisovný útvar jazyka, který je charakteristický pro mluvčí náležející k určité zájmové nebo profesionální skupině. Rozdíly oproti spisovnému jazyku spočívají především ve slovní zásobě.*“¹³

Zdena Hladká v novější práci (Příruční mluvnice češtiny, 2. vyd., 2003) představuje slang jako „*soubor slov a frází užívaných skupinou lidí spjatých stejným zájmem, eventuálně též profesí. Profesní mluva je podle ní potom soubor termínů a frází užívaných skupinou zaměstnanců při pracovním procesu.*“¹⁴

Nesmíme však zapomenout na **Jaroslava Hubáčka**, který uvádí toto: „*Slang je svébytná součást národního jazyka, jež má podobu nespisovné vrstvy speciálních pojmenování realizované v běžném (nejčastěji polooficiálním a neoficiálním) dorozumívacím styku lidí vázaných stejným pracovním prostředím nebo stejnou sférou zájmů a sloužící jednak specifickým potřebám jazykové komunikace, jednak jako prostředek vyjádření příslušnosti k prostředí či zájmové sféře.*“¹⁵

¹¹ HUBÁČEK, J. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988, s. 6.

¹² HAVRÁNEK, B.; JEDLIČKA, A. *Česká mluvnice*. Praha: SPN, 1981.

¹³ HAUSER, P. *Nauka o slovní zásobě*. 1. vyd. Praha: SPN, 1980, s. 23.

¹⁴ *Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: LN, 2003, s. 94.

¹⁵ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. Ostrava: Profil, 1981, s. 18.

Našli bychom mnoho dalších definic slangu od předních lingvistů minulé i dnešní doby (Bečka, Suk). V dalších definicích se už rozlišují jen drobné nuance. Pro představu toho, co je to slang, by nabídnutý materiál měl být dostačující.

Pokud jde tedy o slang, jedná se vždy o mluvu, kterou se dorozumívá určitá skupina komunikantů; ti jsou omezeni pracovním nebo zájmovým prostředím. Slang tedy slouží jako prostředek dorozumívání, ale může mít i funkci určitého odlišení od ostatní společnosti. Je určen pro komunikaci polooficiální a neoficiální a patří do nespisovné vrstvy jazyka.

Na závěr této problematiky je třeba dodat, že pokud zkoumáme komunikaci určité vrstvy společnosti, ať už se jedná o zájmovou, profesní nebo deklasovanou skupinu lidí, jejich mluva není striktně dána, takže jednotlivé sociolekty se v jejich řeči prolínají.

1. 3. Aspekty slangu

Pro úplnější pohled na slangy je třeba ještě uvést jeho hlavní aspekty (motivovanost slangových pojmenování). J. Hubáček¹⁶ ve své práci posuzuje slang ze dvou hledisek: hledisko jazykové a hledisko mimojazykové. Jednotlivé aspekty se vzájemně prolínají a neplatí pro všechny slangy stejně.

1. 3. 1. Jazykové aspekty slangu

Nejprve si pro přehlednost vyjmenujme nejdůležitější jazykové aspekty slangu, které v jednotlivých částech postupně rozebereme: nespisovnost, komunikativní funkčnost, systémovost, pojmová diferenciacie, propracovanost odborné terminologie, expresivita a nakonec vhodnost pro mluvené jazykové projevy.

Jako první z aspektů byla zmíněna **nespisovnost**, která zde hraje důležitou roli, protože slangové výrazy většinou vznikají jako nespisovná synonyma k pojmenováním spisovným či terminologickým (volíš – volejbal). Mohou vznikat až celé synonymické řady, kde ne všechny výrazy mají stejnou míru nespisovnosti, některé se pohybují na hranici se spisovností a jiné mohou být až vulgární.

¹⁶ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. Ostrava: Profil, 1981, s. 19-27.

Další z aspektů je **komunikativní funkčnost**; ta se zde projevuje jako snaha po co možná nejstručnějším a významově jednoznačném vyjádření. Tohoto stručného a jednoznačného vyjádření dosahuje slang pomocí tzv. univerbizace, tj. tendence komunikantů vyjadřovat se ekonomicky a stručně.

Systémovost je jeden z dalších výše uvedených aspektů. Jelikož slang není strukturální útvar, jako například spisovná čeština, systém je zde viděn hlavně v uspořádání lexikálních jednotek. Systémovost se projevuje v rovině obecně slangové, tak i uvnitř jednotlivých slangů. Systémově se více jeví výrazy jednoslovné než sousloví, která se objevují jen zřídka. Uvnitř jednoho slangu se systémovost projevuje preferencí výrazů mající pro určité prostředí značný význam (např. ve výpočetní technice názvy počítačů či jednotlivých součástek).

Ve slangu se uplatňuje také snaha o **pojmovou diferenciaci**; ta se řídí pojmenovacími potřebami v pracovním nebo zájmovém prostředí, tzn. že slangové vyjádření má stejný význam jako daný termín, ale více ho upřesňuje. Na druhou stranu to také znamená, že termínů se vyskytuje mnoho, a tak jediný slangový výraz vystihne daný předmět, čímž zastoupí velké množství termínů.

Propracovanost odborné terminologie je další hledisko, podle kterého Hubáček posuzuje slang. Terminologie se v některých odvětvích vytvářela díky politické situaci v zemi až ve 20. letech 20. století, z čehož vyplývá množství slangových výrazů pocházejících z německého jazyka, které tuto chybějící terminologii (např. prostředí technické) nahrazovalo. Dnes již také vznikají slangové výrazy odvozené z české terminologie. Za zmínku stojí ještě fakt, že dnes se přejímá terminologie také z angličtiny, a to zejména v počítačové, ekonomické či sportovní oblasti.

Snahu o **vyjádření expresivity** považujeme za další a zcela samostatný aspekt tvoření slangu. Ve slangové vrstvě existují výrazy nociónální, neexpresivní, které pouze pojmenovávají, a výrazy, které mají různou míru expresivity, děje se tak jako ve spisovných vrstvách jazyka českého.

Na slangové výrazivo má vliv i ta skutečnost, že jde vždy o mluvenou podobu řeči, tyto výrazy se užívají pouze v mluvených projevech a vyznačují se také tím, že jsou vždy popisné a motivované (tvořené slovotvornými postupy, sémanticky nebo přejímáním), nikoli naopak.

1. 3. 2. Mimojazykové aspekty slangu

„Mimojazykové aspekty jsou v různých slanzích různé a mohou se uplatňovat s nestejnou intenzitou. Patří k nim stupeň uzavřenosti určitého prostředí, jeho stáří, tradice rychlost rozvoje, věkové a sociální složení příslušníků toho určitého prostředí a faktory psychické“, jak o tom píše opět Jaroslav Hubáček.¹⁷

Stupeň uzavřenosti prostředí, jak už to samotný název naznačuje, není stejný, rozlišujeme tu slangová prostředí uzavřená a otevřená, tzn. do jaké míry se jednotlivá slangová prostředí dokáží oprostít od jazykových vlivů okolního světa. Tato míra uzavřenosti ovlivňuje právě tvorbu a užívání slangových výrazů. Prostředí, které bychom označili za **uzavřené** (např. vojenské, hutnické), je zbaveno veškerých vlivů veřejnosti po dobu působení daného prostředí (pracovní doba či čas strávený zájmovou činností); to způsobuje jeho ustálení ve slangových výrazech. Vliv má také stáří, tradice a rychlost rozvoje daného oboru. Slang se stále vyvíjí jako jazyk sám, takže dochází k vytváření nových pojmenování, a naopak k zastarávání již existujících výrazů.

Mezi mimojazykové aspekty se řadí také **složení členů daného slangového prostředí**, záleží tu hlavně na věkovém a sociálním uspořádání. Pokud totiž v zájmové skupině převažují mladí lidé, v jejich slangovém slovníku je často patrná snaha po vtipném a expresivním vyjádření, objeví se tu i jazyková hra. Variabilita slangového výraziva se projevuje i v důsledku toho, že vedle sebe v jednotlivých odvětvích existují lidé různých zájmů, povahových vlastností i vzdělání.

Důležitou roli ve tvoření slangového lexika hrají i **psychické faktory** jedince. Jednak se setkáme se snahou členů určité slangové skupiny ukázat výjimečnost jejich činnosti ve vyjadřování a jednak se snahou upozornit na svoji příslušnost k dané slangové skupině.

¹⁷ HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. Ostrava: Profil, 1981, s. 25.

II. VÝPOČETNÍ TECHNIKA

Diplomová práce pojednává o komunikaci ve sféře výpočetní techniky, proto se v této kapitole věnujeme otázkám, co je to výpočetní technika, co je jejím hlavním objektem a jaký byl její vývoj v minulosti. Hlavním pramenem pro popis teorie výpočetní techniky byla monografie *Historie výpočetní techniky*,¹⁸ doplnkově také internetová encyklopedie *Wikipedie*.

Výpočetní technika v dnešní době představuje především počítač, ale výpočetní operace nejsou v dějinách vůbec nové. Před moderními počítači tu existovaly nástroje usnadňující lidem výpočty, patřily k nim například tabulky (*logaritmické, úmrtnosti atd.*). Teprve až od poloviny 20. století se začínají rozvíjet počítače dnešního typu, tzv. elektronické počítače.¹⁹

Výpočetní technika je věda, která pracuje a vyvíjí počítače pro potřeby hlavně armády, vědy a vědeckých oborů. Během posledních 20 let se výpočetní technika neuvěřitelným tempem rozvíjí. V současnosti již zasahuje do všech odvětví lidské činnosti a stává se nezbytnou součástí našeho života.²⁰

Hlavním objektem výpočetní techniky je počítač, tj. elektronické zařízení zpracovávající data pomocí předem vytvořeného programu. Současný počítač se skládá ze softwaru (*operační systém a programy*) a z hardwaru; ten představuje fyzické části počítače (*procesor, klávesnice, monitor atd.*). Počítač je ovládán uživatelem, který poskytuje počítači data ke zpracování prostřednictvím jeho vstupních zařízení, a počítač výsledky prezentuje pomocí výstupních zařízení. V současnosti jsou počítače využívány téměř ve všech oborech lidské činnosti.

2. 1. Historie výpočetní techniky

Cílem následujícího textu je ukázat, jakými cestami se ubíral vývoj výpočetní techniky od prvních náznaků až po nedávnou minulost. Řada uváděných údajů se týká

¹⁸ ZELENÝ, J. *Historie výpočetní techniky*. Praha: Scientia, 2006.

¹⁹ Výpočetní technika. http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDpo%C4%8Detn%C3%AD_technika, 7. 10. 2009.

²⁰ KOBLÍŽEK, V. *Počítačový slang*. In: *Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni 7. - 9. 2. 1995*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995, s. 84.

převážně USA, které byly a stále jsou na špici světového vývoje, ale část výkladu je věnována i výpočetní technice v Československu.

Vývoj počítačové techniky nejlépe vystihuje výrok zakladatele firmy Intel Gordona Moora: „*The power of the silicon chip would double almost annually, with a proportionate decrease in cost.*“ To znamená ve volném překladu: „*Výkon počítačů se téměř každý rok zdvojnásobí a přitom se úměrně snižuje jeho cena.*“²¹

Ve srovnání s jinými obory lidské činnosti je výpočetní technika oborem velice mladým, přesto je její historie velice bohatá. Vzhledem k tomu, že v naší práci nám nejde primárně o výpočetní techniku, ale o komunikaci v rámci tohoto oboru, snažili jsme se použít jen nejdůležitější fakta.

Historie samočinných počítačů začíná ve 40. letech 20. století, kdy se objevují první tzv. počítačové stroje. V roce 1941 zkonstruoval v Německu Konrad Zuse první malý reléový počítač ZUSE Z4, avšak byl zničen při náletu. V roce 1942 uvedl Howard Aiken ve spolupráci s firmou IBM v USA do provozu reléový počítač MARK I. Tento počítač byl pravděpodobně použit při vývoji první atomové bomby. V roce 1944 byl na universitě v Pensylvánii v USA uvedený do provozu první elektronkový počítač ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Calculator). V roce 1945 byl vyroben počítač MANIAC (Mathematical Analyser Numerical Integrator and Computer). Kromě jiného byl použit při vývoji vodíkové bomby. V roce 1951 firma Remington uvedla na trh první sériově vyráběný počítač UNIVAC.²²

V následujících letech se snahy vývojářů, výrobců i uživatelů orientovaly na vývoj mohutných, stále výkonnějších a složitějších systémů, které by byly schopny uspokojit stále rostoucí nároky. Vznikaly tzv. sálové počítače zpracovávající velké množství dat. V 60. - 70. letech se začínala objevovat obrovská výpočetní střediska. Klimatizované sály poskytovaly své kapacity uživatelům prostřednictvím zakázek. Objem požadavků se hromadil a výpočetní centra nebyla schopna v přijatelném čase uspokojovat své klienty. Doba od zadání úkolu po získání výsledku byla velmi dlouhá a tento systém brzy přestal vyhovovat. Navíc pro koncové uživatele byl tento svět „sálových počítačů“ zcela uzavřen.²³

²¹ Historie výpočetní techniky. http://skola.amoskadan.cz/s_pp/s_pp_pu/pu2.htm, 7. 10. 2009.

²² ZELENÝ, J. *Historie výpočetní techniky*. Praha: Scientia, 2006, s. 34 - 44.

²³ Historie výpočetní techniky. http://skola.amoskadan.cz/s_pp/s_pp_pu/pu2.htm, 7. 10. 2009.

Další vývoj byl zaměřen na přibližování výpočetní techniky uživateli. Vznikaly první terminálové a počítačové sítě, které poskytovaly kapacitu centrálního počítače velkému počtu uživatelů.

Koncem 60. let se začíná formovat nový směr ve vývoji výpočetní techniky, vynucený potřebami praxe, zejména výzkumu a výroby. Dochází k nasazování jednotlivých počítačů přímo na pracovištích (laboratoře, technologické provozy). Na scénu přišly tzv. mikropočítače. Jejich vývoj je motivovaný přesně opačnou snahou než u centrálních výpočetních středisek: specializovat se jenom na jednu oblast, zmenšit rozměry, snížit výrobní náročnost a ceny, zjednodušit styk obsluhy s počítačem a jeho ovládání.

V polovině 70. let dostali konstruktéři počítačů k dispozici nové polovodičové součástky - mikroprocesory a paměťové obvody. Tyto stavební prvky umožnily sestavit počítač, který je možné umístit na stůl, a dát ho tak k dispozici každému pracovníkovi. Tak vznikly osobní počítače (PC – personal computer), které jsou díky své vysoké spolehlivosti a snadné ovladatelnosti přístupné i lidem bez odborných znalostí o výpočetní technice. Nejznámějšími počítači třetí generace, jak jsou počítače z let 1965-1980 nazývány, byly řady počítačů IBM 360 s různým výkonem. Znamenaly skutečný průlom počítačů do praktického a komerčního využití a vyráběly se v tisícových sériích.²⁴

Od 80. let do dnešní doby mluvíme o čtvrté generaci počítačů, která je charakteristická mikroprocesory a osobními počítači. Mikroprocesory v jednom pouzdře a nové integrované obvody umožnily zvýšit spolehlivost a zmenšit rozměry, zvýšit rychlost a kapacitu pamětí. Přichází éra operačního systému DOS. Poměr cena versus výkon je nejlepší u nejvíce prodávaných počítačů. S rozvojem počítačových sítí vzniká Internet a výkon počítačů se stále zvyšuje použitím několika procesorů (multiprocessory).²⁵

Další generace zatím nejsou známy, protože není jisté, jakým směrem se bude vývoj ubírat. Mohly by to být stroje s umělou inteligencí (roboti), kvantové počítače nebo něco úplně jiného. Současný vývoj ve sféře výpočetní techniky je velice složitý,

²⁴Historie výpočetní techniky. http://skola.amoskadan.cz/s_pp/s_pp_pu/pu2.htm, 7. 10. 2009.

²⁵Dějiny počítačů.

http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_po%C4%8D%C3%ADta%C4%8D%C5%AF, 12. 10. 2009.

trh je počítačovými výrobky různých druhů přesycen a stále vznikají nové, situace se stává až nepřehlednou, proto jsme náš výklad ukončili zde.

2. 2. Vývoj výpočetní techniky v Československu

Informace pro tuto podkapitolu byly čerpány z publikace *Historie výpočetní techniky*, především z oddílu *Situace v Československu*.²⁶

Rozvoj elektronických počítačů a výpočetní techniky v pravém slova smyslu vůbec se datuje zhruba do poválečného období ve Spojených státech. Situace v tomto odvětví u nás je poněkud odlišná. Poválečné Československo překonávalo řadu problémů spojených se sociálními, politickými a ekonomickými změnami a teprve až v roce 1950 byly v laboratořích matematických strojů Ústředního ústavu matematického zahájeny práce na projektu reléového počítače pod vedením doc. ing. A. Svobody.

Tento první počítač dostal jméno SAPO a jednalo se o reléový počítač s binární aritmetikou. Avšak všechny jeho součástky byly tuzemské výroby, o jejichž nespolehlivosti nebylo od počátku pochyb. Konstrukce počítače SAPO byla originálním a v mnoha směrech pokrokovým řešením. Na druhou stranu tu existovaly problémy s nedostupností a nespolehlivostí součástkové základny a také problémy s nedostatečnou připraveností firem na výroby výpočetní techniky v ČSR. Tudíž nikdy nedošlo k průmyslové realizaci tohoto typu počítače. Avšak výzkum, vývoj, výroba a používání počítače SAPO přispěl k dalšímu vývoji počítačů u nás.

Současně s počítačem SAPO byly vyvíjeny další reléové počítače, a to jmenovitě M1, E1a, E1b, MP10, ale opět největším problémem se stala jejich vysoká poruchovost a zaostalost díky nedostupnosti kvalitních součástek. Bylo jasné, že reléový počítač nemá velkou budoucnost, ale jeho přínos tkvěl v získání zkušeností.

V roce 1956 doc. ing. A. Svoboda a jeho tým pracovníků v Ústavu matematických strojů (ÚMS) začali pracovat na konstrukci velkého univerzálního počítače, nazvali ho EPOS I a byl určen především pro zpracování hromadných dat. Jeho parametry ale odpovídaly zhruba desetiletému zpoždění oproti celosvětovému vývoji. Z hlediska architektury počítače skýtal řadu moderních rysů. Přestože tento typ počítače byl vybaven samoopravnými kódy, opět byl poruchový a nakonec byly vyrobeny jen 3 kusy, a nedostal se tak zatím do sériové výroby.

²⁶ ZELENÝ, J. *Historie výpočetní techniky*. Praha: Scientia, 2006, s. 134-154.

První československý počítač byl uveden do zkušebního provozu až v roce 1957. Tato sedmiletá prodleva byla zapříčiněna hlavně velkou poruchovostí a neplněním dodávek potřebných součástek; to se tehdy stalo celostátním problémem.

V polovině 50. let se situace začíná měnit. Výpočetní technika představovala celosvětově špičkovou technologii, o kterou byl v zemích socialistického tábora velký zájem. Západ si toho byl plně vědom, a proto na její vývoz uvalil embargo. Dříve než došlo ke koordinaci v rámci RVHP, bylo Československo odkázáno na vlastní výzkum a vývoj a na vlastní součástkovou základnu. A právě zde sehrál roli doc. ing. Svoboda, díky kterému jsme mezi zeměmi východního bloku měli velký předstih. Výpočetní technika potřebovala novou součástkovou základnu, nové výrobní technologie a nová zařízení, k jejichž zavedení bylo třeba široké spolupráce mnoha podniků z různých výrobních odvětví. Tato spolupráce od 60. let vážla a systém dlouhodobého a nepružného státního plánu tomu ještě napomáhal. Od roku 1958 se veškerý výzkum a vývoj výpočetní techniky v ČSR po dalších 30 let soustředil ve Výzkumném ústavu matematických strojů (VÚMS).

Za několik let, respektive v roce 1967, se konečně podařilo zavést nový typ počítače do sériové výroby. Je znám pod označením MSP 2a a stal se prvním sériově vyráběným univerzálním počítačem v Československu, i když zpočátku, tj. od roku 1960, tento projekt provázely obvyklé komplikace jako nedostatečné soustředění kapacit a nekvalitní součástky. Nakonec se podařilo zavést jeho výrobu v Závodech průmyslové automatizace (ZPA). Tento počítač EPOS II byl v podstatě dovršením vývoje výpočetní techniky v ČSSR, který se doposud ubíral svou vlastní cestou a přinesl i řadu nových řešení a nápadů.

Avšak v další etapě, tj. od roku 1968, se začal podporovat dovoz součástek z východního bloku a později i společný vývoj socialistických zemí soustřeďující se na kompatibilitu a jednotnost řešení. Tím ale ČSSR ustoupila od směru slibného vývoje. Zaostávání počítačové techniky oproti Západu pokračovalo, a tak byl vypracován společný plán mající za cíl dosáhnout kompatibility s počítačem IBM 360, který se stal vzorem pro vývoj.

Vývoj a výroba v Československu se s odstupem času hodnotí jako zbytečná činnost a ztráta času, protože vývoj na Západě se nepodařilo nikdy dohnat. Navíc naše výsledky byly zoufalé, protože použitelnost počítačů byla problematická, především díky malé spolehlivosti zapříčiněné špatnými zkušenostmi s počítači z dovozu ze socialistických zemí.

Na druhou stranu musíme přiznat, že výzkum a vývoj výpočetní techniky u nás přispěl k rozvoji znalostí v tomto oboru, přičemž míra těchto znalostí u nás byla na vysoké úrovni. Po otevření trhu se tak výpočetní technika mohla snáze adaptovat na světové podmínky.

Vývoj výpočetní techniky v ČSSR v oblasti architektury a počítačového vybavení se jistě neubíral směrem Západních vzorů, jak tomu však bylo v ostatní zemích RVHP. Zejména v oblasti operačních systémů a podpůrných programů jsme byli nositeli originálních řešení; to potvrdila po roce 1989 i firma IBM.

Vývoj počítačů byl přínosem i mimo obor, díky němuž byly do výroby zavedeny spolehlivější elektronky a nové typy tranzistorů.

Počítače stále více přispívaly k rozvoji hospodářství i celé lidské společnosti; to platilo pro náš stát a samozřejmě pro celý tehdejší západní svět. V Československu však existovalo embargo a byl všeobecný nedostatek. Zájemci o výpočetní techniku ji mohli získat dovozem z RVHP nebo z tuzemských zdrojů, jiná možnost se nenabízela. Po překonání prvotních problémů představovaly československé počítače lepší výběr, protože byly spolehlivější, měly lepší servis a problémy bylo možno řešit s autorem, ale v porovnání se západní technologií se jednalo o velmi relativní záležitost.

V 70. a 80. letech byly na trh dodány stovky počítačů naší výroby, které byly plně nasazeny do praktického provozu. Podniky tak měly možnost ověřit si přínos začlenění počítače do chodu firmy. Problémy se postupně odstraňovaly a počítače se staly nezbytnou součástí každé podnikové struktury.

V letech 1985 až 1990 probíhaly státní úkoly SMEP-SII a VYLET, v rámci nichž se vyvíjely nové speciální prostředky výpočetní techniky, splňující požadavky čs. vojenských norem. V důsledku změn po listopadu 1989 však došlo k ukončení vývojových prací a výroba zařízení, z nichž některé již byly ve stádiu funkčního prototypu, nebyla realizována, neboť pozbyla původního účelu (hlavně kvůli technické zaostalosti a vysoké ceně).

Pro vývoj výpočetní techniky v Československu, respektive v České republice, platí totéž jako pro vývoj ve světě. Pokrok jde velmi rychle dopředu, proto je v současnosti složité zmapovat situaci ve výpočetní technice v ČR.

III. KOMUNIKACE VE SFÉŘE VÝPOČETNÍ TECHNIKY

Na začátku se musíme zabývat pojmem komunikace. Jde o široký pojem zahrnující informační a vůbec duchovní kontakty mezi lidmi. V rámci lingvistiky nás zajímá především řečová komunikace. Tímto termínem označujeme řečový proces, tj. vztah mezi dvěma účastníky (komunikanty) tohoto jednání, jehož výsledkem je komunikát. Komunikace jako mezilidský vztah zahrnuje a je zprostředkován řadou složek: celkové okolnosti, za nichž k příslušnému vztahu dochází, celkové vztahy mezi komunikanty, prostředí, ve kterém se komunikace uskutečňuje, časové a prostorové okolnosti, psanost nebo mluvenost, řečové nebo neřečové prostředky.²⁷

Dále si pokládáme otázku, o jaký útvar národního jazyka půjde v našem případě, na jaký útvar se zaměříme v rámci komunikace ve sféře výpočetní techniky. Jelikož tato složka komunikace nemá jazykovou normu společensky závaznou, neřídí se žádnou kodifikací, můžeme vyloučit útvar spisovného jazyka.

Sebraný jazykový materiál a z něho sestavený slovník se skládá pouze ze slov a slovních spojení, znamená to, že se jedná o vrstvu národního jazyka, která je specifická hlavně svou lexikální stránkou.

Výrazy ve slovníku nejsou rozlišeny teritoriálně, tudíž nejde o dialekty. Sebraná slova zpracovaná ve slovníku vykazují jeden společný znak, uživatelé těchto slov patří do jedné skupiny, kterou spojuje počítač a výpočetní technika (jako zájmová činnost i profese), z čehož vyplývá zařazení této komunikace k sociolektům – argot, slang a profesní mluva. Vyloučíme argot jako tajnou mluvu. Zbývající dva sociolekty, slang a profesní mluva, jsou spolu těsně spjaty, původně dokonce vůbec nebyly odlišovány. V komunikaci ve sféře výpočetní techniky není možné odlišit, zda se jedná o slang nebo profesní mluvu, jelikož pro některé uživatele této mluvy je počítač zdrojem obživy a pro některé jen objekt zábavy a dorozumívání. Dále v práci užíváme pouze pojmu počítačový slang, který ovšem v určité míře zahrnuje i profesionalismy; ty nejsme schopni někdy rozpoznat od slangismů.

V případě počítačového slangu, jenž patří do komunikace ve sféře výpočetní techniky, hovoříme o neformální komunikaci nezprostředkované a primárně mluvené. Slangismy v dané komunikaci reprezentují prvky kontextově vázané a úspěšná

²⁷ KORENSKÝ, J. *Komunikace a čeština*. Praha: H&H, 1992, s. 6-7.

komunikace předpokládá adresáta ze stejného prostředí;²⁸ tuto skutečnost počítačové slangismy splňují.

Vrátíme-li se k předchozí kapitole (1. 2. 2.), v níž jsme se pokoušeli definovat slang, a porovnáme-li s definicí sebrané výrazivo, dojdeme k několika závěrům. Podle Hubáčkovy definice slangu (1981) je počítačový slang specifická vrstva nespisovného jazyka, neexistuje tu totiž společensky závazná norma zachycená v příručkách či slovnících. Co je však důležitější, komunikanti počítačového slangu jsou vázáni stejnou sférou zájmu (počítač) nebo stejným pracovním prostředím (obory výpočetní techniky).

Abychom dokázali, že v rámci komunikace ve sféře výpočetní techniky hovoříme především o slangu, že ho právem nazýváme počítačový slang, ukážeme na splnění jednotlivých rysů slangu.

Začneme se základním jazykovým rysem této specifické mluvy: **spisovností a nespisovností**. Počítačový slang vykazuje znaky jednak spisovnosti, ale i nespisovnosti. V tomto případě sem zařazujeme názvy expresivní, někdy až vulgární, které jsou do jisté míry nespisovné jako např. *admouš* [administrátor], *bordel* [škodlivé zařízení či program pro počítač], *cédo* [nosič CD], *čopítač* [počítač], *daťák* [dataprojektor], *kábl* [kabel], *zmrđ* [člověk nepovoleně pronikající do cizích počítačů], *hajzl* [nefungující počítač] atd.

Dalším aspektem je **komunikativní funkčnost** slangových výrazů. K ní dochází, použijeme-li výstižné, stručné a v kontextu významově jednoznačné slangismy, v čemž se především uplatňuje **univerbizace**; ta je v počítačovém slangu velmi častá (ve slovníku zaznamenáno minimálně 40 výrazů): *antivirág* [antivirový program], *daťák* [datový kabel], *disketovka* [disketová mechanika], *exterák* [externí pevný disk], *fleška* [flash disk], *grafárna* [grafická karta], *instalačka* [instalační disketa], *konfigurák* [konfigurační soubor], *lokálka* [lokální síť], *paměťovka* [paměťová karta], *reprák* [zvukový reproduktor], *síťovka* [síťová karta], *troják* [trojský kůň], *vypalovajda* [vypalovací mechanika], *webka* [webová kamera], *základka* [základní deska] atd.

V rámci počítačového slangu můžeme pozorovat i **systemovost**, sémanticko-lexikální jednotky tu tvoří určitý systém, který se projevuje hlavně preferencí výrazů majících pro výpočetní techniku velký význam – názvy počítačů, názvy jednotlivých částí hardwaru atd.

²⁸ ČECHOVÁ, M. *Řeč a jazyk: Komunikační a strukturní vztahy*. In: *Komunikace – styl – text*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2006, s. 19-20.

Odborná terminologie je v počítačovém prostředí převážně přejímána z angličtiny, důvodem je původ oboru. Tato počítačová terminologie má vliv i na vznik jednotlivých slangismů, které jsou mimo jiné odvozeny právě z anglické terminologie výpočetní techniky a počítačů.

Výše byly jmenovány typické jazykové znaky pro počítačový slang, zde se věnujeme rysům mimojazykovým, jako je uzavřenost prostředí, jeho stáří, tradice a rychlost rozvoje, věkové a sociální složení příslušníků.

Pokud jde o **stupeň uzavřenosti** počítačového prostředí, mluvíme spíše o otevřenosti, dostupnosti. Počítač je totiž v této době již nezbytnou součástí domácností a počítačová gramotnost je důležitou složkou všeobecného vzdělání. Navíc tyto technologie prostupují do všech sfér lidské činnosti, stávají se pro člověka nezbytností. Na druhou stranu počítačová mluva obsahuje mnoho anglicismů, které mohou být pro starší generaci nesrozumitelné z důvodu neznalosti cizího jazyka, a to se může stát odrazujícím faktorem.

Výpočetní technika je sféra relativně mladá (rozvoj od 40. let 20. století) oproti například vorařství nebo vinařství. Avšak její vývoj je velmi rychlý a do budoucna slibuje další pokrok.

Výpočetní technice se většinou věnují muži, málokdy v tomto oboru pracuje žena. Avšak jinou skutečností je počítač jako objekt zájmu. Mezi běžnými uživateli sice podle dotazníků převažují muži, ale ženy jsou zde ve velkém počtu zastoupeny také.

Co se týká průměrného věku dotazovaných specialistů ve výpočetní technice, ten se pohybuje mezi 20 – 30 lety, totéž platí i pro běžné uživatele. Jak už bylo řečeno, výpočetní technika jako zájmová činnost nebo i jako profese, je doménou hlavně mladé generace, díky níž se rozvíjí i počítačový slang, protože právě mladá generace sem přináší nová slova. Samozřejmě že k této skupině komunikantů patří i starší generace, jak ukázal dotazník, ale ne v takovém měřítku.

3. 1. Písemné prameny počítačového slangu

Druhá kapitola pojednávala o historii výpočetní techniky a počítače. V této kapitole se zabýváme historií počítačového slangu doloženého v písemných pramenech. Tyto písemné prameny jsme rozdělili do podkapitol podle jejich společné charakteristiky.

3. 1. 1. Odborná literatura

První, kdo vůbec psal o slangu a argotu, byl F. Oberpfalcer (Československá vlastivěda III, 1934), ale vůbec se ve své práci nevěnuje počítačovému slangu, protože samotný obor výpočetní technika v této době ještě neexistoval.

V roce 1981 vychází práce Jaroslava Hubáčka *O českých slanzích*. Řadí se mezi podnětné publikace v oblasti týkající se slangů a nespisovné mluvy, avšak nenalezneme tu ani jedinou zmínku o počítačovém slangu. Autor okrajově hovoří o slangu technickém, ale výrazy, které jsou zde užity, nepatří do oboru výpočetní techniky nebo jemu podobnému.

O pár let později (1988) se objevuje Hubáčkův *Malý slovník českého slangu*, kde nalezneme zhruba 17 slangových výrazů týkajících se počítačů: *datlovat, fachman, hardvér, integráč, kontrolka, kopírka, mašina, pokec, reprák, sjetina, softvér, šlapat, šláva, tandem, výpočetka, vytlačítkovat, vývojář*.

Nejnovější Hubáčková práce *Výběrový slovník českých slangů* z roku 2003 autorův starší slovník (1988) rozšiřuje pouze o pár výrazů (28 výrazů z 99 oblastí) v této technické oblasti, ale jinak nezaznamenává další pokrok. Opět se k počítačovému slangu nevyjadřuje ani po teoretické stránce. Slovník je rozšířen o tato slova: *digitizér, entrovat, esestýví, kiks, klírovat, logovat, noutbuk, písíčko, submitovat, smajlík, zasejvovat*.

V roce 2006 vychází publikace *Slovník nespisovné češtiny*. V úvodu autor Jan Hugo rozebírá teoretickou stránku nespisovného jazyka, kde se okrajově zmiňuje i o počítačovém slangu. Ve slovníku je potom uvedeno 80 výrazů této komunikace jako např. *cédo, fleška, kábl, kleknout, pekárna, pošetky* ad.

Dalším písemným pramenem počítačového slangu kromě slovníků a monografií se stávají Sborníky přednášek z konferencí o slangu a argotu, které probíhají v Plzni již od roku 1977. V některých příspěvcích se autoři zabývají technickým slangem a v souvislosti s ním se zmiňují i o počítačovém slangu. Teprve v 90. letech se zde objevují příspěvky věnující se pouze počítačovému slangu, a ne komplexně slangu technickému.

Ve sborníku z II. konference se nachází článek *Technický slang* a je to první písemný záznam o mluvě kolem počítačů. Technický slang samozřejmě nezahrnuje jen počítačový slang, ale Oldřich Rýdl právě počítačovému slangu věnuje převážnou část příspěvku. Poukazuje zde na problém související s rozeznáním mezi výrazy slangovými a profesionálními, dále řeší přejímání výrazů z cizího jazyka (*hardvér, softvér*) a časté

tvoření těchto slangových výrazů univerbizací (*výpočetka*). Nakonec uvádí myšlenku, že „*tento obor je málo probádaný a studovaný, načež podléhá rychlým změnám. Jak se mění technická základna, mění se i způsob vyjadřování.*“²⁹

Na následující III. konferenci v roce 1984 Oldřich Rýdl navazuje na svou práci příspěvkem s příznačným názvem *Příspěvek k technickému slangu*, kde se věnuje hlavně počítačovému slangu, i když ho tak ještě přímo neoznačuje. Zabývá se zde hlavně vysvětlením některých výrazů: *firmware* [označení mikroprocesorů], *softwarové řešení* [řešení programovanými prostředky], *nastavuje hardwarově* [pomocí přístrojového vybavení], *načtení* [provedení] aj. Dnes však tyto výrazy již necítíme jako slangové, ale spíše jako termíny. Je to dáno tím, že obor se rychle vyvíjí, a tato slova či slovní spojení se ustálila. Autor na závěr práce upozorňuje na tento přechod mezi slangovými, profesními výrazy a dokonce i mezi termíny.³⁰

Velkým přínosem v této oblasti se stala V. konference o slangu a argotu v roce 1995. Vladimír Koblížek v práci *Počítačový slang* poprvé takto označil mluvu týkající se počítačů a výpočetní techniky. Věnuje se tu jednak vzniku oboru, komunikaci v počítačové oblasti, přejímání výrazů z angličtiny, tzv. anglicismům atd. Na druhou stranu však vytýká fakt, že se slangismům v oblasti výpočetní techniky dosud nikdo soustavně nevěnoval, že se na plzeňských konferencích o slangu a argotu o speciálním technickém slangu mluvilo málo, přičemž poukazuje na ojedinělé příspěvky O. Rýdla. Dále hovoří o malém zastoupení slangových výrazů tohoto oboru ve velmi podnětných a záslužných pracích 80. let jako jsou práce J. Hubáčka. Zdůrazňuje též skutečnost, že soubor slangových pojmenování v tomto příspěvku nemůže být zdaleka úplný, neboť počítačová sféra se velmi rychle vyvíjí. I tento neúplný soubor slangových pojmenování, který činí 90 položek, jako např. *bildovat, kšanda, kufřík, máma, piáno, slouha, stolák, škopek, zkanslovat* atd., byl zařazen do mého slovníku počítačového slangu pod zkratkou SPř (Slovník přednášky).³¹

Na VI. konferenci byl pronesen Janou Klinckovou slovenský příspěvek *Jazyk vo svete počítačov*, který nás seznamuje s komunikací ve světě počítačů, tzn. nejen s užíváním slangu, ale i užíváním profesionalismů a termínů, při čemž záleží především na komunikační situaci, účastnících komunikace, obsahu a komunikačním cíli. Jako

²⁹ RÝDL, O. *Technický slang*. In: *Sborník přednášek z II. konference o slangu a argotu v Plzni 23. - 26. 9. 1980*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1982, s. 140-143.

³⁰ RÝDL, O. *Příspěvek k technickému slangu*. In: *Sborník přednášek z III. konference o slangu a argotu v Plzni 24. - 27. 9. 1984*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1987, s. 181-183.

³¹ KOBLÍŽEK, V. *Počítačový slang*. In: *Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni 7. - 9. 2. 1995*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995.

komunikační kanál slouží právě objekt zájmu – počítač. Závěrem autorka dodává, že se vyvíjí nová forma komunikace, a to tzv. text internetový.³²

Kromě výše zmiňovaných konferencí o slangu a argotu v Plzni se uskutečnila konference za spolupráce Ústavu pro jazyk český AV ČR a Ústavu pro jazyk český a teorie komunikace FF UK s názvem *Čeština na internetu 2005*, která s naším tématem úzce souvisí. Konala se 17. října 2005 a snahou organizátorů, jmenujme například Michaelu Liškovou, bylo především dát dohromady jednotlivé badatele, kteří se problematikou jazyka na internetu z nejrůznějších perspektiv zabývají. Prostřednictvím referátů a následné diskuze se účastníci pokusili hledat specifika internetové komunikace.

Jednotlivé přednášky konference jsou k nalezení v časopise *Doma a ve světě 2006*. Příspěvek *Čeština kolem internetu* od Heleny Chýlové a Jitky Málkové nám podává informace o komunikaci kolem internetu, tzn. že se našeho tématu částečně dotýká. V našem dotazníku se totiž objevuje i položka *Výrazy týkající se internetu (adresy, poštovní schránky, připojení, získávání informací, služby, vyhledávače...)*, a jak ukázal výzkum, spousta slangismů zjištěných z dotazníku se shoduje se slangismy z článku. Autorky nejprve upozorňují na fakt, že článek se týká hlavně mluvy správců počítačových serverů a těch, kteří internetové stránky tvoří, spravují a užívají. Potom hovoří o skutečnosti, že mluvená čeština profesní a uživatelská nepředstavují vůbec okruhy izolované a že znalost takovýchto výrazů pozorujeme převážně u mladší generace. Odkazují opět na výše uvedené práce Vladimíra Koblížka a Jany Klincové, mj. na referáty Michaely Černé a Květy Jamborové na studentských vědeckých konferencích v Praze a Ostravě. V článku se uvádí sebraný materiál utříděný do různých tematických kategorií, který je nadále analyzován. Nakonec autorky dochází ke shodě s J. Hubáčkem, jenž tvrdí, že tuto mluvu bychom mohli řadit ke slangu s převahou professionalismů a se silným vztahem k terminologii oboru.³³

³² KLINCKOVÁ, J. Jazyk vo svete počítačov. In: Sborník přednášek z VI. konference o slangu a argotu v Plzni 15. - 16. 9. 1998. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 77-82.

³³ CHÝLOVÁ, H. – MÁLKOVÁ, J. *Čeština kolem internetu*. In: *Čeština doma a ve světě*. Praha: Ústav českého jazyka a teorie komunikace filozofické fakulty univerzity Karlovy, 2006, roč. 14, č. 1-4, s. 59–63.

3. 1. 2. Internet

Vedle odborných publikací a časopisů existuje internet, nejdůležitější zdroj informací. Toto moderní médium jsme využili k získávání nového jazykového materiálu.

Internet nám nabízí velké množství webových stránek související s výpočetní technikou a počítači, v poslední době je právě výpočetní technika jedním z nejrozšířenějších oborů. Proto je nutné zadat do vyhledávačů **www.seznam.cz** a **www.google.cz** konkrétnější klíčové heslo, které se týká *počítačového slangu* či *počítačové mluvy*.

Nejprve uvedeme webové stránky, kde se nacházejí slovníky počítačové slangu:

<http://pcslang.wz.cz>

http://cs.wikibooks.org/wiki/Český_slang/Počítačový

http://wikipedia.infostar.cz/i/in/internet_slang.html

Na každé z nich nalezneme uspořádaný abecední seznam nebo výčet výrazů, u kterých jsme zhodnotili možnost jejich užití v nově vznikajícím slovníku. Nejlépe uspořádaný slovník se vyskytoval na internetové stránce: **<http://pcslang.wz.cz>**, právě z něho je užito velké množství (158) slangových pojmenování, jež jsou ve slovníku označena zkratkou SI.

Další odkazy se také týkají počítačové slangu, ale jejich obsah je zaměřen spíše na konkrétní názvy jako *lama*,³⁴ *warez*,³⁵ *hacker a cracker*;³⁶ ty jsou na těchto stránkách detailně popsány po stránce významové i lexikální.

3. 2. Charakteristika sběru jazykového materiálu

První krok sběru jazykového materiálu spočíval v sestavení dotazníku pro účastníky komunikace ve sféře výpočetní techniky (naleznete v oddílu *Příloha*). Dotazník, sestaven na základě odborné literatury týkající se počítačů, zahrnuje úvodní část; ta měla zjistit charakter účastníků výzkumu. Ptali jsme se na věk, pohlaví,

³⁴ Lama. [http://cs.wikipedia.org/wiki/Lama_\(počítačový_žargon\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Lama_(počítačový_žargon)), 27. 8. 2008.

³⁵ Warez. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Warez>, 27. 8. 2008.

³⁶ Hackeři, Crackeri, Rhybáři a Lamy?

http://technet.idnes.cz/tec_tehnika.asp?r=bezpecnost&c=A040812_5271894_bezpecnost, 27. 8. 2008.

specializaci a čas strávený u počítače. Nacházely se zde také pokyny a vzor pro vyplňování.

Druhá část dotazníku je zaměřena na slovní zásobu ve sféře výpočetní techniky. Dotazovaní odpovídali písemně na 34 otázek, ve kterých byla snaha postihnout vše, co se týká počítače a výpočetní techniky vůbec.

Dotazníky byly rozeslány prostřednictvím elektronické pošty předem vytipovaným odborníkům v oboru výpočetní techniky, ale i běžným uživatelům počítače, kteří aspoň částečně danému oboru rozumí. Tímto způsobem probíhal sběr jazykového materiálu od listopadu 2007 do ledna 2009.

Přesný počet rozeslaných dotazníků nelze uvést, protože dotazníky byly na požádání rozesílány i dalším lidem, tj. způsobem tzv. řetězového rozesílání elektronické pošty. Zpátky se jich vrátilo dohromady 55, z toho 13 dotazníků v tištěné podobě a 42 dotazníků v podobě elektronické.

Průzkumu se zúčastnily osoby obou pohlaví (převaha mužů je dána tím, že se tomuto oboru věnují ve větším počtu než ženy) ve věkovém rozmezí 14 až 50 let, průměrný věk dotazovaných činil zhruba 23 let, z čehož vyplývá, že počítačová technika je doménou spíše mladší generace.

Výzkumu se zúčastnilo 14 odborníků výpočetní techniky různé specializace: *softwarové inženýrství, programování, lokalizace softwaru a webových stránek, umělá inteligence, HelpDesk administrátor, slaboproudá elektrotechnika, kybernetika a měření, tester software, informační technologie* a v neposlední řadě i *učitelství pro informační a výpočetní techniku* (zkratka IVT), z nichž můžeme zmínit i 2 ženy. Zbývajících 41 dotazníků bylo vyplněno běžnými uživateli počítačů.

Z vrácených dotazníků se po roztrídění velkého množství jazykového materiálu vypracovaly dva menší slovníky, slovník odborníků a slovník běžných uživatelů, a to z důvodu vlivu odbornosti na slovní zásobu všech uživatelů výpočetní techniky.

Zatímco probíhal výzkum prostřednictvím dotazníků, byly zpracovány další tři dílčí slovníky na základě výběru počítačových slangismů z těchto zdrojů: internetové stránky,³⁷ *Výběrový slovník českých slangů*³⁸ a *Slovník nespisovné češtiny*.³⁹

³⁷ Výběrový slovníček počítačového slangu. <http://pcslang.wz.cz>, 27. 8. 2008.

Počítačový slang. http://cs.wikibooks.org/wiki/Český_slang/Počítačový, 27. 8. 2008.

Slang internetu. http://wikipedia.infostar.cz/i/in/internet_slang.html, 27. 8. 2008.

³⁸ HUBÁČEK, J. *Výběrový slovník českých slangů*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003.

³⁹ HUGO, J. a kol. *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006.

Po dokončení sběru jazykového materiálu bylo provedeno srovnání výrazů se *Slovníkem počítačové informatiky*,⁴⁰ z důvodu vytřídění počítačové terminologie, které se tato práce netýká. Finální slovník počítačového slangu, který je sestavený z výše uvedených zdrojů, obsahuje v nynější podobě 778 výrazů.

⁴⁰ ŘÍHA, P. *Slovník počítačové informatiky*. Ostrava: Montanex, 2002.

IV. POČÍTAČOVÝ SLANG

4. 1. Úvod ke slovníku

Hesla ve slovníku jsou řazena podle abecedního pořádku, jde tedy o abecední slovník. Víceslovné výrazy a ustálená slovní spojení jsou řazena podle prvního slova (*zalogovat chybu, přenosnej hadr*). Hesla jsou vysvětlována logicky definicí (*destroy, tj. způsob zničení počítače*), opisem (*kejs, tj. prostor pro komponenty potřebné k fungování počítače*) nebo synonymním odborným termínem (*reprák, tj. reproduktor zvuku*).

U podstatných jmen heslo uvádí koncovku druhého pádu a latinskou zkratku rodu (*kejk, -u, m.*). Výrazy, které se běžně užívají v oblasti výpočetní techniky pouze v plurálu, jsou označeny zkratkou **pl.** (*koně, -í, pl.; ofisy, -ů, pl.*). Je-li heslo slovesem, uvádí se jeho vidová specifikace (*dok., nedok.*). Přídavná jména se ve slovníku objevují minimálně, stane-li se tak, jejich slovnědruhá příslušnost je označena zkratkou **adj.** (*opeřenej, adj.*). Vyskytují se tu i výrazy, které si ponechávají svou původní anglickou podobu, tudíž jsou i nesklonné, ty jsou pak označeny jako **neskl.** (*heal, neskl., výraz z počítačových her, nebojový charakter, který ze zálohy podporuje zejména léčbou*).

Pokud je slovo cizího původu; to je v počítačovém slangu velmi časté, za významem výrazu se uvádí, z jakého jazyka pochází (z *angl., fr., něm., rus., lat.*), původní znění v onom jazyce a jeho překlad (*ofisy, z angl. office, tj. kancelář*). Platí to i pro zkratky a zkratková slova cizího původu (*písí, z angl. zkratky PC, tj. personal computer, tzn. osobní počítač*). Jestliže výraz zůstává zcela nebo jen částečně v cizojazyčné podobě, pod heslem v hranaté závorce se uvádí výslovnost.

U některých výrazů existuje i grafická varianta slova, převážně se jedná o slova cizího původu, především tedy anglicismy, která se různým způsobem adaptují na češtinu. Tyto varianty výrazu jsou uvozeny frází **těž v podobě** (*note, -u, m., notebook, přenosný počítač; těž v podobě nout nebo hekr, -a, m., člověk nepovoleně pronikající do cizích počítačů; těž v podobě hacker, haker*).

Většina hesel ve slovníku počítačového slangu má svá synonyma; ta jsou uváděna až na konci hesla, jsou abecedně řazena a uvozena slovem **těž** (*vyprintit, dok., vytisknout, z angl. print; těž hodit na tiskárnu, printnout*). Odkazuje se tak na významově podobný výraz ve slovníku.

4. 2. Seznam zkratek použitých ve slovníku

1, 2...	horní index označuje další význam, homonymum
adj.	adjektivum
angl.	anglický jazyk
atd.	a tak dále
dok.	dokonavý tvar slovesa
f.	femininum
fr.	francouzský jazyk
isl.	interslangové slovo
lat.	latina
m.	maskulinum
n.	neutrum
nedok.	nedokonavý tvar slovesa
něm.	německý jazyk
neskl.	nesklonné slovo
pl.	plurál
rus.	ruský jazyk
SI	slovník z internetu ⁴¹
SNČ	Slovník nespisovné češtiny ⁴²
SO	slovník odborníků
SPř	slovník přednášky ⁴³
SU	slovník běžných uživatelů
tj.	to je
tzn.	to znamená
VSČS	Výběrový slovník českého slangu ⁴⁴
zejm.	zejména

⁴¹ Výběrový slovníček počítačového slangu. <http://pcslang.wz.cz>, 27. 8. 2008.

Počítačový slang. http://cs.wikibooks.org/wiki/Český_slang/Počítačový, 27. 8. 2008.

Slang internetu. http://wikipedia.infostar.cz/i/in/internet_slang.html, 27. 8. 2008.

⁴² HUGO, J. a kol. *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006.

⁴³ KOBLÍŽEK, V. *Počítačový slang*. In: Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni 7. - 9. 2. 1995. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995, s. 84 - 91.

⁴⁴ HUBÁČEK, J. *Výběrový slovník českých slangu*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003.

4. 3. Slovník počítačové slangu

A		
abgrejdivat	nedok., aktualizovat software	SU
admin	-a, m., administrátor, správce počítače nebo počítačové sítě; též <i>admouš</i>	SO, SU, SI
adminování	-í, n., činnost administrátora, správa počítačů	SU
admouš	-e, m., administrátor, správce počítače nebo počítačové sítě; též <i>admin</i>	SI
áemděčko	-a, n., procesor od firmy AMD; užíváno též v podobě <i>AMD-čko</i>	SO, SU
AGPéčko [ágépéčko]	-a, n., slot neboli „zděř“ pro přídatné karty (zejm. grafické karty)	SO
ajpina	-y, f., IP adresa (číslo), řetězec čísel označující zařízení připojené k internetu: dělám ajpinu, z angl. Internet Protocol Number; též <i>ipina</i>	SO, SU, SI
ajsik	-a, m., komunikační protokol, ze zkratky ICQ; též <i>ajsíkjůčko, ajsko, icko, iskvík, kytká</i>	SU
ajsíkjůčko	-a, n., komunikační protokol nebo také program zajišťující komunikaci, ICQ je fonetická zkratka z angl. I SEEK YOU, tzn. hledám tě; též v podobě <i>ICQčko</i> ; též <i>ajsko, ajsik, icko, iskvík, kytká</i>	SU
ajsko	- a, n., komunikační protokol, ze zkratky ICQ; též <i>ajsíkjůčko, ajsik, icko, iskvík, kytká</i>	SO, SU
ajták	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT [angl.výsl aj-tý], tzn. information technologies; též <i>ajtík, ajtýk, íí, íímen, í'ák, ITčko</i>	SO, SU, SI
ajtík	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT [angl.výsl aj-tý], tzn. information technologies; též <i>ajták, ajtýk, íí, íímen, í'ák, ITčko</i>	SO
ajtýk	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT [angl.výsl aj-tý], tzn. information technologies; též <i>ajták, ajtík, íí, íímen, í'ák, ITčko</i>	SO, SNČ

akrobat	- u, m., program sloužící ke čtení souborů typu PDF, Adobe Acrobat Reader	SO
ant'ák	-u, m., antivirový program, program, který chrání počítač před viry; též <i>antivir, antivirág, čistič, ochrana</i>	SU
antivir	- u, m., antivirový program, program, který chrání počítač před viry; též <i>ant'ák, antivirág, čistič, ochrana</i>	SO, SU
antivirág	-u, m., antivirový program, program, který chrání počítač před viry; užíváno též v podobě <i>antivirák, antivirak</i> ; též <i>ant'ák, antivir, čistič, ochrana</i>	SU
APčko [ápěčko]	-a, n., přístupový bod pro wifi, tzn. bezdrátovou síť, z angl. zkratky AP, tzn. access point	SO
apdejtovat	nedok., zvýšit úroveň např. výměnou základní desky, z angl. update	SPř
aplikáč	-e, m., aplikační server, který sprostředkovává komunikaci mezi uživatelem a databází	SI
aplikačník	-a, m., pracovník vytvářející nebo spravující aplikace, programy	SI
aplikovat politiky	dok., uplatnit nastavení ve skupině počítačů	SI
aplák [eplák]	-a, m., uživatel počítačů a jiných výrobků firmy Apple Macintosh a jeho operačního systému MacOS; též <i>jablečňák, jablíčkář, mekař, macista, mek</i>	SO
asusák [asusák]	-a, m., uživatel počítače a jeho příslušenství značky ASUS	SO
atačnout	dok., připojit soubor, z angl. to attach, tzn. připojit	SI
atina	-y, f., grafická karta, kterou vyrábí firma ATI	SO
aušus	-u, m., počítačová firma Asus, značka hardwaru	SU
ávégéčko	-a, n., program chránící počítač před poškozením, antispyware, ze zkratky AVG; též <i>avíčko</i>	SO
avíčko	-a, n., program chránící počítač před poškozením, antispyware, ze zkratky AVG; užíváno též	SO

	v podobě <i>avyčko</i> ; též <i>ávégéčko</i>	
B		
babldžetka	-y, f., bublinková tiskárna, z angl. <i>buble jet</i> ; též <i>bublina</i>	SPř
bacil	-a, m., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>blechy, bordel, broucci, červ, havět, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SO, SU
balíček	-u, m., označení pro kancelářské balíky, zejména Microsoft Office	SU
banovat	ned., zakázat uživateli nějakou činnost na webové stránce, případně mu zcela zamezit prohlížení této stránky	SU
baťák	-u, m., formát souboru typu BAT, typ spouštěcího programu se sekvencí příkazů	SI
bedínky [bedýnky]	-0, pl., f., reproduktory zvuku, přídatné a výstupní zařízení počítače; užíváno též v podobě <i>bedýnky</i> ; též <i>bedničky, repráky</i>	SU
bedna¹	-y, f., označení pro počítačového odborníka obecně; též <i>guru, fachman, lama na druhou, lopata na druhou, mág, machr, mastr, profík, speciálman</i>	SU
bedna²	-y, f., obecně počítač, označení hlavně pro stolní počítač; též <i>complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, SI, SPř
bedna³	-y, f., prostor pro komponenty potřebné k fungování počítače (grafická karta, pevný disk atd.), výraz pro počítačovou skříň, vychází z tvaru základové pracovní desky pevného počítače; též <i>kejs, kisna, skříň</i>	SU, SI, SPř
bedničky	-0, pl., f., reproduktory zvuku, přídatné a výstupní	SU

	zařízení počítače; též <i>bedínky, repráky</i>	
béempéčko	-a, n., formát typu BMP, přípona obrázkového souboru, označení pro obrázkový soubor	SO
bejsikář	-e, m., programátor pracující v jazyce Basic	SPř
bekapovat	ned., zálohovat, proces vytváření kopií programů či dat, z angl. backup; užíváno též v podobě <i>begapovat</i> ; též <i>hodit na pásku, ložnout</i>	SI
bezdrát	-u, m., typ připojení k internetu přes mikrovlnnou síť, připojení bez kabelů	SU, SI
BFUčko [béefúčko]	-a, n., z anglické zkratky BFU = brain free user / bloody fucking user; český výraz zní běžný franta uživatel, tzn. označení pro uživatele, kterému počítač slouží k prohlížení pornostránek a hraní her	SO
bildovat	nedok., vytvořit program, úlohu, z angl. build, tzn. postavit	SPř
Bill	-a, m., počítačová firma Microsoft, ze zkratky M-soft; též <i>emsoft, malýměkký, mrkošit, mrkve, mrkvosoft, strejda Bill</i>	SI
blechy	-0, pl., f., zařízení či programy škodlivé pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SU
bloknout se	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje; též <i>breaknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat se, zamrznout, zaseknout se, zatuhnout</i>	SU
bloumat	ned., prohlížet si internetové stránky, data na internetu; též <i>brousit, brouzdat, serfovat</i>	SU
book [buk]	-u, m., přenosný počítač, zkrácení výrazu notebook; též <i>kufřík, neutbuch, not, note, noťásek, nouťas, noťas, notes, noutl, oťas</i>	SO
bootovat	ned., zavádět operační systém, z angl. boot; též	SO, SI

[bútovat]	v podobě <i>bótovat, bótnout, bútovat, bútnout, nabútovat</i>	
bord	-u, m., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též v podobě <i>bórd</i> ; též <i>deska, máma, mátibórd, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	SPř
bordel	-u, m., zařízení či programy škodlivé pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, broučci, červ, havět, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SO, SU
bouchnout	dok., tepelná destrukce hardwaru; též <i>odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit se, vodsmahnout, vyhořet</i>	SO
breaknout se [brejknout se]	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje, z angl. break, tzn. zlomit; též <i>bloknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat se, zamrznout, zaseknout se, zatuhnout</i>	SU
broučci	-ů, pl., m., zařízení či programy škodlivé pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, červ, havět, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SU
brouk	-a, m., integrovaný obvod nebo také čip; též <i>šváb</i>	SPř
brouser [brousr]	-u, m., prohlížeč internetových stránek; angl. podoba browser; též v podobě <i>brauzr, brůsr</i>	SO, SU, SI
brousit	ned., prohlížet si internetové stránky, data na internetu; z angl. browse; též v podobě <i>browsit</i> ; též <i>bloumat, brouzdat, serfovat</i>	SI, SO
brouzdat	ned., prohlížet si internetové stránky, data na internetu; též <i>bloumat, brousit, serfovat</i>	SO, SU, SI

bublina	-y, f., bublinková tiskárna; též <i>babldžetka</i>	SPř
C		
cad [ked]	-u, m., autocad, program pro tvoření technických výkresů	SU
cěčkař	-e, m., odborník pracující s programovacím jazykem C; též v podobě <i>cčkař</i>	SO, SPř
cěčko¹	-a, n., disk C	SU
cěčko²	-a, n., programovací jazyk C; též v podobě <i>cečko</i>	SO, SU
cédé	neskl., nosič CD, kompaktní disk podle zkratky CD, tj. angl. compact disc; též <i>cédéčko, cedeso, cedko, cédo, kolečko, kompáč, placka, placička</i>	SU
cédéčko¹	-a, n., nosič CD, kompaktní disk podle zkratky CD, tj. angl. compact disc; též v podobě <i>cdčko, CD-čko, cedečko, cédečko</i> ; též <i>cédé, cedeso, cedko, cédo, kolečko, kompáč, placka, placička</i>	SO, SU, SI, SNČ, SPř
cédéčko²	-a, n., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak CD mechanika; též v podobě <i>cdčko, CD-čko</i> ; též <i>cédéromka, cikán, optika, plackožrout, ROMka</i>	SO, SU
cédéromka	-y, f., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak CD mechanika; též v podobě <i>cdromka, CD-romka</i> ; též <i>cédéčko, cikán, optika, plackožrout, ROMka</i>	SU
cedeso	-a, n., nosič CD, kompaktní disk podle zkratky CD, tj. angl. compact disc; též <i>cédé, cédéčko, cedko, cédo, kolečko, kompáč, placka, placička</i>	SNČ
cedko	-a, n., nosič CD, kompaktní disk podle zkratky CD, tj. angl. compact disc; též v podobě <i>cetko</i> ; též <i>cédé, cédéčko, cedeso, cédo, kolečko, kompáč, placka, placička</i>	SO, SU
cédo	-a, n., nosič CD, kompaktní disk podle zkratky CD, tj. angl. compact disc; též <i>cédé, cédéčko, cedeso, cedko, kolečko, kompáč, placka, placička</i>	SO, SU, SNČ
céertéčko	-a, n., typ monitoru, zobrazovací jednotka, ze	SO

	zkratky CRT	
celer	-u, m., označení pro řadu procesorů Intel Celeron; též <i>zelenina</i>	SO, SU
céódéčko	-a, n., volno-časová aktivita, typ hry, z angl. COD, tj. call or duty, tzn. povinnost volá; též <i>codko</i>	SU
cépluspusko	-a, n., programovací jazyk C++	SU
cikán	-y, f., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak CD či DVD mechanika; též <i>cédéčko</i> , <i>cédéromka</i> , <i>optika</i> , <i>plackožrout</i> , <i>ROMka</i>	SO
codko	- a, n., volno-časová aktivita, typ hry, z angl. COD, call or duty, tzn. povinnost volá; též <i>céódéčko</i>	SU
complík [komplík]	-u, m., výraz pro počítač obecně, zkrácení angl. výrazu computer, zdvojnásobení výrazu compl; též <i>bedna</i> , <i>čopítač</i> , <i>kejs</i> , <i>kisna</i> , <i>komp</i> , <i>kompík</i> , <i>kompis</i> , <i>kompl</i> , <i>kompost</i> , <i>mašina</i> , <i>mašinka</i> , <i>pevnej</i> , <i>pichitach</i> , <i>písí</i> , <i>písíčko</i> , <i>pjútr</i> , <i>poč</i> , <i>počák</i> , <i>počik</i> , <i>počítadlo</i> , <i>sčot</i> , <i>sčotník</i> , <i>stroj</i>	SU
CPUčko [cépéúčko]	-a, n., označení pro procesor, z angl. central processing unit; též <i>mozek</i> , <i>procák</i> , <i>procík</i>	SU
crash [kreš]	neskl., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>destroy</i> , <i>exnout</i> , <i>chcípnout</i> , <i>lehnout</i> , <i>leknout</i> , <i>kaputt</i> , <i>kiks</i> , <i>kiksnout</i> , <i>kleknout</i> , <i>kolaps</i> , <i>odejít</i> , <i>totál</i> , <i>umřít</i> , <i>uhynout</i> , <i>vytuhnout</i> , <i>zdechnout</i> , <i>zhebnout</i> , <i>zkysnout</i> , <i>zrušit</i>	SO, SU
Č		
ček	-u, m., firma prodávající počítače, programy a komponenty, celý název Czechcomputer	SU
červ	-a, m., program škodící v systému nenápadnou ale dlouhodobou činností, z angl. worm; též v podobě <i>čerf</i> ; též <i>bacil</i> , <i>blechy</i> , <i>bordel</i> , <i>broučci</i> , <i>havět</i> , <i>sráče</i> , <i>sračky</i> , <i>svinstvo</i> , <i>sviňárna</i> , <i>škodič</i> , <i>škůdce</i> , <i>šmejd</i> , <i>štěnice</i> , <i>viráč</i> , <i>virák</i> , <i>vši</i>	SO, SU
čistič	-e, m., antivirový program, který vyhledává a ničí	SU

	spyware, malware (škodlivé programy); též <i>an'ák</i> , <i>antivir</i> , <i>antivirág</i> , <i>ochrana</i>	
čopítač	-e, m., výraz pro počítač obecně, přesmyknutí výrazu počítač; též <i>bedna</i> , <i>complík</i> , <i>kejs</i> , <i>kisna</i> , <i>komp</i> , <i>kompík</i> , <i>kompis</i> , <i>kompl</i> , <i>kompost</i> , <i>mašina</i> , <i>mašinka</i> , <i>pevnej</i> , <i>pichitach</i> , <i>písí</i> , <i>písíčko</i> , <i>pjútr</i> , <i>poč</i> , <i>počák</i> , <i>počik</i> , <i>počítadlo</i> , <i>sčot</i> , <i>sčotník</i> , <i>stroj</i>	SU
čtečka (karet)	-y, f., čtecí zařízení	SU
čudlík	-u, m., označení tlačítka nebo klávesy na počítači	SO
<u>D</u>		
dat'ák¹	-u, m., dataprojektor	SU
dat'ák²	-u, m., datový kabel; též <i>kšanda</i>	SU
datel	-a, m., člověk píšící na počítači pomalu a jen dvěma prsty (tzn. ne všemi deseti)	SO
datlovat	ned., psát na klávesnici počítače; též <i>ťukat</i>	SI, VSČS
daunloudovat	ned., stahovat soubory či data z internetu do místního počítače; též v podobě <i>downloadovat</i> ; též <i>sosat</i> , <i>sosnout</i> , <i>tahat</i>	SO, SU, SI
debugovat [debagovat]	ned., odstraňovat chyby v programu, odbroukovat, z angl. bug, tzn. brouk	SU
déčko	-a, n., disk D	SU
déemzetka	-y, f., demilitarizovaná zóna, část sítě mezi internetem a vnitřní sítí, ze zkratky DMZ	SI
defoltní	adj., přednastavený, výchozí, z angl. default; též v podobě <i>dýfoltní</i>	SI
delfíčko	-a, n., programovací jazyk Delphi, též delfín, delfinárium	SO
delfín	-a, m., programovací jazyk Delphi; též v podobě <i>delfin</i> ; též <i>delfíčko</i> , <i>delfinárium</i>	SO, SU
delfinárium	-a, n., programovací jazyk Delphi, též <i>delfíčko</i> , <i>delfín</i>	SO
dellař	-e, m., uživatel počítače značky Dell	SO
deska	-y, f., základová deska počítače, na níž jsou	SO, SU, SI

	umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>bord, máma, mátibórd, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	
desktopáč	-e, m., počítač ve skříni typu desktop	SPř
desktopář	–e, m., odborník pracující v oddělení DeskTop, který se stará o chod počítačů; též <i>détépák, systémák</i>	SO, SI
destroj	neskl., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači), z angl. destroy, tzn. zničit; též <i>crash, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO
détépák	-a, m., odborník pracující v oddělení DeskTop, který se stará o chod počítačů; též <i>desktopář, systémák</i>	SI
devadesátosmičky	-ček, pl., f., operační systém Microsoft Windows verze 98; též <i>devadesátosmy</i>	SI
devadesátosmy	–sem, pl., f., operační systém Microsoft Windows verze 98; též <i>devadesátosmičky</i>	SI
dévédéčko¹	-a, n., nosič DVD, ze zkratky DVD, tzn. digital versatile disk; též v podobě <i>dvdčko, DVD-čko</i> ; též <i>dívídíčko, dívko, kolečko, placka, placička</i>	SO, SU
dévédéčko²	-a, n., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD mechanika; též v podobě <i>dvdčko, DVD-čko</i> ; též <i>cikán, dívídíčko, dívko, dývýdýromka, optika, plackožrout, ROMka</i>	SO, SU
díra	-y, f., označení pro USB, síťový či jiný výstup (port); též <i>zděř</i>	SU
disk	-u, m., označení pro pevný disk, součást hardwaru, pevná paměť nezávislá na napájení, jinak také harddisk; též <i>hadr, hadrdisk, škopek</i>	SO, SU

disketovka	-y, f., disketová mechanika	SU
dívídíčko¹	-a, n., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD mechanika, též v podobě <i>dvdčko, DVD-čko, dývidýčko, dývýdýčko, dývýdyčko</i> ; též <i>cikán, dévédéčko, dívko, dývýdýromka, optika, plackožrout, ROMka</i>	SO, SU
dívídíčko²	-a, n., nosič DVD, ze zkratky DVD; též v podobě <i>dvdčko, DVD-čko</i> ; též <i>dévédečko, dívko, dývidýčko, kolečko, placka, placička</i>	SO, SU
dívko¹	-a, n., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD mechanika; též v podobě <i>dífko, dýfko, dývko</i> ; též <i>cikán, dévédéčko, dívídíčko, dývýdýromka, optika, plackožrout, ROMka</i>	SO, SU
dívko²	-a, n., nosič DVD, ze zkratky DVD; též v podobě <i>dífko, divko, dýfko, dývko</i> ; též <i>dévédečko, dívídíčko, kolečko, placka, placička</i>	SO, SU, SNČ
doc [dok]	-u, m., formát typu DOC, přípona textového souboru, tedy označení pro textový dokument	SU
dos	-u, m., jednoduchý Diskový Operační Systém, zkratka DOS, pouze textový operační systém bez obrazových dokumentů	SU
dostat banána	dok., obdržet zákaz nějaké činnosti na webové stránce, případně úplné zamezení prohlížení této stránky; též <i>loknout</i>	SO
drát	-u, m., kabel; též <i>kábl, kablík, kejbl, špagát</i>	SU
dudlák	-u, m., flash disk, USB disk z angl. flash, tzn. blesk (rychlý jako blesk), přenosná paměť s USB rozhraním; též <i>flaška, fleš, fleška, gumák, úesbéčko</i>	SNČ
dvoulitrovej ofis	-u, m., kancelářský balík programů firmy Microsoft verze 2000	SI
dvoulitry	- ů, pl., m., systém Microsoft Windows verze 2000	SI
dylítnout	dok., vymazat, použít klávesu Delete; též <i>dylítovat, klírovat, máznout, smáznout</i>	SI

dylítovat	nedok., vymazat, použít klávesu Delete; též <i>dylítnout, klírovat, máznout, smáznout</i>	SU, SI
dývýdýromka	-y, f., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD mechanika; též <i>cikán, dévédéčko,</i> <i>dívídíčko, dívko, optika, plackožrout, ROMka</i>	SU
džejpeg	-u, m., formát typu JPG, přípona obrázkového souboru; též <i>jépégéčko</i>	SO
<u>E</u>		
efdvanáctka	-y, f., klávesa F12, funkční klávesa	SU
efpéesko	-a, n., typ počítačové hry ze zkratky FPS, v angl. First-person shooter, tzn. hra, kde se střílí; též <i>střílečka</i>	SO
eftépéčko¹	-a, n., přenosový protokol pro přenos souborů mezi jednotlivými počítači v síti internet, z angl. zkratky FTP, tj. file transfer protocol; též <i>eftýpko</i>	SI
eftépéčko²	-a, n., přenosový server, z angl. zkratky FTP, tj. file transfer protocol; též <i>eftýpko</i>	SI
eftýpko¹	-a, n., přenosový protokol pro přenos souborů mezi jednotlivými počítači v síti internet, z angl. zkratky FTP, tj. file transfer protocol; též <i>eftépéčko</i>	SO, SU
eftýpko²	-a, n., přenosový server, z angl. zkratky FTP, tj. file transfer protocol; též <i>eftépéčko</i>	SO, SU
elcédéčko	-a, n., LCD monitor, z angl. zkratky LCD, tj. Liquid Crystal Display, tzn. displej z tekutých krystalů; též v podobě <i>LCDčko</i>	SU, SI
emilova zpráva	-y, f., angl. e-mail; electronic mail, tzn. elektronická pošta; též <i>ímejl, mejl, majlík</i>	SI
empěčtyřka	-y, f., formát mp4, přípona videosouboru	SO
empétrojka	-y, f., formát mp3, přípona zvukového souboru; též v podobě mp3ka, mptrojka; též <i>empina, mptřísky</i>	SO, SU
empina	-y, f., formát mp3, přípona zvukového souboru; též <i>empétrojka, mptřísky</i>	SNČ
emsoft	-u, m., počítačová firma Microsoft, ze zkratky M-	SU

	soft; též <i>Bill, malýměkký, mrkošit, mrkve, mrkvosoft, strejda Bill</i>	
enpécéčko	-a, n., nehráčská postava, ze zkratky NPC, tzn. angl. non player character	SU
entrovat	ned., používat klávesu ENTER; též <i>odklepnout</i>	VSČS
entýčka	-0, pl., n., označení pro operační systém MS Windows NT, z angl. zkratky NT, tzn. network	SO
epsonka	-y, f., tiskárna značky Epson	SPř
erpégéčko	-a, n., typ počítačové hry, z angl. zkratky RPG, tzn. Role Playing Game, tzn. hra na hrdiny	SO
ertéefko	-a, n., formát typu RTF, přípona textového souboru, z angl. Rich Text Format; též <i>raťafák</i>	SI
ervéčko	-a, n., nosič CD či DVR RW, prepisovatelný nosič, z angl. RW, tj. rewrite; též v podobě RWčko; též <i>ervo</i>	SU
ervo	-a, n., nosič CD či DVR RW, prepisovatelný nosič, z angl. RW, tj. rewrite; též <i>ervéčko</i>	SI
exnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači), lat. původ; též <i>crash, destroy, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO, SU
exterák	-u, m., externí pevný disk; též <i>externák, externas, přenosnej hadr, šuflík</i>	SU
externák	-u, m., externí pevný disk; též <i>exterák, externas, přenosnej hadr, šuflík</i>	SU
externas	-u, m., externí pevný disk; též <i>exterák, externák, přenosnej hadr, šuflík</i>	SU
<u>F</u>		
fachat	nedok., fungovat, pracovat (o počítači)	SI
fachman	-a, m., označení pro počítačového odborníka obecně; též <i>bedna, guru, lama na druhou, lopata na druhou, mág, machr, mastr, profík, speciálman</i>	SU, VSČS

fajfina	-y, f., typ sítě WIFI, bezdrátová síť pro vysokorychlostní připojení, z angl. Wireless Fidelity, tzn. bezdrátové připojení; též <i>fifina</i> , <i>wifina</i> , <i>wifinka</i> , <i>wifna</i>	SI
farmit	ned., výraz z počítačových her, stavět farmy či opakovaně napadat a zabíjet slabší hráče za účelem kořisti	SU
faváci	-ů, pl., m., označení pro studenty FAV ZČU (Fakulta aplikovaných věd); též v podobě <i>FAVáci</i>	SU
fernet	-u, m., označení pro mezinárodní počítačovou síť, pro internet; též <i>inťák</i> , <i>interfernet</i> , <i>internát</i> , <i>intošnet</i> , <i>net</i>	SU
fifina	-y, f., typ sítě WIFI, bezdrátová síť pro vysokorychlostní připojení, z angl. Wireless Fidelity, tzn. bezdrátové připojení; též <i>fajfina</i> , <i>wifina</i> , <i>wifinka</i> , <i>wifna</i>	SI
fišink	-u, m., podvodná e-mailová aktivita hackerů, která má za účel vylákat důležité informace na uživateli (např. jméno, heslo v internetovém bankovníctví)	SO
flaška	-y, f., flash disk, USB disk z angl. flash, tzn. blesk (rychlý jako blesk), přenosná paměť s USB rozhraním; též v podobě <i>flashka</i> ; též <i>dudlík</i> , <i>fleš</i> , <i>fleška</i> , <i>gumák</i> , <i>úesbéčko</i>	SO, SU
fleš	-e, f., flash disk, USB disk z angl. flash, tzn. blesk (rychlý jako blesk) přenosná paměť s USB rozhraním; též <i>dudlík</i> , <i>flaška</i> , <i>fleška</i> , <i>gumák</i> , <i>úesbéčko</i>	SO
fleška	-y, f., flash disk, USB disk z angl. flash, tzn. blesk (rychlý jako blesk) přenosná paměť s USB rozhraním; též <i>dudlík</i> , <i>flaška</i> , <i>fleš</i> , <i>gumák</i> , <i>úesbéčko</i>	SO, SU, SI, SNČ
flopáč	-e, m., floppy disk, tzn. pružný disk, mechanické zařízení pro práci s nosiči dat; též <i>flopina</i> , <i>šachta</i>	SO, SPř
flopina	-y, f., floppy disk, tzn. pružný disk, mechanické	SPř

	zařízení pro práci s nosiči dat; též <i>flopáč, šachta</i>	
fň	neskl., funkční klávesa Fn	SO
foldrovat	ned., vytvářet adresáře, z angl. folder, tzn. složka, adresář	SI
forwardnout	dok., přeposílat zprávu: forwardni mi to, z angl. forward, tzn. přeposlat	SI
foxík	-a, m., výraz pro internetový prohlížeč Mozilla Firefox; též <i>fűrerfox, liška</i>	SO
frag [frek]	-u, m., bod za něčí zabití v počítačové hře	SO
froggy	neskl., otevírací bedna na počítači připomínající otevřenou žabí tlamu, z angl. frog, tzn. žába; též <i>frogina</i>	SI
frogina	-y, f., otevírací bedna na počítači připomínající otevřenou žabí tlamu, z angl. frog, tzn. žába; též <i>froggy</i>	SI
fűrerfox [fűrerfoks]	neskl., výraz pro internetový prohlížeč Mozilla Firefox; též <i>foxík, liška</i>	SU
<u>G</u>		
gamblit [gemblit]	ned., hrát hru, z angl. gamble, tzn. hrát hazardně; též <i>gamesit, gejmovat, gembít, pařit, plejt, smažit, špílovat</i>	SNČ
gamesa	-y, f., počítačová hra, z angl. game, tzn. hra; též <i>gameska</i>	SO, SU, SI, SNČ
gamesit	ned., hrát počítačové hry, z angl. game, tzn. hra; též <i>gamblit, gejmovat, gembít, pařit, plejt, smažit, špílovat</i>	SO, SU, SI
gameska	-y, f., počítačová hra, z angl. game, tzn. hra; též <i>gamesa</i>	SO, SNČ
gamesník	-a, m., uživatel počítače hrající počítačové hry, z angl. game; též <i>pařan, paříč, pařmen, plajer</i>	SI
gankovat [genkovat]	ned., výraz z počítačových her, opakovaně napadat, ponižovat a zabíjet slabší hráče či aliance za účelem	SU

	zábavy	
gatesovo dítě [gejtsovo]	-ete, n., operační systém MS Windows, odvozeno od zakladatele firmy Billa Gatese; též <i>okna, vidle, vokna, winy</i>	SU
geek [gík]	-a, m., označení pro počítačového nadšence	SO
gejmovat	ned., hrát počítačové hry, z angl. game, tzn. hra; též <i>gamblit, gamesit, gemit, pařit, plejt, smažit, špílovat</i>	SI
gemit	ned., hrát počítačové hry, z angl. game, tzn. hra; též <i>gamblit, gamesit, gejmovat, pařit, plejt, smažit, špílovat</i>	SNČ
gifáč	-e, m., formát typu GIF, přípona obrázkového souboru, tak označení pro obrázkový soubor	SO
godlike [godlajk]	neskl., označení pro dobrého hráče v počítačových hrách; též <i>imba</i>	SU
grabovat [grebovat]	ned., zaznamenávat či nahrávat videosoubor do počítače	SO
grafa	-y, f., grafická karta, součást hardwaru; též <i>grafárna, grafika, grafka</i>	SO
grafárna	-y, f., grafická karta, součást hardwaru; též v podobě <i>grafarna</i> ; též <i>grafa, grafika, grafka</i>	SO, SU, SI, SNČ
grafika	-y, f., grafická karta, součást hardwaru; též <i>grafa, grafárna, grafka</i>	SO, SU, SI
grafka	-y, f., grafická karta, součást hardwaru; též <i>grafa, grafárna, grafika</i>	SO, SU
grybnout se	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje; též <i>breaknout se, bloknout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat, zamrznout, zaseknout, zatuhnout</i>	SNČ
gúgl	-u, m., vyhledávací server Google	SO
gúglit	ned., vyhledávat informace pomocí serveru Google; též v podobě <i>googlit</i> ; též <i>guglovat, vygooglovat,</i>	SO, SU

	<i>vygúglit, zagooglit</i>	
guglovat	ned., vyhledávat informace pomocí serveru Google; též v podobě <i>googlovat</i> ; též <i>gúglit, vygooglovat, vygúglit, zagooglit</i>	SO, SU
gumák	-u, m., gumový flash disk, USB disk, přenosná paměť s USB rozhraním; též <i>dudlík, flaška, fleš, fleška, úesbéčko</i>	SU
guru	neskl., název pro počítačového odborníka; též <i>bedna, fachman, lama na druhou, lopata na druhou, mág, machr, mastr, speciálman</i>	SO
H		
habík	-u, m., zařízení sloužící ke spojení počítačů v síti, z angl. termínu <i>hub</i>	SI
hacknout [heknout]	dok., bez povolení získat přístup k počítači, programům, datům za účelem sebeobohacení či poškození druhého; též v podobě <i>haknout, heknout</i> ; též <i>hackovat, hackrovat</i>	SO, SU, SI, SNČ
hackovat [hekovat]	nedok., bez povolení získat přístup k počítači, programům, datům za účelem sebeobohacení či poškození druhého; též v podobě <i>hekovat</i> ; též <i>hacknout, hackrovat</i>	SU
hackrovat [hekrovat]	nedok., bez povolení získat přístup k počítači, programům, datům za účelem sebeobohacení či poškození druhého; též <i>hacknout, hackovat</i>	SU
hadr	-u, m., označení pro pevný disk, součást hardwaru, pevná paměť nezávislá na napájení, jinak také <i>harddisk</i> ; též <i>disk, hadrdisk, škopek</i>	SO, SU, SI
harddisk	-u, m., označení pro pevný disk, součást hardwaru, pevná paměť nezávislá na napájení, jinak také <i>harddisk</i> ; též <i>disk, hadr, škopek</i>	SU
hajzl	-a, m., označení konkrétního počítače, hlavně když nepracuje tak, jak má; též <i>krám, křáp</i>	SU
hápěčko	-a, n., počítačová firma Hewlett Packard a označení	SO, SU

	jejího výrobku, ze zkratky HP; též v podobě <i>HP-čko</i>	
hard	-u, m., označení pro hardware obecně, technické zařízení umožňující zpracování informací, tj. vybavení počítače; též <i>harward, nářadí, střeva, šrot, vnitřek, vnitřnosti, železo</i>	SO, SU
hardvérář	-e, m., počítačový specialista pracující hlavně s hardwarem; též v podobě <i>hardverář, hardwarář, hardwerář</i>	SO, SU
harward	-u, n., označení pro hardware obecně, technické zařízení umožňující zpracování informací, tj. vybavení počítače; též <i>hard, nářadí, střeva, šrot, vnitřek, vnitřnosti, železo</i>	SU
havět'	-i, f., zařízení či program škodlivý pro počítač, vir, spam atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SU
heal [híl]	neskl., výraz z počítačových her, nebojový charakter, který ze zálohy podporuje zejména léčbou	SU
hekr	-a, m., člověk nepovoleně pronikající do cizích počítačů; též v podobě <i>hacker, haker</i> ; též <i>nabourávač, pirát, zmrđ</i>	SU, SO, SI, SNČ
helpdesák	-a, m., odborník z oddělení podpory uživatele; též <i>helpdeskář</i>	SI
helpdeskář	-e, m., odborník z oddělení podpory uživatele; též <i>helpdesák</i>	SI
hláška	-y, f., varování, upozornění na obrazovce počítače; též <i>hodit hlášku, warning</i>	SI
hnít	nedok., použito ve spojení počítač hnije, odhad budoucí poruchy v počítači	SPř
hodit hlášku	dok., vytvořit na obrazovce počítače okno s varováním; též <i>hláška, warning</i>	SI
hodit na pásku	dok., uložit, zálohovat hru nebo data; též	SI

	<i>bekapovat, ložnout</i>	
hodit na tiskárnu	dok., poslat soubor k tisku, vytisknout; též <i>printnout, vyprintit</i>	SI
hodit PC do domény	dok., přidat počítač ke skupině počítačů v síti jedné organizace	SI
hodit plechovku	dok., poslat zprávu prostřednictvím e-mailu; též <i>hodit po někom barvu, mailovat, mejlnout, sendnout</i>	SI
hodit po někom barvu	dok., poslat zprávu prostřednictvím e-mailu; též <i>hodit plechovku, mailovat, mejlnout, sendnout</i>	SI
hopsání	-í, n., hraní počítačové hry, kde se skáče nebo „hopsá“	SO
hračkové	-ů, m., uživatelé operačního systému Linux; též <i>linuksák, linuxář, tučňák, tučňákomil, tuxař</i>	SU
hučák	-u, m., obecné označení pro počítač	SU
<u>CH</u>		
chatovat [četovat i chatovat]	nedok., komunikovat prostřednictvím chatu, přes internetové komunikační rozhraní; též v podobě <i>četovat</i>	SO, SU
chcípnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se: počítač chcípнул; též <i>crash, destroy, exnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO, SU, SI
cheatovat [čítovat]	ned., podvodným způsobem získávat výhodu v počítačových hrách, z angl. cheat, tzn. podvádět	SU
chroupání	-í, n., zvuky, které vydává fungující harddisk	SO
chyba mezi židlí a klávesnicí	-y, f., méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>lama, lamka, lamer, lemra, lopata, lůzr, nekompář, noob, slabý článek mezi židlí a klávesnicí</i>	SO
<u>I</u>		
icko	-a, n., komunikační prostor, ze zkratky ICQ; též	SU

	<i>ajsíkjůčko, ajsik, ajsko, iskvík, kytka</i>	
íčko	-a, n., internetový prohlížeč Internet Explorer, zkratka IE	SO
ikspéčka	-ček, f., počítačový operační systém MS Windows XP; též v podobě <i>XPéčka, XP-čka, X-péčka</i> ; též <i>ikspesa, klasika</i>	SO, SU, SI
ikspéčkovej ofis	-u, m., kancelářský balík programů firmy Microsoft verze Office XP	SI
ikspesa	-es, f., počítačový operační systém Microsoft Windows XP; též <i>ikspéčka, klasika</i>	SI
imba	-y, m., označení pro dobrého hráče v počítačových hrách; též <i>godlike</i>	SU
ímejl	-u, m., angl. e-mail, tj. electronic mail, tzn. elektronická pošta, též v podobě email; též <i>emilova zpráva, mejl, majlík</i>	SU, SI
infrák	-u, m., infračervený port pro přenos dat	SU
instalačka	-y, f., instalační disketa, CD, DVD nebo Flash disk	SNČ
instalení	-í, n., instalování, nahrávání programů do počítače; též <i>instnutí, nacpat, nalít soft, nastřelit soft, nasypat soft, natlačit, navalit soft</i>	SO
instnutí	-í, n., instalování, nahrávání programů do počítače; též <i>instalení, nacpat, nalít soft, nastřelit soft, nasypat soft, natlačit, navalit soft</i>	SO
int'ák	-u, m., označení pro mezinárodní počítačovou síť, pro internet; též <i>fernet, interfernet, internát, intošnet, net</i>	SU
integráč	-e, m., integrovaný obvod	VŠČS
intelák	-a, m., uživatel produktů firmy Intel	SO
interfernet	-u, m., označení pro mezinárodní počítačovou síť, pro internet; též <i>fernet, in'ák, internát, intošnet, net</i>	SU
internát	-u, m., označení pro mezinárodní počítačovou síť, pro internet; též <i>fernet, in'ák, interfernet, intošnet, net</i>	SU

intošnet	-u, m., označení pro mezinárodní počítačovou síť, pro internet; též <i>fernet, in'ák, interfernet, internát, net</i>	SO
intro	-a, n., úvod, vstupní část programu, užívá se na webových stránkách, zkráceno z angl. introduction, tzn. úvod	SNČ
inženýrský dvojmat	-u, m., užití kombinace kláves Ctrl + C a Ctrl + V (zkopírovat a vložit); též <i>kopypejstovat</i>	SU
ipina	-y, f., IP adresa (číslo), řetězec čísel označující zařízení připojené k internetu: dělám ajpinu, z angl. Internet Protocol Number; též <i>ajpina</i>	SU
iskvík	-u, n., komunikační protokol, ze zkratky ICQ; též <i>ajsíkjůčko, ajsík, ajsko, icko, kytká</i>	SU
it'ák	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT, tj. information technologies; též <i>aj'ák, ajtík, ajtýk, ítí, ítímen, ITčko</i>	SO, SU
ITčko [ítéčko]	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT, tj. information technologies; též <i>aj'ák, ajtík, ajtýk, ítí, ítímen, it'ák</i>	SU
ítí	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT, tj. information technologies; též <i>aj'ák, ajtík, ajtýk, ítímen, it'ák, ITčko</i>	SU
ítímen	-a, m., specialista přes informační technologie, z angl. zkratky IT, tj. information technologies; též <i>aj'ák, ajtík, ajtýk, ítí, it'ák, ITčko</i>	SU
ixtéčko	-a, n., osobní počítač třídy XT	SPř
J		
jabko¹	-a, n., označení pro výrobky firmy Apple Macintosh; též <i>jablko, mek</i>	SU
jabko²	-a, n., označení pro operační systém MacOS; též <i>jablko, mek</i>	SU
jablečňák	-a, m., uživatel počítačů a jiných výrobků firmy Apple Macintosh a jeho operačního systému	SO

	MacOs; též <i>applák, jablíčkář, mekař, macista, mek</i>	
jablíčkář	-e, m., uživatel počítačů a jiných výrobků firmy Apple Macintosh a jeho operačního systému MacOs; též <i>applák, jablečňák, mekař, macista, mek</i>	SO
jablko¹	-a, n., označení pro výrobky firmy Apple Macintosh; též <i>jabko, mek</i>	SO, SU
jablko²	-a, n., označení pro operační systém MacOS; též <i>jabko, mek</i>	
jehoVISTY	-0, pl., operační systém Microsoft Windows Vista; též <i>visty</i>	SO
jépégéčko	-a, n., formát typu JPG, přípona obrázkového souboru; též <i>džejpeg</i>	SI
júžr	-a, m., řadový uživatel počítače, žádný odborník, z angl. user, tzn. uživatel	SO, SU, SI
<u>K</u>		
kábl	-u, m., kabel; též <i>drát, káblík, kejbl, špagát</i>	SU, SNČ
káblík	-u, m., kabel; též <i>drát, kábl, kejbl, špagát</i>	SNČ
kafař	-e, m., programátor v jazyce JAVA	SO
kalkulačka	-y, f., označení staršího typu počítače pro jeho „nefunkčnost“, jednoduchost; též <i>krabice, těžítka, šrot</i>	SU
kanclovat	ned., přerušit, zrušit probíhající akci na počítači; z angl. cancel, tzn. zrušit	SI
kapčr	-u, m., použití klávesy Printscreen, tzn. zachycení části obrazovky do obrázku, tj. vyfocení	SO
kaput	neskl., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroj, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SU
kecání	-í, n., komunikace mezi klienty komunikačního rozhraní jako je ICQ, chat atd.; též <i>pokec</i>	SO
kejbl	-u, m., -u, m., kabel, s angl. výslovností; též <i>drát,</i>	SPř

	<i>kábl, káblík, špagát</i>	
kejk	-u, m., pouzdro pro volná CD či DVD, z angl. cake, tzn. koláč, pouzdro připomíná jeho tvar	SU
kejs¹	-u, m., prostor pro komponenty potřebné k fungování počítače (grafická karta, pevný disk atd.), výraz pro počítačovou skříň, vychází z tvaru základové pracovní desky pevného počítače; též v podobě <i>case, keis</i> ; též <i>bedna, kisna, skříň</i>	SO, SU, SI. SPř
kejs²	-u, m., obecně počítač, označení hlavně pro stolní počítač; též v podobě <i>case, keis</i> ; též <i>bedna, komplík, čopítač, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, SI
keš	-e, m., velmi rychlá paměť, do které se ukládají často užívaná data; též <i>keška</i>	SO
keška	-y, f., velmi rychlá paměť, do které se ukládají často užívaná data; též <i>keš</i>	SO
kiks	-u, m., chyba, selhání počítače, z něm. kicks, tzn. selhání, chyba; též <i>crash, destroj, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiksout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	VŠČ
kiksout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači), z něm. kicks, tzn. selhání, chyba; též v podobě <i>kixnout</i> ; též <i>crash, destroj, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SNČ, SO
kilnout	dok., výraz počítačové hry, porazit nebo zabít nepřítele, z angl. kill, tj. zabít; též <i>kuchnout, vykilovat, vyklepat, vykosit, vymlátit, vysekat</i>	SO
kisna¹	-y, f., obecně počítač, označení hlavně pro stolní	SI

	počítač; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	
kisna²	-y, f., prostor pro komponenty potřebné k fungování počítače (grafická karta, pevný disk atd.), výraz pro počítačovou skříň, vychází z tvaru základové pracovní desky pevného počítače; též v podobě <i>kysna</i> ; též <i>bedna, kejs, skříň</i>	SI, SČI 1
klacek	-u, m., joystick; též <i>knipl, srandatyč, veselá páka</i>	SPř
klasika	-y, f., operační systém MS Windows XP; též <i>ikspéčka, ikspesa</i>	SU
kláva	-y, f., klávesnice, vstupní zařízení počítače; též <i>kláveska, klavka, piáno</i>	SU
kláveska	-y, f., klávesnice, vstupní zařízení počítače; též <i>kláva, klavka, piáno</i>	SO, SU
klavka	-y, f., klávesnice, vstupní zařízení počítače; též <i>kláva, kláveska, piáno</i>	SU
kleknout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se; též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO, SU, SI, SNČ, SPř
klikat	ned., požívat myš, zejména tlačítka myši, z angl. click, užíváno i v podobě dok. <i>kliknout</i>	SO, SPř
klikátko	-a, n., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>krysa, maus, mausík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SU
klínr	-u, m., označení pro programy, které čistí registry v počítači (zbývající stopy po již neexistujících aplikacích), z angl. clean up, tzn. čistit	SU
klírovat	ned., mazat, použít klávesu DELETE, z angl. clear,	VŠČS

	tzn. čistit; též <i>dylítnout, dylítovat, máznout, smáznout</i>	
knipl	-u, m., joystick; též <i>klacek, srandatyč, veselá páka</i>	SPř
kolaps	-u, m., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se; též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO
kolečko	-a, n., nosič CD či DVD; též <i>cédé, cédéčko, cedeso, cedko, cédo, dévédéčko, dívídíčko, dívko, placka, placička</i>	SU
komandr	-u, m., program pro správu souborů a složek v počítači, z term. Total Commander; též <i>totáč</i>	SU
komerčák	-a, m., označení pro řadové uživatele operačního systému MS Windows; též <i>vidlák, windousák, windousář, voknař, wokýnkář</i>	SU
komp	-u, m., výraz pro počítač obecně, zkrácení angl. computer; též v podobě <i>comp</i> ; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, SI, SNČ
kompác	-e, m., nosič CD, kompaktní disk podle zkratky CD, tj. angl. compact disc; též <i>cédé, cédéčko, cedeso, cedko, cédo, kolečko, placka, placička</i>	SPř
kompař	-e, m., člověk trávící většinu času u počítače; též <i>kompíč, kompomil</i>	SO
kompíč	-e, m., člověk trávící většinu času u počítače; též <i>kompař, kompomil</i>	SNČ
kompík	-u, m., výraz pro počítač obecně, zkrácení anglického výrazu computer, zdrobnělina slangového výrazu komp; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompis, kompl, kompost,</i>	SO, SU, SNČ, SPř

	<i>mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	
kompis	-e, m., výraz pro počítač obecně, z angl. computer, upravený výraz komp; též též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SU
kompl	-u, m, slangový výraz pro počítač obecně, z angl. computer; též v podobě <i>compl</i> ; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, SI
kompomil	-a, m., člověk trávící většinu času u počítače; též <i>kompař, kompič</i>	SNČ
kompost	-u, m., výraz pro počítač obecně, z angl. computer; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SNČ
koně	-í, pl., m., program na základě trojského koně, který zpřístupní data na cizím počítači, typ viru, z angl. troian horse; též <i>koníci, koníčci, troják, trojan</i>	SU
konekšna	-y, f., připojení k internetu; z angl. connection, tzn. připojit	SI
konfigurák	-u, m., konfigurační soubor, soubor obsahující informace o nastavení	SI
koníci	-ů, pl., m., program na základě trojského koně, který zpřístupní data na cizím počítači, typ viru, z angl. troian horse; též <i>koně, koníčci, troják, trojan</i>	SU
koníčci	-ů, pl., m., program na základě trojského koně,	SU

	který zpřístupní data na cizím počítači, typ viru; též <i>koně, koníci, troják, trojan</i>	
kopáč	-e, m., z angl. copyright, tzn. autorská práva	SI
kopčit	ned., kopírovat data či informace, také užít kombinaci kláves Ctrl+C; též <i>nakopčit, okopčit, přetahnout, zkopčit, zkopnout</i>	SU, SNČ
kopypejstovat	ned., užití kombinace kláves Ctrl + C a Ctrl + V (zkopírovat a vložit); též <i>inženýrský dvojhmát</i>	SU
kousnout se	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje; též <i>breaknout, bloknout, grybnout, šprajcnout se, zbreakovat, zamrznout, zaseknout, zatuhnout</i>	SI, SNČ, SPř
krabice	-e, f., označení pro starší typ počítače; označení staršího typu počítače pro jeho „nefunkčnost“, jednoduchost; též <i>kalkulačka, těžítka, šrot</i>	SU
krám	-u, m., označení konkrétního počítače, hlavně když nepracuje tak, jak má; též <i>hajzl, křáp</i>	SU
kreknout	dok., bez povolení získat program, nezákonným způsobem okopírovat program; též v podobě <i>cracknout</i>	SO, SU, SI, SNČ
krekr	-a, m., člověk nepovoleně pronikající do programů (např. hry); též v podobě <i>cracker</i> ; též <i>nabourávač, pirát, zmrđ</i>	SO, SU
krysa	-y, f., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, maus, mausík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SO, SU, SI, SPř
křáp	-u, m., označení konkrétního počítače, hlavně když nepracuje tak, jak má; též <i>hajzl, krám</i>	SU
kšanda	-y, f., datový kabel; též <i>daták</i>	Spř
kufřík	-u, m., počítač typu notebook; též <i>book, neutbuch, not, notes, note, nouťl, noťas, noťásek, nouťas, oťas</i>	SPř
kuchnout	dok., výraz počítačových her, porazit nebo zabít	SU

	nepřítele; též <i>kilnout, vykilovat, vyklepat, vykosit, vymlátit, vysekat</i>	
kukiny	-0, pl., f., dočasné soubory internetového prohlížeče, z angl. cookies, tj. sušenky	SU
kvíra	-y, f., databázový server, SQL-server, z angl. Sort Query Language; též <i>síkl</i>	SI
kytka	-a, n., komunikační protokol nebo také program zajišťující komunikaci, ICQ, kytka podle zobrazené ikony; též <i>ajsíkjůčko, ajsik, ajsko, iskvík, icko, iskvík</i>	SO, SU
<u>L</u>		
lama	-y, f., méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lamer, lamka, lemra, lopata, lůzr, nekompař, noob, slabý článek mezi židli a klávesnicí</i>	SO, SU, SI, SNČ
lama na druhou	-y, f., označení pro počítačového odborníka; též <i>bedna, fachman, guru, lopata na druhou, mág, machr, mastr, profík, speciálman</i>	SU
lamer [lejmr]	-a, m., nováček, také začátečník v počítačových hrách; též <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lama, lamka, lemra, lopata, lůzr, nekompař, noob, slabý článek mezi židli a klávesnicí</i>	SNČ
lamka	-y, f., méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lama, lamer, lemra, lopata, lůzr, nekompař, noob, slabý článek mezi židli a klávesnicí</i>	SI
lan párty	-y, f., setkání gamerů a hraní her po síti	SU
lanka	-y f. lokální, vnitřní síť; z angl. LAN, tj. local area network; též <i>lokálka</i>	SO, SU, SI
lehnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se; též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout,</i>	SI

	<i>leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	
lejzr	-u, m., laserová tiskárna	SPř
leknout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se; též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO
lemra	-y, f., méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lama, lamer, lamka, lopata, lůzr, nekompař, noob, slabý článek mezi židli a klávesnicí</i>	SU
level [levl]	-u, m., úroveň v počítačové hře	SO
licna	-y, f., licence na software	SO
linuch	-u i -a, m., operační systém Linux; též <i>linx, tučňák, tux</i>	SI
linuksák	-a, m., uživatel operačního systému Linux, též v podobě linuxak, linuxák; též <i>hračkové, linuxář, tučňák, tučňákomil, tuxař</i>	SO, SU
linuxář	-e, m., uživatel operačního systému Linux; též <i>hračkové, linuksák, tučňák, tučňákomil, tuxař</i>	SO
linx	-e, m., operační systém Linux; též <i>linuch, tučňák, tux</i>	SO
liška	-y, f., výraz pro internetový prohlížeč Mozilla Firefox; též <i>foxík, fűrerfox</i>	SO
logovat	ned., zaprotokolovat, z angl. log, tj. přihlásit se; též <i>zalogovat</i>	VŠČS
lokálka	-y, f., lokální, vnitřní síť; z angl. Local area network; též <i>lanka</i>	SU
loknout	dok., zablokovat přístup uživatele k systému,	SI

	k aplikaci z angl. Lock up, tzn. zneprístupnit, uzamknout: loknout uživatele; též <i>dostat banána</i>	
lopata	-y, f., méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>chyba mezi židlí a klávesnicí, lama, lamer, lamka, lemra, lůzr, nekompař, noob, slabý článek mezi židlí a klávesnicí</i>	SU
lopata na druhou	-y, f., označení pro počítačového odborníka; též <i>bedna, fachman, guru, lama na druhou, mág, machr, mastr, profík, speciálman</i>	SU
ložnout	dok., uložit, zálohovat hru nebo data; též <i>bekapovat, hodit na pásku</i>	SU
lůzr	-a, m., označení pro běžného uživatele počítačů, z angl. looser, tj. ztroskotanec; též <i>chyba mezi židlí a klávesnicí, lama, lamer, lamka, lemra, lopata, nekompař, noob, slabý článek mezi židlí a klávesnicí</i>	SO, SU
<u>M</u>		
macista [mekista]	-y, m., uživatel počítačů a jiných výrobků firmy Apple Macintosh a jeho operačního systému MacOS; též <i>applák, jablečňák, jablíčkář, mekař, mek</i>	SO
mág	-a, m., označení pro počítačového odborníka; též <i>bedna, fachman, guru, lama na druhou, lopata na druhou, machr, mastr, profík, speciálman</i>	SU
machr	-a, m., obecný název pro specialistu přes počítače; též <i>bedna, fachman, guru, lama na druhou, lopata na druhou, mág, mastr, profík, speciálman</i>	SO
mailovat [mejlovat]	ned., komunikovat prostřednictvím elektronické pošty; též <i>hodit plechovku, hodit po někom barvu, mejlnout, sendnout</i>	SU
majlík [mejlík]	-u, m., angl. e-mail; electronic mail, tzn. elektronická pošta; též <i>emilova zpráva, ímejl, mejl</i>	SO

máma	-y, f., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>bord, deska, máma, mátibórd, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	SPř
malýměkký	adj., počítačová firma Microsoft, z angl. znamená malýměkký; též <i>Bill, emsoft, mrkošit, mrkve, mrkvosoft, strejda Bill</i>	SO
mastr	-a, m., označení počítačového odborníka; též <i>bedna, fachman, guru, lama na druhou, lopata na druhou, mág, machr, profík, speciálman</i>	SO
mašina	-y, f., označení pro počítač, z angl. machine, tj. stroj; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, VSČS
mašinka	-y, f., označení pro počítač, z angl. machine, tzn. stroj, zdrobnělina od mašiny; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SU
mátibórd	-i, f., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>bord, deska, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	SPř
matka	-y, f., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>deska, mázlboard, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	SU
maus	-e, f., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní	SU

	zařízení počítače, z angl. mouse, tj. myš; též <i>klikátko, krysa, mausík, mauzík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	
mausík	-a, m., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače, z angl. mouse, tj. myš; zdrobnělina od maus; též <i>klikátko, krysa, maus, mauzík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SU
mauzík	-a, m., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače, z angl. mouse, tj. myš; zdrobnělina od maus; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SU
mazátko	-a, n., označení pro klávesu DELETE	SU
mázlboard	-u, m., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>deska, matka, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	SU
máznout	dok., použít klávesu DELETE, také smazat; též <i>dylítnout, dylítovat, klírovat, smáznout</i>	SO
mej	-u, m., angl. e-mail; electronic mail, tzn. elektronická pošta; též v podobě <i>mail</i> ; též <i>emilova zpráva, ímej, majlík</i>	SO, SU, SI
mejlnout	dok., poslat zprávu prostřednictvím e-mailu; též v podobě <i>mailnout</i> ; též <i>hodit plechovku, hodit po někom barvu, mailovat, sendnout</i>	SU
mek¹	-a, m., označení druhu počítače od firmy Apple MacIntosh; též v podobě <i>mac</i> ; též <i>jabko, jablko</i>	SO, SU
mek²	-a, n., označení pro operační systém MacOS; též v podobě <i>mac</i> ; též <i>jabko, jablko</i>	SO
mek³	-a, m., pracovník obsluhující počítač typu MacIntosh; též <i>applák, jablečňák, jablíčkář,</i>	SPř

	<i>macista, mekař</i>	
mekař	-e, m., uživatel počítačů a jiných výrobků firmy Apple Macintosh a jeho operačního systému MacOS; též <i>applák, jablečňák, jablíčkář, macista, mek</i>	SO
měkkoš	-e, m., počítačový odborník specializující se na software, z angl. soft, tj. měkký; též <i>softvérák, softvérář, soft'ák</i>	SU
mešuge	-e, f., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mickey mouse, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SU
mickey mouse [miky maus]	-a, m., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SU
microsoft'ák [mikrosoft'ák]	-a, m., uživatel počítačových produktů firmy Microsoft	SO
migrovat	dok., změnit verzi operačního systému na PC (většinou k lepšímu)	SI
mikrák	-u, m., mikrofon	SO, SU
minicédéčko	-a, n., nosič CD menších rozměrů	SO
modrá smrt	-i, f., totální selhání operačního systému MS Windows; též <i>modré vokno, výtuh</i>	SU
modré vokno	-a, n., totální selhání operačního systému MS Windows; též <i>modrá smrt, výtuh</i>	SU
modrozub	-u m. zařízení umožňující bezdrátové spojení hardwaru; z angl. Bluetooth, tj. modrý zub	SU, SI
moňák	-a, m., monitor, výstupní zařízení hardwaru a zobrazovací jednotka počítače	SO
mother	neskl., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard, z angl. mother, tj.	SO

	matka; též <i>deska, matka, mother, srdce, základka, základna, základovka</i>	
mozek	-u, m., označení pro procesor počítače; též <i>CPUčko, procák, procík</i>	SU
mp3	-y, f., formát mp3, přípona zvukového souboru; též <i>empétrojka, empina</i>	SU
mrkošit	-u, m., počítačová firma Microsoft; též <i>Bill, emsoft, malýměkký, mrkve, mrkvosoft, strejda Bill</i>	SI
mrkve	-í, pl., f., počítačová firma Microsoft; též <i>Bill, emsoft, malýměkký, mrkošit, mrkvosoft, strejda Bill</i>	SU
mrkvosoft	-u, m., počítačová firma Microsoft; též <i>Bill, emsoft, malýměkký, mrkošit, mrkve, strejda Bill</i>	SO, SU
mult'ák	-u, m., multiplayer, program pro přehrávání nejen hudby	SU
múvnout	dok., přesunout soubor v počítači, z angl move, tj. hýbat se	SO, SI
myšák	-a, m., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myšák, potkan</i>	SO, SU, SPř
myšátko	-a, n., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšák, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SO
myšice	-e, f., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšák, myšátko, myšička, myšítko, myška, potkan</i>	SPř
myšička	-y, f., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšák, myšátko, myšice, myšítko, myška, potkan</i>	SO
myšítko¹	-a, n., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní	SO, SU

	zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšák, myšátko, myšice, myšička, myška, potkan</i>	
myšítko²	-a, n., ovládací kolečko na myši; též <i>rolátko</i>	SO, SU
myška	-y, f., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, potkan</i>	SU
<u>N</u>		
nabourat se	dok., vniknout do počítače či systému bez povolení, nelegálně, výraz pro prolevení ochrany hackerem či crackerem; též <i>hacknout, hackovat, hackrovat, kreknout</i>	SO, SU, SNČ
nabourávač	-e, m., označení pro hackera i crackera; též <i>hekr, krekr, pirát, zmrđ</i>	SU
nabušit (kód)	dok., něco naprogramovat; též <i>prgání, prográmko</i>	SO
nacpat	dok., nainstalovat programové vybavení do počítače; též <i>instalení, instnutí, nalít soft, nastřelit soft, nasypat soft, natlačit, navalit soft</i>	SPř
nahodit	dok., zapnout, nastartovat počítač; též <i>nakopnout, naskočít, otočit mašinu, resnutí, restnout</i>	SU, SI, SNČ
nakazit se	dok., vniknutí viru do systému počítače; též <i>zavirovat, zavšivit</i>	SU
nakopčit	dok., nakopírovat data či informace, také užít kombinaci kláves Ctrl+C, z angl. copy; též <i>kopčit, okopčit, přetáhnout, zkopčit, zkopnout</i>	SNČ
nakopnout	dok., zapnout, nastartovat počítač; též <i>nahodit, naskočít, otočit mašinu, resnutí, restnout</i>	SI, SNČ
nalinkovat	dok., odkázat, udělat (hyper)link, odkaz	SI
nalít soft	dok., nainstalovat programové vybavení do počítače; též <i>instalení, instnutí, nacpat, nastřelit soft, nasypat soft, natlačit, navalit soft</i>	SI
naloudovat	dok., zavést soubor, z angl. load	SPř

náradí	-í, n., označení pro hardware; též <i>hard, harward, střeva, šrot, vnitřek, vnitřnosti, železo</i>	SU
naskočit	dok., zapnout, nastartovat počítač; též <i>nahodit, nakopnout, otočit mašinu, resnutí, restnout</i>	SNČ
nastřelit soft	dok., nainstalovat programové vybavení do počítače; též <i>instalení, instnutí, nacpat, nalít soft, nasypat soft, natlačit, navalit soft</i>	SI
nasvičovat	dok., nastavit mikrospínače, z angl. swich	SPř
nasypat soft	dok., nainstalovat programové vybavení do počítače; též <i>instalení, instnutí, nacpat, nalít soft, nastřelit soft, natlačit, navalit soft</i>	SI, SPř
našlapaný	adj., počítač s vysokým výkonem	SNČ
natlačit	dok., nainstalovat programové vybavení do počítače; též <i>instalení, instnutí, nacpat, nalít soft, nastřelit soft, nasypat soft, navalit soft</i>	SPř
natvrdo	adv., zavřít okno pomocí kombinace kláves Alt + F4, zavřít	SU
navalit soft	dok., nainstalovat programové vybavení do počítače; též <i>instalení, instnutí, nacpat, nalít soft, nastřelit soft, natlačit, nasypat soft</i>	SI
nekompař	-e, m., méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lama, lamer, lamka, lemra, lopata, lůzr, noob, slabý článek mezi židli a klávesnicí</i>	SO
net	-u, m., označení pro mezinárodní počítačovou síť, pro internet, který umožňuje komunikaci: být na netu, z angl. network; též <i>fernet, inťák, interfernet, internát, intošnet</i>	SO, SU, SI, SNČ
networkář	- e, m., specialista na počítačové síť; též <i>sítář</i>	SI
neutbuch [nojtbuch]	-u, m., notebook, přenosný počítač; též <i>book, kufřík, not, notes, note, noutl, noťas, noťásek, nouťas, oťas</i>	SI
noob	-a, m., označení pro řadového uživatele počítačů;	SU

[nůb]	těž <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lama, lamer, lamka, lemra, lopata, lůzr, noob, slabý článek mezi židli a klávesnicí</i>	
nostalgie	-e, f., uživatelé operačního systému DOS 6.x	SU
not	-u, m., notebook, přenosný počítač; též <i>book, kufřík, neutbuch, notes, note, noutl, noťas, noťásek, nouťas, oťas</i>	SO, SU
noťas	-e, m., notebook, přenosný počítač; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, notes, note, noutl, noťásek, nouťas, oťas</i>	SO, SU, SNČ
noťásek	-a, m., notebook, přenosný počítač, zdvojnásobení od výrazu noťas; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, notes, note, noutl, noťas, nouťas, oťas</i>	SO
note [nout]	-u, m., notebook, přenosný počítač; též v podobě <i>nout</i> ; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, notes, noťásek, noutl, noťas, nouťas, oťas</i>	SU
notes	-e, m., notebook, přenosný počítač; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, note, noťásek, noutl, noťas, nouťas, oťas</i>	SO, SU
nouťas	-e, m., notebook, přenosný počítač; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, note, noťásek, noutl, noťas, notes, oťas</i>	SU
noutbukář	-e, m., pracovník, jemuž byl přidělen notebook či člověk užívající notebook	SI
noutl	-u, m., notebook, přenosný počítač; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, note, noťásek, nouťas, noťas, notes, oťas</i>	SU
novátor	-a, m., uživatel operačního systému MS Windows Vista	SU
NTčko [entéčko]	-a, n., označení pro operační systém MS Windows NT	SO
nyk	-u, m., přezdívka, z angl. nickname, tj. přezdívka	SNČ
<u>O</u>		

očekovat	dok., zkontrolovat, z angl. check; tj. kontrolovat	SNČ
odčoudit	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SO
odejít	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se; též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SU, SO, SPř
odklepnout	dok., potvrdit příkaz, použít klávesu ENTER; též <i>entrovat</i>	SI
odpálit	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též v podobě <i>vodpálit</i> ; též <i>odčoudit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SO, SU, SPř
odpařit (disk)	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odčoudit, odpálit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SO
odstřelit	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odčoudit, odpálit, odpařit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SPř
odvšivit	dok., zbavit se škodlivého programu v počítači	SU
ofisy	–ů, pl., m., kancelářský balík programů firmy Microsoft, z angl. office, tj. kancelář; též v podobě <i>offisy, ofise</i> ; též <i>opice</i>	SO, SU, SI

ochrana	-y, f., antivirový program chrání počítač před škodlivým zařízením či programy; též <i>ant'ák, antivir, antivirág, čistič</i>	SU
okna	-0, n., označení pro operační systém Microsoft Windows (jeho oficiálním znakem je obrázek okna), z angl. windows, tj. okna; též <i>gatesovo dítě, vidle, vokna, winy</i>	SO, SU
okopčit	dok., kopírovat data či informace, také užít kombinaci kláves Ctrl+C; též <i>kopčit, nakopčit, přetahnout, zkopčit, zkopnout</i>	SU
opečovat	dok., najít chybu v programu; z angl. patch, tj. záplatovat, zacpat, spravit	SI
operák¹	-a, m., internetový prohlížeč Opera; též <i>opeřenej</i>	SO, SU
operák²	-a, m., uživatel internetového prohlížeče Opera	SO, SU
opeřenej	adj., internetový prohlížeč Opera; též <i>operák</i>	SU
opičí hmat	-u, m., současné stisknutí kláves Ctrl +Alt +Del sloužící k restartování počítače; též <i>svatá trojice, trojhmat, trojklik, trojkombinace, záchranná brzda</i>	SI
opice	-0, pl., m., kancelářský balík programů firmy Microsoft, z angl. office, tj. kancelář; též <i>offisy</i>	SU
optika	-y, f., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD a CD mechanika; též <i>cédéčko, cédéromka, cikán, dévédéčko, dívídíčko, dívko, dývýdýromka, plackožrout, ROMka</i>	SO
oraklista	-y, m., uživatel databáze Oracle	SO
ot'as	-e, m., notebook, přenosný počítač, ze slangového výrazu no'as; též <i>book, kufřík, neutbuch, not, note, no'ásek, nou'as, no'as, notes, noutl</i>	SU
otočit mašinu	dok., zapnout, nastartovat počítač, restartovat počítač; též <i>nahodit, nakopnout, naskočít, resnutí, restnout</i>	SI
<u>P</u>		
packal	-a, m., programovací jazyk Pascal; též <i>péčko,</i>	SO, SU

	<i>prckal, spackal</i>	
padat	ned., kritická chyba systému, která vede k jeho ukončení; též <i>spadnout</i>	SO
pakárd	-a, m., pracovník firmy Hewlett Packard	SPř
palička	- y, f., název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palírna, pec, pekárna, smažírna, výpalka, vypna, vypalovačka, vypalovajda</i>	SI
palírna	- y, f., vypalovačka, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, pec, pekárna, smažírna, výpalka, vypna, vypalovačka, vypalovajda</i>	SO, SU, SI
pálit	nedok., vypalovat, zaznamenávat data na CD či DVD nosič; též <i>přepálit, smahnout, vysmahnout</i>	SO
paměťovka	-y, f., paměťová karta	SO, SU
paskalista	-y, m., programátor pracující v jazyce Pascal	SPř
pařan	-a, m., uživatel počítače hrající počítačové hry; též <i>gamesník, paříč, pařmen, plajer</i>	SO, SU, SI, SNČ
pařba	-y, f., volnočasová aktivita spojená s počítačem, hraní počítačových her; též <i>paření, plejčení, plejování, smažba, smažení, spárka</i>	SO, SU, SI
paření	-í, n., volnočasová aktivita spojená s počítačem, hraní počítačových her; též <i>pařba, plejčení, plejování, smažba, smažení, spárka</i>	SO, SU
paříč	-e, m., uživatel počítače hrající počítačové hry; též <i>gamesník, pařan, pařmen, plajer</i>	SI, SNČ
pařit	ned., hrát počítačové hry; též <i>gamblit, gamesit, gemit, gejmovat, plejt, smažit, špílovat</i>	SU, SI, SNČ
pařmen	-a, m., uživatel počítače hrající počítačové hry; též <i>gamesník, pařan, paříč, plajer</i>	SU, SNČ
PCajko [písíajko]	-a, n., typ sběrnice, slot	SO
pec	-e, f., vypalovačka, název pro CD/DVD mechaniku	SNČ

	sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pekárna, smažírna, výpalka, vypna, vypalovačka, vypalovajda</i>	
pěčko	-a, n., programovací jazyk Pascal; též <i>packal, prckal, spackal</i>	SO, SU
pédéáčko	-a, n. zařízení typu PDA, počítač do ruky	SI
pédééfko	-a, n., formát typu PDF, přípona komprimovaného textového souboru čitelného programem Acrobat Reader; též v podobě <i>pdfko</i>	SU, SI
péhápěčko	-a, n., programovací jazyk PHP (primárně pro internet); též <i>péhápko</i>	SO, SU
péhápko	-a, n., programovací jazyk PHP (primárně pro internet); též <i>péhápěčko</i>	SO, SU
pekárna	-y, f., vypalovačka, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pec, smažírna, výpalka, vypna, vypalovačka, vypalovajda</i>	SNČ
pent'ák	-a, m., procesor značky Intel Pentium	SU
pépétéčko	-a, n., MS Office PowerPoint, součást balíku MS Office; též <i>prezentačka</i>	SI
pes	-a, m., prodlužovací kabel s několika zásuvkami	SNČ
pevnej	adj., stolní počítač, ne přenosný; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SU
php-čkár	-e, m., programátor užívající programovací jazyk PHP	SO
piáno	-a, n., klávesnice, vstupní zařízení počítače; též <i>kláva, kláveska, klavka</i>	SPř
pichitach [pičítač]	-e, m., počítač obecně; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, písí, písíčko, pjůtr, poč,</i>	SPř

	<i>počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	
pirát	-a, m., obecný výraz pro počítačového zloděje, tj. hacker i cracker; též <i>hekr, krekr, nabourávač, zmrđ</i>	SO, SU
písí	neskl., slangový výraz pro počítač obecně, z angl. zkratky PC, tzn. personal computer; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SU, SI
písíčko	-a, n., slangový výraz pro počítač obecně, z angl. zkratky PC, tzn. personal computer; též v podobě <i>PCčko, PC-čko, pécéčko</i> ; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, SI, VSČS, SPř
pjůtr	-u, m., označení pro počítač převzaté z angl. computer, s českou výslovností; též <i>bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO
placička	-y, f., nosič CD či DVD; též <i>cédé, cédéčko, cedesó, cedko, cédo, dévédéčko, dívídíčko, dívko, kolečko, placka</i>	SU
placka	-y, f., nosič CD či DVD; též <i>cédé, cédéčko, cedesó, cedko, cédo, dévédéčko, dívídíčko, dívko, kolečko, placička</i>	SO, SU, SI
plackožrout	-a, m., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD a CD mechanika; též <i>cédéčko, cédéromka, cikán, dévédéčko, dívídíčko, dívko, dývýdýromka, ROMka, optika</i>	SI
plajer	-a, m., uživatel počítače hrající počítačové hry,	SU

	z angl. play, player, tzn. hrát; též <i>gamesník, pařan, pařič, pařmen</i>	
platinovka	-y, f., analogicky platinová edice počítačové hry (obv. hry pro Playstation) prodávaná levněji (po prodeji 20 miliónů kusů)	SNČ
plejčení	-í, n., hraní počítačových her, z angl. play; též <i>pařba, paření, plejování, smažba, smažení, spářka</i>	SU
plejování	-í, n., hraní počítačových her, z angl. play; též <i>pařba, paření, plejčení, smažba, smažení, spářka</i>	SU
plejst	-u, m., playstation, herní konzola	SNČ
plejt	nedok., hrát počítačové hry, z angl. play; též <i>gamblit, gamesit, gemit, gejmovat, pařit, smažit, špílovat</i>	SU
plotny	-0, pl., f., části pevné paměti, nezávislé na napájení	SO
poč	-e, m., slangový výraz pro počítač obecně, zkrácení slova počítač; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SO, SU, SI
počák	-a, m., slangový výraz pro počítač obecně, ze slova počítač; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SU
počik	-a, m., počítač obecně; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pichitach, pevnej, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počítadlo, sčot, sčotník, stroj</i>	SNČ
počítadlo	-a, n., slangový výraz pro počítač obecně; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, sčot, sčotník, stroj</i>	SU

pokec	-u, m., komunikace mezi klienty komunikačního rozhraní jako je ICQ, chat atd.; též <i>kecání</i>	SNČ, VSČS
portík	-u, m., port, připojení, součást hardwaru	SO
pošetka	-y, f., obal na CD, z fr. pochette, tzn. kapsička	SNČ
potkan	-a, n., označení pro myš, součást hardwaru, vstupní zařízení počítače; též <i>klikátko, krysa, maus, mausík, mauzík, mešuge, mickey mouse, myšák, myšátko, myšítka, myška</i>	SU
pověsit	dok., zveřejnit text či informace na webových stránkách	SU
praporek	-u, m., kombinace kláves levý, pravý ALT a místní nabídka	SO
prckal	-a, m., programovací jazyk Pascal; též <i>packal, péčko, spackal</i>	SO
prezentačka	-y, f., prezentace typu PowerPoint, zhotovená v MS balíku PowerPoint; též <i>pépétéčko</i>	SO
prgání	-í, n., programování, psaní programů; též <i>nabušit, prográmko</i>	SO
printnout	dok., poslat soubor k tisku, vytisknout; též <i>hodit na tiskárnu, vyprintit</i>	SO, SI
procák	-u, m., procesor počítače; též v podobě <i>procak</i> ; též <i>CPUčko, mozek, procík</i>	SO, SU, SI
procík	-u, m., procesor počítače; též <i>CPUčko, mozek, procák</i>	SO, SU
profík	-a, m., označení pro počítačového odborníka, též <i>fachman, guru, lama na druhou, lopata na druhou</i>	SO, SU
progaming [progejming]	-u, m., hrát profesionálně počítačové hry	SU
prográmko	-a, n., programování, psaní programů; též <i>nabušit, prgání</i>	SU
prográmky	-ů, pl., m., souhrné označení pro software; též <i>soft, softas</i>	SU
prosejt	dok., prohledávat kvůli virům; též <i>skenovat</i>	SI

průnik	-u, m., nepovolený vstup (vlomení se) do počítače, výraz související s hackery	SO, SU
přehřát	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, roztavit, shořet, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SU
překlik	-u, m., chybné kliknutí na počítači	SNČ
překlopit	dok., otevřít soubor v jiném programu, než byl vytvořen, zkopírovat	SNČ
překopat	dok., změnit nastavení počítače	SI
přelít PC	dok., přeinstalovat veškerý software na počítači	SI
přenosnej hadr	-u, m., externí pevný disk; též <i>exterák, exterňák, exterňas, šuflík</i>	SO
přepálit	dok., vytvořit (obv. nelegální) kopii CD, hudební skladby či filmu; též <i>pálit, smahnout, vysmahnout</i>	SNČ
přetahnout	dok., kopírovat data či informace, také užít kombinaci kláves Ctrl+C; též <i>kopčít, okopčít, nakopčít, zkopčít, zkopnout</i>	SPř
přetaktovat	dok., změnit výkon procesoru, většinou zrychlit	SI
přikonektit se	dok., připojit se k internetu, z angl. connect, tzn. připojit se	SO
psadlo	-a, n., tiskárna	SPř
PS-dvojka [píesdvojka]	-y, f., PS2, port používaný nejčastěji pro myš	SO
<u>R</u>		
raid [rejɔ]	neskl., výraz počítačové hry, tzn. skupinová výprava za určitým cílem v počítačové hře World of Warcraft	SU
ramka	-y, f., operační paměť počítače, angl. zkratka RAM, random access memory, paměť s náhodným přístupem	SO, SU
raťafák	-a, m., formát typu RTF, přípona textového	SO

	souboru, z angl. Rich Text Format; též <i>ertéefko</i>	
rebildovat	dok., znovuvytvořit spouštěcí program ze zdrojového kódu, z angl. rebuild, tj. přestavět, obnovit	SI
reprák	-u, m., reproduktor zvuku, přídavné a výstupní zařízení počítače; též <i>bedničky, bedýnky</i>	SO, SU, VSČS
resnutí	-í, n., restartování počítače; též <i>nahodit, nakopnout, naskočit, otočit mašinu, restnout</i>	SO
respawn	neskl., výraz z počítačové hry, oživení postavy	SO
restnout	dok., restartování počítače; též <i>nahodit, nakopnout, naskočit, otočit mašinu, resnutí</i>	SU
ríltajmovka	-y, f., strategická hra v reálném čase, z angl. real time, tj. skutečný čas	SO
ripnout	dok., získat data z hudebního nebo filmového CD, DVD	SU
RJčko [erjéčko]	-a, n., síťový konektor	SO
rolátko	-a, n., výraz pro posouvací kolečko uprostřed myši; též <i>myšítko</i>	SU
ROMka	-y, f., mechanické zařízení pro práci s nosiči dat, jinak DVD a CD mechanika, z angl. ROM, tj. read only memory; též <i>cédéčko, cédéromka, cikán, dévédéčko, dívídíčko, dívko, dývýdýromka, optika, plackožrout</i>	SU
rozbalit	dok., otevřít v počítači archiv typu rar a zip	SNČ
rozbourat	dok., rozebrat počítač	SPř
rozhasit	dok., obecný výraz pro poškození počítače a jeho programů špatnou manipulací; též <i>rozvrtat</i>	SO
rozchodit	dok., uvést počítač znovu do provozu	SI, SNČ
rozlousknout	dok., dešifrovat heslo	SO
rozmlátit	dok., nevratné poškození hardwaru počítače (mechanické)	SO
rozrolovat soft	dok., nainstalovat stejný software po síti na více	SI

	počítačů najednou	
roztavit	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, shořet, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SO
rozvrtat	dok., obecný výraz pro poškození počítače a jeho programů špatnou manipulací; též <i>rozhasit</i>	SO
Ř		
řetězovky	-0, pl., f., označení pro řetězové zprávy typu „...a pokud tuto zprávu nepošleš dalším deseti lidem, stane se Ti to a to...“, které uživatele obtěžují a zdržují, přeposílací data	SU
řvát do logu	ned., aplikace/system hlásí chyby, které se zaznamenávají do provozních záznamů počítače: píší mi řve do logu; též <i>zalogovat</i>	SI
S		
sabmitovat	ned., odeslat informace webovým formulářem, z angl. submit	VSČS
sajta	-y, f., webové stránky, z angl. web-site: dělám sajty; též <i>webovky</i>	SI
sálák	-u, m., sálový počítač	SPř
sapák	-a, m., člověk spravující SAP, tzn. ekonomický program	SI
sapport'ák	-a, m., počítačový odborník, pracovník podpory IT, z angl. support, tj. podpora; též <i>servisák</i>	SO
savování [sejvování]	-í, n., ukládání pozic ve hře, z angl. save, tj. uložit	SU
sbouchat	dok., sestavit počítač	SPř
sčot	-u, m., obecně počítač, z rus.; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kiswa, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčotník,</i>	SU, SI

	<i>stroj</i>	
sčotník	-u, m., obecně počítač, zdrobnělina od výrazu sčot, z rus.; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, stroj</i>	SU
sejvnout	dok., uložit rozpracovaný soubor, z angl. save, tzn. uložit; též <i>zasejvnovat</i>	SO, SI, SPř
sekat se	ned., označení pro stav, kdy počítač nepracuje plynule	SO
sendnout	dok., poslat zprávu, data či informace: sednout mejla; též <i>hodit plechovku, hodit po někom barvu, mailovat, mejlnout</i>	SI
serfovat	nedok., prohlížet si internetové stránky; též v podobě surfovat; též <i>bloumat, brousit, brouzdat</i>	SO, SU, SI
serchovat [serčovat]	ned., vyhledávat informace na internetu, z angl. search, tzn. hledat; srov. gůglit atd.	SU
serverař	-e, m., počítačový odborník, správce serveru	SU
servisák	-a, m., počítačový odborník, pracovník podpory IT; též <i>sapporťák</i>	SO, SU
servovna	-y, f., pracoviště, kde je umístěn řídicí počítač sítě	SPř
sestřelit vokna	dok., zničit v počítači systém Microsoft Windows	SI
sešna	-y, f., internetové spojení, z angl. session, tzn. relace	SO
shořet	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, spálit, vařit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SU
síkl	-u, m., databázový server, SQL-server; též <i>kvíra</i>	SI
sít'ák	-u, m., síťový kabel	SU
sít'ař	-e, m., specialista na počítačové síť; též <i>netvorkář</i>	SO, SU, SI
sít'ovka	-y, f., síťová karta	SO, SU, SI

sjetina	-y, f., sestava údajů a výsledků zpracovaných počítačem, vytištěná z počítače	SNČ, VSČS
skenovat	dok., prohledávat disk nebo soubory kvůli virům; též prosejt	SI
sketa	-y, f., disketa	SI
skříň	u, m., prostor pro komponenty potřebné k fungování počítače (grafická karta, pevný disk atd.), výraz pro počítačovou skříň, vychází z tvaru základové pracovní desky pevného počítače; též <i>bedna, kejs, kiska</i>	SO
skypovat [skajpovat]	ned., používat Skype, tj. komunikační rozhraní podobné chatu, icq	SU
slabý článek mezi židli a klávesnicí	méně chápavý uživatel počítače, označení pro úplného nováčka; též <i>chyba mezi židli a klávesnicí, lama, lamka, lamer, lemra, lopata, lůzr, nekompář, noob</i>	SI
slouha	-y, m., počítač řídicí lokální síť, jinak také server	SPř
smahnout	nedok., vypalovat CD, DVD; též <i>pálit, přepálit, vysmahnout</i>	SU
smajlík	-u, m., grafický znak vyjadřující osobní postoj autora k obsahu sdělení při psané komunikaci elektronickými médii, z angl.smile, tj. úsměv	VSČS
smáznout	dok., použít klávesu DELETE, také smazat; též <i>dylítnout, dylítovat, klírovat, máznout</i>	SU
smažba	-y, f., hraní počítačových her; též <i>pařba, paření, plejčení, plejování, smažení, spárka</i>	SU
smažení	-í, n., hraní počítačových her; též <i>pařba, paření, plejčení, plejování, smažba, spárka</i>	SU
smažírna	-y, f., vypalovačka, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pec, pekárna, výpalka, vypna, vypalovačka, vypalovajda</i>	SO, SU, SI
smažit	nedok., hrát počítačové hry; též <i>gamblit, gamesit,</i>	SI, SNČ

	<i>gejmovat, gemit, pařit, plejt, špílovat</i>	
snifování	-í, n., pomocí speciálního programu vyhledávat zajímavá data v cizích počítačích (přihlašovací údaje) složící hackerovi, z angl. sniff, tzn. čmuchar	SU
soft	-u, m., označení pro software, programové vybavení počítače; též <i>programky, soft'as</i>	SO, SU, SI
soft'ák	-a, m., počítačový odborník specializující se na software (programy); též <i>měkkoš, softvérák, softvérář</i>	SU
soft'as	-e, m., označení pro software; též <i>programky, soft</i>	SU
softinž	-e, m., softwarový inženýr	SO
softvérhaus	-u, m., firma zabývající se vývojem softwaru	SO
sol	-u, m., označení pro operační systém Solaris; též <i>solárko</i>	SO
solárko	-a, n., označení pro operační systém Solaris; též <i>sol</i>	SU
solnař	-e, m., uživatel operačního systému Solaris	SU
sortovat	nedok., třídít, z angl. sort	SPř
sosat	nedok., stahovat soubory či data z internetu do místního počítače; též <i>daunloudovat, sosnout, tahat</i>	SO, SU, SI
sosnout	dok., stahovat soubory či data z internetu do místního počítače; též <i>daunloudovat, sosat, tahat</i>	SO, SNČ
spackal	-a, m., programovací jazyk Pascal; též <i>packal, péčko, prckal</i>	SO
spadnout	dok., kritická chyba systému, která vede k jeho ukončení; též <i>padat</i>	SU, SPř
spadnout do dýfoltu/defaultu	nedok., systém sám změnil nastavení na výchozí	SI
spálit	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se, tepelná destrukce důležité součástky počítače; tepelná destrukce hardwaru; též <i>bouchnout, odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, vařit se, vodsmahnout, vyhořet</i>	SU

spamování	-í, n., hromadné zasílání nevyžádané pošty prostřednictvím e-mailu	SU
spářka	-y, f., volnočasová aktivita spojená s počítačem, hraní počítačových her; též <i>pařba, paření, plejčení, plejování, smažba, smažení</i>	SI
speciálman	-a, m., označení pro počítačového odborníka; též <i>bedna, guru, fachman, lama na druhou, lopata na druhou, mág, machr, mastr, profík</i>	SU
spywerák	-a, m., označení pro škodlivý software, tzn. spyware	SU
sráče	-ů, m., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SO
sračky	-0, pl., f., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SO, SU
srandatyč	-e, f., joystick; též <i>klacek, knipl, veselá páka</i>	SPř
srdce	-e, n., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>deska, matka, mázlboard, mother, základka, základna, základovka</i>	SU
stařík	-a, m., označení staršího typu počítače	SU
stolák	-u, m., stolní počítač	SPř
strejda Bill	-a, m., označení pro počítačovou firmu Microsoft, jejímž zakladatelem je Bill Gates; též <i>Bill, emsoft, malýměkký, mrkošit, mrkve, mrkvosoft</i>	SU
stroj	-e, m., obecné označení pro počítač, z angl. machine, tzn. stroj; též <i>bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost,</i>	SO

	<i>mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjútr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník</i>	
stře va	-0, pl., n., označení pro hardware, tzn. vybavení počítače; též <i>hard, harward, náradí, šrot, vnitřek, vnitřnosti, železo</i>	SO, SU, SI
střílečka	-y, f., typ počítačové hry, kde hlavní náplní je střelba na různé cíle; též <i>efpéesko</i>	SU, SNČ
surfař [serfař]	-e, m., člověk, který tráví spoustu času prohlížením internetových stránek	SU
svatá trojice	-e, f., současné stisknutí kláves Ctrl +Alt +Del sloužící k restartování počítače; též <i>opičí hmat, trojhmat, trojklik, trojkombinace, záchranná brzda</i>	SU
svičnout	dok., přepnout; z angl. switch	SI
sviňárna	-y, f., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, svinstvo, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SO
svinstvo	-a, n., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SO
svišť	-ě, m., přepínač, aktivní síťové zařízení, které spojuje např. dva počítače, z angl. switch, tzn. přepnout	SO
systemák	-a, m., pracovník spravující počítačový systém; též <i>desktopář, détépák</i>	SO, SI
Š		
šachta	-y, f., floppy disk, tzn. pružný disk, mechanické zařízení pro práci s nosiči dat; též <i>flopáč, flopina</i>	SPř
šipky	-0, pl., f., kurzor	SU
škodič	-e, m., zařízení či program škodlivý pro počítač	SU

	jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, sviňárna, svinstvo, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	
škopek	-u, m., označení pro pevný disk, součást hardwaru, pevná paměť nezávislá na napájení, jinak také harddisk; též <i>disk, hadr, hadrdisk</i>	SČI 1
škůdce	-e, m., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, sviňárna, svinstvo, škodič, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SU
šlapat	nedok., dobře jít (o pravidelném chodu počítače)	VSČS
šmejd	-a, m., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, sviňárna, svinstvo, škodič, škůdce, štěnice, viráč, virák, vši</i>	SU
špagát	-u, m., kabel; též drát, kábl, káblík, kejbl	SU
špílovat	ned., hrát počítačové hry, z něm. spielen; též <i>gamblit, gamesit, gejmovat, gemit, pařit, plejt, smažit</i>	SI
šprajcnout se	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje; též <i>breaknout, bloknout, kousnout se, grybnout, seknout se, zbreakovat, zamrznout, zaseknout, zatuhnout</i>	SPř
šrot¹	-u, m., označení staršího typu počítače; též <i>kalkulačka, krabice, těžítka</i>	SU
šrot²	-u, m., označení pro hardware; též <i>hard, harward, náradí, střeva, vnitřek, vnitřnosti, železo</i>	SO
šťáva	-y, f., elektrická energie	VSČS
štěnice	-0, pl., f., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil,</i>	SO, SU

	<i>blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, sviňárna, svinstvo, škodič, škůdce, šmejd, viráč, virák, vši</i>	
štít	-u, m., označení pro ochranný program počítače	SU
šuflík	-u, m., externí pevný disk; též <i>exterák, exterňák, exterňas, přenosnej hadr</i>	SO, SU
šugr	-u, m., balík či část programovacího jazyka Java, z angl. suger, tzn.cukr	SU
šunka	-y, f., starší počítač ve špatném technickém stavu	SNČ
šváb	-a, m., integrovaný obvod nebo také čip; též <i>brouk</i>	SPř
<u>T</u>		
tabulka	-y, f., kancelářský program zaměřený na tabulky, většinou MS Excell, součást kancelářského balíku MS Office; též <i>tabulkáč</i>	SU
tabulkáč	-e, m., kancelářský program zaměřený na tabulky, většinou MS Excell, součást kancelářského balíku MS Office; též <i>tabulka</i>	SO, SU
tahat	ned., stahovat soubory internetu do místního počítače; též <i>daunloudovat, sosat, sosnout</i>	SO, SU, SI
tahovka	-u, m., typ počítačové hry, strategie na kola	SO
tandem	-u, m., seskupení několika samočinných počítačů	VSČS
téeftéčko	-a, n., monitor, výstupní zařízení hardwaru, zobrazovací jednotka	SO
termos	-e, m., terminál; též <i>termič</i>	SPř
termič	-e, m., terminál; též <i>termos</i>	SPř
text'ák¹	-u, m., textový dokument	SO, SU
text'ák²	-u, m., program sloužící k editaci textu, ale nemá tolik možností jako MS Word, např. poznámkový blok; též v podobě <i>text'ak</i>	SO, SU
těžítko	-a, n., označení staršího typu počítače pro jeho „nefunkčnost“; též <i>kalkulačka, krabice, šrot</i>	SU
totáč	-e, m., program pro správu souborů a složek v počítači, z term. Total Commander; též <i>komandr</i>	SO

total	-u, m., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též v podobě total; též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SU
troják	-a, m., program na základě trojského koně, který zpřístupní data na cizím počítači, typ viru, z angl. troian horse; též <i>koně, koníci, koníčci, trojan</i>	SU
trojan	-a, m., program na základě trojského koně, který zpřístupní data na cizím počítači, typ viru, z angl. troian horse; též <i>koně, koníci, koníčci, troják</i>	SO, SU
trojhmat	-u, m., současné stisknutí kláves Ctrl +Alt +Del sloužící k restartování počítače; též <i>opičí hmat, svatá trojice, trojklik, trojkombinace, záchranná brzda</i>	SO, SI
trojklik	-u, m., současné stisknutí kláves Ctrl +Alt +Del sloužící k restartování počítače; též <i>opičí hmat, svatá trojice, trojhmat, trojkombinace, záchranná brzda</i>	SI
trojkombinace	-e, f., současné stisknutí kláves Ctrl +Alt +Del sloužící k restartování počítače; též <i>opičí hmat, svatá trojice, trojhmat, trojklik, záchranná brzda</i>	SO
tučňák¹	-a, m., označení pro operační systém GNU/Linux, jehož oficiálním znakem a maskotem je tučňák; též v podobě <i>tučňak</i> ; též <i>linuch, linx, tux</i>	SO, SU, SI
tučňák²	-a, m., uživatel operačního systému GNU/Linux; též v podobě <i>tučňak</i> ; též <i>hračkové, linuxsák, linuxář, tučňákomil, tuxař</i>	SO, SU
tučňákomil	-a, m., uživatel operačního systému GNU/Linux; též <i>hračkové, linuxsák, linuxář, tučňák, tuxař</i>	SU
tux	-e, m., označení pro operační systém GNU/Linux; též <i>linuch, linx, tučňák</i>	SU

tuxař	-e, m., uživatel operačního systému GNU/Linux; též <i>hračkové, linuxsák, linuxář, tučňák, tučňákomil</i>	SU
Ě		
ťukat	ned., psát na klávesnici počítače; též <i>datlovat</i>	SU
U		
úesbéčko	-a, n., USB disk, přenosná paměť s USB rozhraním; též v podobě <i>USBéčko</i> ; též <i>dudlík, flaška, fleš, fleška, gumák</i>	SO, SU
uhynout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SPř
umřít	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SO, SU, SPř
unixák [juniksák]	-a, m., uživatel operačního systému Unix	SO
úpéeska	-y, f., nepřerušitelný zdroj napájení, ze zkratky UPS	SPř
upirátit	dok., získat nelegální kopii programu, hry apod., nelegálně stáhnout či přepálit	SNČ
uploadnout [aplaudnout]	dok., odeslat data na internetový server, z angl. upload, tzn. poskytování dat jiným systémům, přenášení dat do jiných systémů; též <i>upnout</i>	SO, SU
upnout [apnout]	dok., odeslat data na internetový server; též <i>uploadnout</i>	SU
urlko [úerelko]	-a, n., internetová adresa; z angl. zkratky URL, tj. Universal Resource Locator	SO
uspat	dok., převést počítač do režimu spánku, použít screen saver	SO, SPř
V		

vanka	-y, f., síť mezi lokalitami; též v podobě <i>wanka</i>	SI
vares	neskl., označení pro nelegální software; též v podobě <i>warez</i>	SO
vařit se	nedok., tepelná destrukce hardwaru; též <i>bouchnout, odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vodsmahnout, vyhořet</i>	SU
végéáčko	-a, n., grafická karta typu VGA	SPř
veselá páka	-y, f., joystick; též <i>klacek, knipl, srandatyč</i>	SPř
vidlák	-a, m., uživatel operačního systému MS Windows; též v podobě <i>widlák</i> ; též <i>komerčák, windousák, windousář, voknař, wokýnkář</i>	SO, SU
vidle	-í, pl., f., označení pro operační systém Microsoft Windows, <i>widle</i> odvozeno od písmene W; též v podobě <i>widle</i> ; též <i>gatesovo dítě, okna, vokna, winy</i>	SO, SU
viráč	-e, m., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též v podobě <i>vyráč</i> ; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, virák, vši</i>	SU
virák	-a, m., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, vši</i>	SO, SU
vnitřek	-u, m., označení pro hardware obecně, technické zařízení umožňující zpracování informací, tj. vybavení počítače; též <i>hard, harward, nářadí, střeva, šrot, vnitřnosti, železo</i>	SU
vnitřnosti	-í, pl., f., označení pro hardware obecně, technické zařízení umožňující zpracování informací, tj. vybavení počítače; též <i>hard, harward, nářadí, střeva, šrot, vnitřek, železo</i>	SO, SU, SI

vodsmahnout	dok., způsob zničení počítače (tepelně), mechanické poškození počítače způsobné nedostatečným chlazením a následným přehřátím; též <i>odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit, vyhořet</i>	SO
vokna	-0, pl., f., operační systém Microsoft Windows, překlad z angl. windows, tzn. okna; též v podobě <i>wokna</i> ; též <i>gejtsovo dítě, okna, vidle, winy</i>	SO, SU, SI
voknař	-e, m., uživatel operačního systému Microsoft Windows; též <i>komerčák, vidlák, windousák, windousář, wokýnkář</i>	SO
vši	-í, pl., f., zařízení či program škodlivý pro počítač jako je vir, spam, malware, spyware atd.; též <i>bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák</i>	SU
vybouchnout	dok., tepelná destrukce hardwaru; též <i>bouchnout, odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit se, vodsmahnout, vyhořet</i>	SU, SNČ
vygooglovat	dok., vyhledat informace na internetu, v úzkém pojetí na vyhledávacím serveru Google, v širším pojetí pomocí libovolného vyhledávače; též <i>gúglit, guglovat, vygúglit, zagooglit</i>	SO, SU
vygúglit	dok., vyhledat informace na internetu, v úzkém pojetí na vyhledávacím serveru Google, v širším pojetí pomocí libovolného vyhledávače; též v podobě <i>vygooglit</i> ; též <i>gúglit, guglovat, vygooglovat, zagooglit</i>	SO, SU
vyhořet	dok., tepelná destrukce hardwaru; též <i>bouchnout, odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit se, vodsmahnout</i>	SU
vykilovat	dok., vyvraždit v počítačových hrách; též <i>kilnout,</i>	SNČ

	<i>kuchnout, vyklepat, vykosit, vymlátit, vysekat</i>	
vyklepat	dok., porazit nebo zabít nepřítele v počítačové hře; též <i>kilnout, kuchnout, vykilovat, vykosit, vymlátit, vysekat</i>	SU
vykosit	dok., porazit nebo zabít nepřítele v počítačové hře; též <i>kilnout, kuchnout, vykilovat, vyklepat, vymlátit, vysekat</i>	SU
vymlátit	dok., porazit nebo zabít nepřítele v počítačové hře; též <i>kilnout, kuchnout, vykilovat, vyklepat, vykosit, vysekat</i>	SU
výpalka	-y, f., vypalovací mechanika, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pec, pekárna, smažírna, vypna, vypalovačka, vypalovajda</i>	SO, SU
vypalovačka	-y, f., vypalovací mechanika, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pec, pekárna, smažírna, vypna, výpalka, vypalovajda</i>	SO, SU, SNČ
vypalovajda	-y, f., vypalovací mechanika, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pec, pekárna, smažírna, vypna, výpalka, vypalovačka</i>	SU
vypna	-y, f., vypalovací mechanika, název pro CD/DVD mechaniku sloužící k zaznamenání dat; též <i>palička, palírna, pec, pekárna, smažírna, výpalka, vypalovačka, vypalovajda</i>	SO
výpočetka	-y, f., výpočetní stanice	VŠČS
vyprintit	dok., vytisknout, z angl. print; též <i>hodit na tiskárnu, printnout</i>	SU
vysekat	dok., porazit nebo zabít nepřítele v počítačové hře; též <i>kilnout, kuchnout, vykilovat, vyklepat, vykosit, vymlátit</i>	SU
vysmahnout	dok., vypalovat, zaznamenávat data na CD či DVD	SO, SU, SI,

	nosič; též <i>pálit, přepálit, smahnout</i>	SNČ
vytlačítkovat	dok., nastavit na počítači tlačítka pro jednotlivé úkony	VSČS
výtuh	-u, m., totální selhání operačního systému MS Windows; též <i>modrá smrt, modré okno</i>	SI
vytuhnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SPř
vyvěsit	dok., zveřejnit text na webových stránkách	SU
<u>W</u>		
warning	-u, m., varování, upozornění na obrazovce počítače; též <i>hláška</i>	SI
webák	-a, m., tvůrce a správce internetových či webových stránek; též <i>webař</i>	SU
webař	-e, m., tvůrce a správce internetových či webových stránek; též <i>webák</i>	SU
webka	-y, f., webová kamera; též <i>webkam, webkamera, webovka</i>	SO, SU
webkam	neskl., webová kamera; též <i>webka, webkamera, webovka</i>	SO
webkamera	-y, f., webová kamera; též <i>webka, webkam, webovka</i>	SU
webovka	-y, f., webová kamera; též <i>webka, webkam, webkamera</i>	SO, SU
webovky	-0, pl., f., webové (internetové) stránky; též <i>sajta</i>	SU, SNČ
wifina	-y, f., bezdrátové zařízení, které nás spojí s internetem, síť Wi-Fi; též <i>fajfina, fifina, wifinka, wifna</i>	SO, SU
wifinka	-y, f., bezdrátové zařízení, které nás spojí s internetem, síť Wi-Fi; též <i>fajfina, fifina, wifina, wifna</i>	SU

wifna	-y, f., bezdrátové zařízení, které nás spojí s internetem, síť Wi-Fi; též v podobě wifna; též <i>fajfina, fífina, wífina, wífinka</i>	SO
wiki	neskl., internetová encyklopedie, wikipedie	SO
wikiholik	-a, m., fanatický autor textů na internetové encyklopedii wikipedie	SU
windowsák	-a, m., uživatel operačního systému MS Windows; též v podobě <i>windowsak, windowśák, windowsák</i> ; též <i>komerčák, vidlák, windowsář, voknař, wokýnkář</i>	SO, SU
windowsář	-e, m., uživatel operačního systému MS Windows; též v podobě <i>windowsář</i> ; též <i>komerčák, vidlák, windowsák, voknař, wokýnkář</i>	SO, SU
winy	-0, pl., f., označení pro operační systém MS Windows; též <i>gatesovo dítě, okna, vidle, vokna</i>	SO, SU
wokýnkář	-e, m., uživatel operačního systému MS Windows; též <i>komerčák, vidlák, windowsák, windowsář, voknař</i>	SO
wowkař	-e, m., hráč počítačové hry World of Warcraft	SU
wowko	-a, n., počítačová hra World of Warcraft	SO, SU
Z		
zabreakovat se	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje, z angl. break, tj. rozbít se; též <i>bloknout se, breaknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zamrznout, zaseknout se, zatuhnout</i>	SU
zadrátovat	dok., realizovat síťový rozvod; též <i>zasítovat</i>	SPř
zagooglit	dok., pohybovat se ve vyhledávači Google; též <i>gůglit, guglovat, vygooglovat, vygůglit</i>	SU
zahltit	dok., způsob zničení počítače, zahltit např. aplikacemi	SU
záchranná brzda	-y, f., současné stisknutí kláves Ctrl +Alt +Del sloužící k restartování počítače; též <i>opičí hmat, svatá trojice, trojhmat, trojklik, trojkombinace</i>	SU

základka	–y, f., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>deska, matka, mázlboard, mother, srdce, základna, základovka</i>	SO, SU
základna	–y, f., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>deska, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základovka</i>	SU
základovka	–y, f., základová deska počítače, na níž jsou umístěny základní komponenty, celý angl. termín motherboard nebo mainboard; též <i>deska, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základna</i>	SO, SU
zalicencovat	dok., zaregistrovat: zalicencovat program	SI
zalogovat	dok., přihlásit se k počítači nebo systému, z angl. login či logon; též <i>logovat</i>	SO, SI
zalogovat chybu	dok., nahlásit chybu; též <i>řvát do logu</i>	SI
zamrznout	dok., zastavit se, obv.výraz pro chybu v počítačovém programu, která má za následek zastavení chodu programu nebo celého počítače, z angl. to freeze, tzn. zamrznout; též <i>bloknout se, breaknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat se, zaseknout se, zatuhnout</i>	SO, SU, SNČ, SPř
zasejvovat	dok., uložit, z angl. save; též <i>sejvnout</i>	VSČS
zaseknout se	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“, dále nefunguje a nepracuje; též <i>bloknout se, breaknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat se, zamrznout, zatuhnout</i>	SO, SPř
zasít'ovat	dok., realizovat síťový rozvod; též <i>zadrátovat</i>	SPř
zategovat	dok., označit popiskem fotografii vystavenou na internetu, z angl. tag	SU
zatuhnout	dok., označení pro stav, kdy se počítač „zasekne“,	SU, SPř

	dále nefunguje a nepracuje; též <i>bloknout se, breaknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat se, zamrznout, zaseknout se</i>	
zavináč	-e, m., znak @, charakteristický znak e-mailových adres, resp. jeden ze symbolů internetu	SNČ
zavirovat	dok., způsob zničení počítače, dostat do počítače škodlivé programy a zařízení; též <i>nakazit se, zavšívít</i>	SO, SU
zavšívít	dok., způsob zničení počítače, dostat do počítače škodlivé programy a zařízení; též <i>nakazit se, zavirovat</i>	SU
zdechnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zhebnout, zkysnout, zrušit</i>	SU
zděř	-e, f., označení pro USB, síťový či jiný výstup (port); též <i>díra</i>	SU
zdroják	-u, m., zdrojový kód, program	SNČ
zelenina	-y, pl., f., označení pro procesor Intel Celeron; též <i>celer</i>	SO, SU
zhebnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroy, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zkysnout, zrušit</i>	SPř
zipka	-y, f., archiv zip	SO, SU
zkanslovat	dok., násilně ukončit, vrátit se zpět, z angl. cancel	SPř
zkopčit	dok., kopírovat data či informace, také užít kombinaci kláves Ctrl+C; též <i>kopčit, nakopčit, okopčit, přetahnout, zkopnout</i>	SU, SNČ
zkopnout	dok., kopírovat data či informace, také užít	SPř

	kombinaci kláves Ctrl+C; též <i>kopčít, nakopčít, okopčít, přetahnout, zkopčít</i>	
zkysnout	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroj, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zrušit</i>	SPř
zmrđ	-a, m., označení pro hackera i crackera; též <i>hekr, krekr, nabourávač, pirát</i>	SU
zrušit	dok., způsob zničení počítače, přestat pracovat, rozbít se (o počítači); též <i>crash, destroj, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, umřít, uhynout, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout</i>	SNČ
zvukárna	-y, f., zvuková karta; též <i>zvukovka</i>	SO, SU
zvukovka	- y, f., zvuková karta; též <i>zvukárna</i>	SO, SU, SI
<u>Ž</u>		
železo	-a, n., označení pro hardware obecně, technické zařízení umožňující zpracování informací, tj. vybavení počítače; též <i>hard, harward, nářadí, střeva, šrot, vnitřek, vnitřnosti</i>	SO, SU, SI, SPř
žraní	-í, n., postupné zahlcení paměti RAM	SO

V. TYPICKÉ RYSY POČÍTAČOVÉHO SLANGU

5. 1. Počítačový slang a slova přejatá

Slovní zásoba, a tedy i slang, se obohacuje mimo jiné i přejímáním slov, a to především z cizích jazyků; to je podmíněno politickými, ekonomickými a kulturními kontakty mezi jazykovými společenstvími. Přejatá slova přicházejí s novými skutečnostmi, případně označují předměty a jevy typické pro určitý prostor nebo čas.

V případě počítačového slangu jde o velmi častý způsob doplňování jeho slovní zásoby. Nejčastěji do sféry počítačové komunikace (slangy, profesionalismy i termíny) pronikají anglická slova, tzv. anglicismy. Angličtina je cizí jazyk v počítačovém slangu převažující, ne však jediný. V malé míře zde nalezneme slova přejatá z jazyka německého, francouzského i ruského, dokonce jsme ve slovníku objevili i slangismus latinský.

5. 1. 1. Anglicismy v počítačovém slangu

Než se budeme zabývat samotnými počítačovými anglicismy, objasníme si, proč se právě anglicismy v počítačovém slangu objevují častěji než ostatní jazykové přejímky. Důvodů může být několik.

Jedním z nich je původ počítače a oboru výpočetní techniky. Počítač vznikl ke konci druhé světové války v USA, tudíž veškerá jeho původní terminologie je anglická a jako taková se dostala do českého prostoru zhruba v devadesátých letech. Pro většinu nových komponentů pocházejících ze Západu, totiž neexistovala domácí terminologie, a tak se začalo užívat angličtiny jako univerzálního jazyka ve výpočetní technice. Anglický jazyk se však nevyskytuje jen v odborné počítačové terminologii, ale v hojně míře se objevuje i v počítačovém slangu. To dokážeme v níže uvedeném přehledu anglicismů zaznamenaných ve *slovníku počítačového slangu*.

Další z důvodů může být ten, že účastníci komunikace ve sféře výpočetní techniky jsou převážně mladí lidé. Tento fakt prokázal i náš dotazníkový průzkum. Mladí lidé používají anglická slova a sousloví jako projev modernosti, aktuálnosti, stylovosti, jazykového vzdělání apod. Ve srovnání se slovy domácího původu se

anglicismy mohou jevit jako atraktivnější a významově silnější, a někdy jsou tak považovány za vhodnější a výstižnější výrazy než jejich české ekvivalenty.

Z hlediska počešťování nacházíme anglicismy, tedy i anglicismy v počítačovém slangu, na různých úrovních adaptace po stránce jak pravopisné, tak tvaroslovné, slovotvorné i sémantické, tzn. že přejímaná slova bývají nejen překládána, ale často i různě upravována, čímž dochází i k sémantickým posunům.

Zatím nemůžeme tvrdit, že některá slova se přizpůsobila češtině natolik, že jejich cizí původ zpravidla ani nepoznáme. Vyplývá to ze skutečnosti, že obor výpočetní techniky je ještě oborem mladým, a tudíž v počítačovém slangu nejsou slova zdomácnělá.

U počítačových slangismů naopak stále vnímáme původ slova a podle toho, jak se tyto anglicismy začleňují do českého jazyka, jsme jednotlivé slangové výrazy rozdělili do těchto kategorií: **anglicismy s původním pravopisem, hybridní slova, anglicismy kopírující výslovnost a zkratková slova.**

5. 1. 1. 1. Anglicismy s původním pravopisem

V první řadě si anglicismy většinou zachovávají svůj původní ráz. Od češtiny se liší hlavně výskytem netypicky českých hlásek či skupinou hlásek jako jsou **f, g, q, w, x, oo, ee** apod. Ponechání výrazů s původním pravopisem je jeden z typických jevů přejímání, i když v dotaznících bylo uvedeno jen 20 slangismů: *book a note* [notebook, přenosný počítač], *cad* [autocad, program pro tvoření technických výkresů], *crash* [způsob zničení počítače], *frag* [bod za zabití v počítačové hře], *froggy* [otevírací bedna na počítači], *geek* [počítačový nadšenec], *godlike* [dobrý hráč v počítačových hrách], *guru* [počítačový odborník], *heal* [nebojový charakter v počítačové hře], *intro* [vstupní část programu], *level* [úroveň v počítačové hře], *mickey mouse* [myš], *mother* [motherboard, základní deska], *net* [internet], *noob* [běžný uživatel, počítačový začátečník], *raid* [skupinová výprava za určitým cílem v počítačové hře World of Warcraft], *respawn* [oživení postavy v počítačové hře], *soft* [software], *warning* [hláška].

Můžete si všimnout, že většina z těchto jmenovaných výrazů patří do tematické kategorie počítačové hry; to vypovídá o snaze po stručnosti a ekonomičnosti v mluvě právě “gamesníků”.

5. 1. 1. 2. Hybridní slova

„U přejatých slov, a tedy i u anglicismů, pomalu dochází k počešťování, to znamená, že slovotvorný základ zůstává v původním jazyce a k němu se přidávají slovotvorné formanty domácí; tímto způsobem potom vzniká v podstatě hybridní slovo.“⁴⁵

Jinak řečeno, slangové slovo se částečně hláskově přizpůsobí a začlení se tak do morfologického systému češtiny. Tento typ anglicismů ve slovníku převažuje a pro přehlednost jsme je rozdělili podle slovních druhů.

Začneme slovesy nedokonavými: *bekapovat, bildovat, bootovat, brousit, daunloudovat, debugovat, entrovat, foldrovat, gamblit, gankovat, gejmovat, grabovat, hackovat, chatovat, cheatovat, kanclovat, klikat, klírovat, logovat, mailovat, rebuildovat, submitovat, serfovát, serchovat, skenovat, skypovat, sortovat, uploadovat.*

Mezi hybridními slovy se vyskytují samozřejmě i slovesa dokonavá: *atačnout, breaknout se, dylítnout, forvardnout, grybnout se, hacknout, kilnout, loknout, múvnout, nakopčit, naloudovat, nasvičovat, okopčit, printnout, přikonektit, restnout, ripnout, sejvnout, sendnout, svičnout, upnout, vykilovat, vyprintit, zabreakovat se, zalogovat, zasejvnout, zategovat, zkanslovat.*

Výčet by nebyl kompletní, kdybychom nejmenovali podstatná jména utvořená různými příponami: *applák, babldžetka, bejsikář, komplík, desktopáč, desktopář, exterák, fleška, flopáč, foxík, gamesa, habík, hardverář, helpdesák, helpdeskář, intro, kompáč, kompař, kompič, kompík, konekšna, kopáč, kukiny, mašina, mausík, mulťák, ofisy, sajta, sapporták, savování, sešna, smajlík, snifování, softák, spamování, speciálman, spywerák, surfař, totál, webák, windowsák* atd.

V neposlední řadě tu nacházíme i adaptovaná přídavná jména: *defoltní* a jeho varianta *dýfoltní*; přídavná jména se ale v počítačovém slangu a ve slangu vůbec vyskytují jen v omezené míře.

Závěrem těchto výčtů uvádíme fakt, že některé anglicismy přebírají převážně českou hláskovou podobu: *gejmovat* místo *gamovat*, *klikat* místo *clickat*, *kukiny* místo *cookies*, a některé si částečně ponechávají svou anglickou grafickou podobu: *hackovat* místo *hekovat*, *bootovat* místo *bůtovat*, *applák* místo *eplák* aj. Skutečností však zůstává, že některé výrazy zcela počeštělé se používají i ve svých anglických variantách, a

⁴⁵ KOBLÍŽEK, V. *Počítačový slang*. In: *Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni 7. - 9. 2. 1995*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995.

naopak, což ovšem platí pouze v psané podobě: *chatovat* i *četovat*, *downloadovat* i *daunloudovat*, *flashka* i *flaška*, *googlit* i *gūglit* atd. Ve slovníku je tato dvojí možnost naznačena slovním spojením *též v podobě*.

5. 1. 1. 3. Anglicismy kopírující výslovnost

Dalším typem přejatých slov z angličtiny jsou výrazy, které kopírují výslovnost anglicismů, tj. *bord*, *ček*, *destroj*, *ímejl*, *fišing*, *gūgl*, *jūzr*, *kapčr*, *kejk*, *kejs*, *keš*, *klínr*, *komandr*, *komp*, *krekr*, *lejzr*, *lůzr*, *maus*, *nyk*, *pakárd*, *plajer* a *vares*. Na rozdíl od hybridů tato slova nejsou tvořena žádnou slovotvornou příponou a pokud ano, tak mají pouze nulovou koncovku.

5. 1. 1. 4. Zkratková slova

Velice častým jevem v počítačovém slangu je zkracování. Tyto zkrácené výrazy existující mezi anglicismy přecházejí ve zkratková slova, a to z důvodů snazšího užívání. U přejatých anglických zkratk očekáváme pouze anglickou výslovnost, ale jelikož se tato slova dostávají do procesu počešťování, vyskytuje se tu výslovnost dvojí, anglická i česká. Dovolujeme si tvrdit, že ve slovníku se těchto zkratkových slov objevuje většina a vycházejí převážně ze zkratk her (*erpégéčko*, *efpéesko*), hardwaru, jako jsou procesor (*CPUčko*), monitor (*téeftéčko*, *elcédéčko*), USB (*úesbéčko*) nebo textových souborů (*pépétéčko*, *pédéefko*) atd. Zkratková slova jsou tvořena také ze zkratk firem, které vyvíjí jak hardware, tak software (*hápéčko*, *áemdéčko*) nebo označují samotné produkty těchto firem (*íéčko*, *ikspéčka*). Pro ilustraci jich zde pár uvedeme.

Mohou se lišit výslovností, s českou výslovností jsou to tyto slangismy: *áemdéčko*, *atina*, *ávégéčko*, *béempéčko*, *cédéčko*, *céertéčko*, *céódéčko*, *détépák*, *dévédéčko*, *efpéesko*, *eftépéčko*, *elcédéčko*, *enpécéčko*, *erpégéčko*, *ertéefko*, *empétrojka*, *empécčtyřka*, *enpécéčko*, *hápéčko*, *íéčko*, *ikspéčka*, *jépégéčko*, *pédéáčko*, *pédéefko*, *péhápéčko*, *pépétéčko*, *téeftéčko*, *úesbéčko* atd.

S anglickou výslovností se užívají převážně: *ajpina*, *ajsíkjůčko*, *ajtík*, *dívídíčko*, *ítí*, *písíčko*.

Samozřejmě vedle sebe může existovat varianta slova s anglickou i českou výslovností, *dívídíčko* (aj) a *dévédéčko* (čj), *ajpina* a *ipina*, *eftýpko* a *eftépéčko*, potom tyto výrazy tvoří synonymickou řadu.

Na závěr se zmíníme ještě o jednom případě zkratkových slov: *AGPéčko*, *BFUčko*, *CPUčko*, *XPéčka*, *ITčko*, *NTčko*, *RJčko*, *RWéčko*, *urlko*, *wowko*, *wowkař*. Jak je možné vidět, tato slangová slova si částečně ponechávají svou podobu zkratky, ke které je přidán slovotvorný formant, ale celé slovo ve výsledku čteme jako zkratkové. Je však na nás, zda zvolíme výslovnost českou nebo anglickou, ve slovníku je s velkou převahou uvedena výslovnost česká.

5. 1. 2. Další jazyky v počítačovém slangu

V počítačovém slangu se ovšem nevyskytují pouze anglicismy, jak bylo na začátku této kapitoly řečeno. Ve slovníku se také setkáme se slangovými slovy přejatými z německého, francouzského, ruského a latinského jazyka.

Přejímání **z němčiny** do češtiny není žádný zvláštní jev, protože se tak dělo v minulosti velmi často, a to z důvodů blízkosti našich území, ale i z důvodů historických a politických. Zvláštní se spíše jeví skutečnost, že německé výrazy nejsou typické pro tento obor. Jedná se o slova *špílovat*, *fachat*, *fachman*, *knipl*, *kiks* a z něho odvozené sloveso *kiksnout*. V případě slovesa *špílovat*; to v tomto případě znamená *hrát počítačovou hru*, bychom usoudili na projev jazykové hry, kdy uživatelům již nestačilo anglické výrazivo typu *gambit*, *gamesit*, *plejt*, a pokusili se tak o inovaci, ozvláštnění, originalitu ve vyjadřování. Druhou možností však je, že se jedná o hraní jakékoli hry, a tak se tento výraz k nám mohl dostat už dříve, než vznikl obor výpočetní technika, a v tomto případě se jen přenesl význam. Co se týká druhého výrazu *kiks*, tak ten se užívá i mimo oblast počítačové komunikace a znamená jakékoli selhání či chybu hlavně přístrojů, strojů, tedy technického zařízení. Totožné případy jsou i slova *fachat* a *fachman*, která můžeme slyšet od uživatelů jiného slangu, řadíme je mezi interslangové výrazy a souvisí s prací, pracováním, fungováním.

Ruština tu zanechala řadu svých slov, dostala se i do výpočetní techniky. Několik desítek let naše země byla součástí východního bloku; tato skutečnost musela poznamenat i jazyk. A tak tu nalezneme jediné dva slangismy přejaté z ruského jazyka, a to *sčot* a *sčotník*, které použil počítačový odborník patřící ke starší generaci. Svědčí o

tom, že ruština je zde stále zakořeněna. Uživatel mladší generace bude mluvit spíše o *kompu* nebo *písíčku*.

Dalším jazykem, který obohatil počítačový slang, je jazyk módy – **francouzština**. Ta se dostala i do technického odvětví, i když s módou má tento jediný francouzský výraz něco společného. *Pošetka* z francouzského *pochette* znamená v tomto případě obal na CD, ale její původní význam je kapsička, pouzdro, kabelka.

Zajímavostí je, že v počítačovém slangu se vyskytuje výraz *exnout*, který pochází **z latiny**, z mrtvého jazyka. Slova přejatá z latiny bychom hledali spíše v lékařském slangu než počítačovém. Výraz *exnout* vysvětlujeme jako způsob zničení počítače: „počítač umřel“, tudíž s medicínou přeneseně souvisí.

5. 2. Synonymita v počítačovém slangu

Pro slangové výrazy je příznačná velká synonymita. *Synonymita nebo také souznačnost je vztah mezi jazykovými jednotkami, které mají stejný či podobný význam, ale liší se svou formou.*⁴⁶

Tato podkapitola diplomové práce je věnována synonymitě uvnitř počítačových slangismů, tedy vztahu souznačnosti mezi jednotlivými slangismy ze sféry výpočetní techniky. V rámci daných tematických okruhů uplatňujeme významové členění. K jednotlivým spisovným výrazům přiřazujeme všechna slangová pojmenování, která byla získána dotazníkovým výzkumem a pomocí studia dalších písemných materiálů. Takovýmto způsobem lze zpřehlednit a dále sledovat synonymitu získaného jazykového materiálu, a to v rámci jednotlivých tematických okruhů:

Označení pro počítač obecně:

počítač obecně: bedna, complík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj

⁴⁶ *Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: LN, 2003, s. 79.

Druhy počítačů:

přenosný počítač: book, kufřík, neubuch, not, note, noťásek, nouťas, noťas, notes, noutl, oťas

starší typ počítače: kalkulačka, krabice, těžítka, šrot

počítač špatně pracující: hajzl, krám, křáp

Označení pro hardware:

hardware obecně: hard, harward, náradí, střeva, šrot, vnitřek, vnitřnosti, železo

Označení pro jednotlivé součásti hardwaru:

počítačová skříň: bedna, kejs, kisna, skříň

klávesnice: kláva, kláveska, klavka, píano

myš: klikátko, krysa, maus, mausík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítka, myška, potkan

zvukové reproduktory: bedýnky, bedničky, repráky

procesor Celeron: celer, zelenina

procesor obecně: CPUčko, mozek, procák, procík

pevný disk: disk, hadr, hadrdisk, škopek

základní deska: bord, deska, máma, mátibórd, matka, mázlboard, mother, srdce, základka, základna, základovka

CD mechanika: céděčko, cédéromka, cikán, optika, plackožrout, ROMka

DVD mechanika: dévéděčko, cikán, dívídíčko, dívko, dývýdýromka, optika, plackožrout, ROMka

vypalovací mechanika: palička, palírna, pec, pekárna, smažírna, výpalka, vypna, vypalovačka, vypalovajda

mechanika pro pružný disk: flopáč, flopina, šachta

otevírací bedna počítače: froggy, frogina

typ paměti: keš, keška

grafická karta: grafa, grafárna, grafika, grafka

zvuková karta: zvukárna, zvukovka

port, výstup: díra, zděř

kabel: drát, kábl, kablík, kejbl, špagát

??integrovaný obvod: brouk, šváb

Výrazy pro jednotlivá přídatná zařízení počítače:

externí disk: exterák, externák, exterñas, přenosnej hadr, šuflík

flash či USB disk: dudlík, flaška, fleš, fleška, gumák, úesbéčko

joystick: klacek, knipl, srandatyč, veselá páka

webová kamera: webka, webkam, webkamera, webovka

Označení pro software:

software obecně: programky, soft, soft'as

Označení pro jednotlivé programy:

program Total Commander: komandr, totáč

Zařízení či programy, které jsou škodlivé pro počítač:

škodlivé programy a zařízení: bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky,

svinstvo, sviňárna, škodič, škůdce, šmejd, štěnice, viráč, virák, vši

typ viru tzv. trojský kůň: koně, koníci, koníčci, troják, trojan

Zařízení či programy, které počítač chrání:

antivirový program obecně: anťák, antivir, antivirág, čistič, ochrana

druh antivirového programu: ávégéčko, avíčko

Způsoby zničení počítače:

stav počítače, když nepracuje: bloknout se, breaknout se, grybnout se, kousnout se, seknout se, šprajcnout se, zbreakovat se, zamrznout, zaseknout se, zatuhnout

tepelně zničit počítač: bouchnout, odčoudit, odpálit, odpařit, odstřelit, přehřát, roztavit, shořet, spálit, vařit se, vodsmahnout, vyhořet

definitivní zničení počítače: crash, destroj, exnout, chcípnout, lehnout, leknout, kaputt, kiks, kiksnout, kleknout, kolaps, odejít, totál, uhynout, umřít, vytuhnout, zdechnout, zhebnout, zkysnout, zrušit

totální selhání OS MS Windows: modrá smrt, modré vokno, výtuh

náhlý konec činnosti počítače: padat, spadnout

Operační systémy:

operační systém MS Windows: gatesovo dítě, okna, vidle, vokna, winy

operační systém MS Windows 98: devadesátosmičky, devadesátosmy

operační systém MS Windows XP: ikspéčka, ikspesa, klasika

operační systém MS Windows Vista: jehovISTY, visty

operační systém MacOS: jabko, jablko, mek

operační systém Linux: linuch, linx, tučňák, tux

operační systém Solaris: sol, solárko

Uživatelé operačních systémů:

uživatel OS MS Windows: komerčák, vidlák, windousák, windousář, voknař, wokýnkář

uživatel OS MacOS: applák, jablečňák, jablíčkář, macista, mek, mekař

uživatel OS Linux: hračkové, linuksák, linuxář, tučňák, tučňákomil, tuxař

Výrazy, které souvisí s kancelářskými balíky:

kancelářský balík Microsoft: ofisy, opice

MS Office PowerPoint: pépétéčko, prezentačka

MS Office Excell: tabulka, tabulkáč

Výrazy týkající se práce s textem, tabulkami a dalšími daty:

obrázkový soubor typu JPG: džejpeg, jépégéčko

zvukový soubor typu mp3: empétrojka, empina, mptřísky

textový soubor typu RTF: ertéefko, raťafák

psát: datlovat, ťukat

užívat klávesu ENTER, potvrzovat: entrovat, odklepnout

užívat klávesu DELETE, mazat: dylítnout, dylítovat, klírovat, máznout, smáznout

Výrazy, které se týkají multimédií a jejich nosičů:

nosič CD: cédé, cédéčko, cedeso, cedko, cédo, kolečko, kompáč, placka, placička

nosič DVD: dévédéčko, dívídíčko, dívko, kolečko, placka, placička

přepisovatelný disk CD či DVD: ervéčko, ervo

Řadoví uživatelé počítačů:

méně chápatý uživatel počítače: chyba mezi židlí a klávesnicí, lama, lamka, lamer, lemra, lopata, lůzr, nekompař, noob, slabý článek mezi židlí a klávesnicí

častý uživatel počítače: kompař, kompič, kompomil

Názvy, které se užívají pro počítačové odborníky:

počítačový odborník obecně: bedna, guru, fachman, lama na druhou, lopata na druhou, mág, machr, mastr, profík, speciálman

Odborníci dle specializace:

IT pracovník: ajťák, ajťík, ajťýk, ítí, ítímen, ít'ák, ITčko

administrátor: admin, admouš

počítačový odborník pro software: měkkoš, softvéřák, softvéřář, soft'ák

specialista na počítačové síť: networkář, síť'ář

tvůrce internetových stránek: webák, webař

pracovník podpory IT: sapport'ák, servisák

odborník pracující v oddělení DeskTop: desktopář, dětépák, systémák

odborník z oddělení podpory uživatele: helpdesák, helpdeskář

Výrazy související s výrobcí počítačů (či počítačovými firmami):

počítačová firma Microsoft: Bill, emsoft, malýměkký, mrkošit, mrkve, mrkvosoft, strejda Bill

výrobky firmy Apple Macintosh: jabko, jablko, mek

Názvy, které souvisejí s nelegální činností:

člověk provádějící nelegální činnost (nepovolené vniká do cizích počítačů): hekr, nabourávač, pirát, zmrđ

člověk provádějící nelegální činnost (nepovolené vniká do cizích programů): krekr, nabourávač, pirát, zmrđ

provádět nelegální činnost: hacknout, hackovat, hackrovat

obdržet zákaz činnosti na internetu: dostat banána, loknout

vníknutí viru do systému počítače: nakazit, zavirovat, zavšivít

Označení činnosti na počítači a s nimi spojená slovesa:

zálohovat: bekapovat, hodit na pásku, ložnout

stahovat data: daunloudovat, sosat, sosnout, tahat

vyhledávat informace pomocí serveru Google: gúglit, guglovat, vygooglovat, vygúglit, zagooglit

vytisknout: hodit na tiskárnu, printnout, vyprintit

instalování: instalení, instnutí, nacpat, nalít soft, nastřelit soft, nasypat soft, natlačit, navalit soft

prohlížet si internetové stránky: bloumat, brousit, brouzdat, serfovat

kombinace kláves Ctrl C a Ctrl V: inženýrský dvojhmat, kopypejstovat

kopírovat: kopčit, nakopčit, okopčit, přetáhnout, zkopčit, zkopnout

přihlásit se: logovat, zalogovat

programovat: nabušit, prgání, prográmko

kombinace kláves CTRL + ALT + DELETE: opičí hmat, svatá trojice, trojhmat, trojklik, trojkombinace, záchranná brzda

nastartovat počítač: nahodit, nakopnout, naskočít, otočit mašinu, resnutí, restnout

vypalovat: pálit, přepálit, smahnout, vysmahnout

uložit: sejvnout, zasejvovat

odeslat data na internetový server: uploadnout, upnout

prohledat kvůli virům: prosejt, skenovat

špatně manipulovat s počítačem: rozhasit, rozvrtat

aplikace/systém hlásí chyby: řvát do logu, zalogovat

Výrazy týkající se programovacích jazyků:

programovací jazyk Delphi: delfíčko, delfín, delfinárium

programovací jazyk Pascal: packal, péčko, prckal, spackal

programovací jazyk PHP: péhápéčko, péhápko

Výrazy počítačově-volnočasových aktivit (hry ...):

ICQ: ajsik, ajsíkjůčko, ajsko, icko, iskvík, kytká

typ hry, COD: céódéčko, codko

typ hry, FPS: efpéesko, střílečka

hrát počítačovou hru: gambelit, gamesit, gejmovat, gemit, pařit, plejt, smažit, špílovat

počítačová hra obecně: gamesa, gameska

hráč počítačových her: gamesník, pařan, pařič, pařmen, plajer

dobrý hráč v počítačových hrách: godlike, imba

porazit nebo zabít nepřítele v počítačové hře: kilnout, kuchnout, vykilovat, vyklepat, vykosit, vymlátit, vysekat

hraní počítačových her: paření, pařba, plejčení, plejování, smažba, smažení, spárka

Výrazy týkající se počítačových sítí:

bezdrátová síť: fajfina, fifina, wifina, wifinka, wifna

vnitřní síť: lanka, lokálka

realizovat síťový rozvod: zadrátovat, zasít'ovat

Výrazy týkající se internetu:

internet: fernet, inťák, interfernet, internát, intošnet, net

internetový prohlížeč Mozilla Firefox: fűrerfox, foxík, liška

internetový prohlížeč Opera: operák, opeřenej

datový kabel: dat'ák, kšanda

IP adresa: ajpina, ipina

elektronická pošta: emilova zpráva, ímejl, mejl, majlík

poslat elektronickou poštu: hodit plechovku, hodit po někom barvu, mailovat, mejlnout, sendnout

webové stránky: sajta, webovky

komunikace přes internet: pokec, kecání

přenosový protokol: eftépéčko, eftýpko

varování: hláška, hodit hlášku, warning

databázový server: kvíra, síkl

Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že synonymita se v počítačovém slangu objevuje v hojné míře, a sice ve formě částečných synonym; to znamená, že dvě jazykové jednotky nemají naprosto shodný význam, ale naopak u nich nalezneme významové odstíny.

Nejvyšší synonymitou výrazů se vyznačují tematické okruhy **označení pro jednotlivé součásti hardwaru, výrazy počítačově-volnočasových aktivit, označení**

činností na počítači a s nimi spojená slovesa a také **výrazy týkající se internetu**. Vysokou synonymitu můžeme také najít mezi pojmy označujícími **obecně počítač, programy chránící počítač**, mezi **nosiči multimédií**. Částečná synonymická označení existují také mezi názvy týkajících se **operačních systémů** nebo **odborníků dle specializace**.

V některých z těchto významových kategoriích jsou zastoupeny i nejdelší synonymické řady, avšak ta nejdelší synonymická řada patří nejdůležitějšímu objektu ve výpočetní technice – počítači a obsahuje 24 výrazů: *bedna, komplík, čopítač, kejs, kisna, komp, kompík, kompis, kompl, kompost, mašina, mašinka, pevnej, pichitach, písí, písíčko, pjůtr, poč, počák, počik, počítadlo, sčot, sčotník, stroj*.

Druhý nejdelší synonymický řetězec o počtu 20 slangových výrazů označuje různé způsoby zničení počítače, v tomto konkrétním případě jeho definitivní zničení. Pokud počítač přestane pracovat a nemůžeme ho ani nastartovat, nastal: *crash, destroj, kaputt, kiks, kolaps, totál* nebo také počítač *exnul, chcípnul, lehnul, leknul, kiksнул, klekl, odešel, uhynul, umřel, vytuhnul, zdechnul, zhebnul, zkysnul, zrušil se*.

Počítač neohrožuje pouze špatná manipulace uživatele, ale i zařízení a programy, které se do počítače mohou dostat z jiného prostředí (např. z jiného počítače, cizího CD či DVD nosiče). Slangové výrazy právě těchto škodlivých programů a zařízení tvoří jednu z nejdelších synonymických řad zde: *bacil, blechy, bordel, broučci, červ, havěť, sráče, sračky, svinstvo, sviňárna, škodič, škúdce, šmejď, štěnice, viráč, virák, vši*. Mezi těmito 17 slovy nalezneme i spoustu vulgarismů.

V rámci nejdelších synonymických řad nemůžeme zapomenout ani na jednu ze součástí hardwaru, tj. na myš, které se týká řetězec o 13 položkách: *klikátko, krysa, maus, mausík, mickey mouse, mešuge, myšák, myšátko, myšice, myšička, myšítko, myška, potkan*.

Nakonec je třeba zmínit se o skutečnosti, že vedle značné synonymity se v počítačovém slangu objevuje také **homonymie**. Některé slangové výrazy nabízí i několik různých významů. Ve slovníku počítačového slangu nalezneme 18 homonymních řad: *bedna, céčko, cédéčko, daťák, dévédéčko, dívídíčko, dívko, eftépéčko, eftýpko, jabko, jablko, kejs, kisna, mek, myšítko, šrot, texták, tučňák*. Nejdelší homonymní řady se objevují u slangových pojmů *bedna* a *mek*, tyto dva slangismy mohou mít shodně až tři různé významy. Výraz *bedna* může znamenat obecně počítač, počítačového odborníka nebo počítačovou skříň a výraz *mek* může mít tyto významy:

označení druhu počítače od firmy Apple MacIntosh, označení pro operační systém MacOS nebo pracovník obsluhující počítač typu MacIntosh.

5. 3. Expresivita v počítačovém slangu

Pro slangové výrazy je vedle již zmíněné synonymity příznačná také expresivita, tzn. že slangová pojmenování mají jistou tendenci řadit se od neutrálních výrazů až po silně expresivně zabarvené.

V našem *slovníku počítačového slangu* nalezneme jak pojmy neutrální, tak pojmy s expresivním zabarvením. I v komunikaci ve sféře výpočetní techniky dochází mezi komunikanty k vyjádřování citových (kladných i záporných) vztahů ke skutečnosti. Dalo by se předpokládat, že výpočetní technika je vysoce neosobní obor, kde se pracuje primárně jen se stroji, avšak v seznamu výrazů počítačového slangu jsme zaznamenali velké množství názvů motivovaných potřebou vyjádřit citový vztah např. k počítači, k jednotlivému hardwaru či běžným uživatelům. V rámci expresivity mluvíme i o jazykové hře či humoru. Expresivní pojmy vedle úsilí o jazykovou hravost vykazují také rysy ekonomičnosti a stručnosti, které mluvčí dosahují díky univerbizaci.

V této části práce sledujeme expresivitu počítačového slangu a způsob jejího dosažení například jazykovou hrou. Také se zaměříme na to, zda jde o expresivitu kladnou či zápornou a která z nich převládá.

Expresivita se vyskytuje téměř u všech tematických okruhů, které byly stanoveny dotazníkem. Nejnižší expresivitu vykazují **označení pro hardware a software obecně, označení pro jednotlivé programy, výrazy týkající se kancelářských balíků, označení jednotlivých kláves, názvy odborníků podle specializace, názvy pro uživatele jednotlivých operačních systémů** a další.

Na druhou stranu je expresivita nejvíce zastoupena u **názvů pro jednotlivé součásti hardwaru, výrazů pro programy škodící počítači, označení pro způsoby zničení počítače** nebo také u **výrazů užívaných v počítačově-volnočasových aktivitách, názvů druhů počítačů a názvů pro počítač obecně.**

5. 3. 1. Kladná expresivita

V těchto tematických okruzích nalezneme slangová slova s kladným i záporným hodnotícím příznakem. V první řadě se budeme věnovat kladné expresivitě, kde převažují hlavně **deminutiva**: *mausík, mauzík, myšák, myšátko, myšička, myšítko, myška, klikátko* [myš], *complík, kompík, mašinka, sčotník* [obecně počítač], *bedínky, bedničky* [zvukové reproduktory], *kolečko, placička* [DVD či CD nosič], *koníci, koničci* [vir zvaný trojský kůň], *kufřík, noťásek* [přenosný počítač], *balíček* [kancelářský balík Microsoft Office], *broučci* [škodlivé programy], *čudlík* [klávesa na klávesnici], *foxík* [internetový prohlížeč Mozilla Firefox], *gameska* [počítačová hra], *habík* [zařízení sloužící ke spojení počítačů v síti], *káblík* [počítačový kabel], *kláveska* [klávesnice], *majlík* [elektronická pošta], *mazátko* [klávesnice DELETE], *palička* [vypalovací mechanika], *portík* [port, připojení], *pošetka* [obal na CD], *procík* [procesor], *programko* [programování], *programky* [software], *rolátko* [ovládací kolečko na myši], *smajlík* [emotikona], *stařík* [starší typ počítače], *wifinka* [bezdrátové připojení].

Uživatelé těchto zdobnělin nepoukazují na skutečnost, že jde o předměty malých rozměrů, ale spíše vyjadřují kladný vztah k těmto objektům nebo se snaží být nějakým způsobem originální, upoutat pozornost. Nejvyšší počet (7) deminutivních výrazů se vyskytuje u názvů pro myš: *mausík, mauzík, myšák, myšátko, myšička, myšítko, myška, klikátko*, potom následují názvy označující obecně počítač: *complík, kompík, mašinka, sčotník*.

Kladná expresivita je také zastoupena v názvech pro odborníky: *bedna, guru, fachman, mág, machr, mastr, profík, speciálman*. Běžní uživatelé tímto způsobem pojmenovávají odborníky a hodnotí jejich práci.

Mezi výrazy počítačové mluvy patří také **eufemismy** *odejít, umřít a zhynout*, které označují definitivní zničení počítače. Slovní spojení *chyba mezi židli a klávesnicí* nebo *slabý článek mezi židli a klávesnicí* zas popisují nevelké schopnosti počítačových začátečníků či běžných uživatelů. Mezi eufemismy řadíme i slangismy *těžítka* a *stařík* vypovídající o stáří a nefunkčnosti počítače.

5. 3. 2. Záporná expresivita

Na druhém konci od kladně zabarvených výrazů stojí výrazy se záporným hodnotícím příznakem. Ve srovnání s kladnou expresivitou se v počítačovém slangu objevují daleko častěji výrazy a **slovní spojení právě s negativním expresivním**

zabarvením: *bacil, blechy, červ, havěť, škůdce, štěnice, viráč, virák, vši* [programy škodlivé pro počítač], *kisna, počák* [počítač], *procák* [procesor], *datel* [uživatel nepoužívající při psaní deset prstů], *datlovat* [pomalu psát na počítači], *hučák, kalkulačka, krabice, šrot, šunka* [staršího typu počítače pro jeho „nefunkčnost“, jednoduchost], *krysa, mešuge, potkan* [myš], *lopata, lama, lůzr* [běžný uživatel, začátečník], *lopata na druhou, lama na druhou* [odborník přes počítače], *hnít* [odhad budoucí poruchy v počítači], *pirát* [člověk nepovoleně pronikající do cizích počítačů], *plackožrout* [CD či DVD mechanika], *sketa* [disketa], *vidlák* [uživatel operačního systému MS Windows], *vidle* [operační systém MS Windows], *drát* [počítačový kabel].

Mezi negativně zabarvená pojmenování řadíme **slova zhrubělá** např. *bordel, svinstvo, šmejda* [program škodící počítači], *krám, křáp* [špatně pracující počítač], *lemra* [běžný uživatel, začátečník], *mrkošit* [počítačová firma Microsoft], *žraní* [postupné zahlcení paměti RAM], i **vulgarismy** jako např. *hajzl* [špatně pracující počítač], *zmrda* [člověk nepovoleně pronikající do cizích počítačů], *sráče, sračky, sviňárna* [programy škodící počítači].

Ve slovníku nalezneme i **dysfemismy**, jenž jsou zastoupeny v tematickém okruhu způsoby zničení počítače, respektive definitivní zničení počítače: *chcípnout, exnout, leknout, zdechnout, zhebnout*. Objevují se rovněž u výrazů popisujících poražení nebo zabití nepřítele v počítačové hře: *kilnout, kuchnout, vykilovat, vyklepat, vykosit, vymlátit, vysekat*.

5. 3. 3. Expresivita jako projev jazykové hry

Nesmíme zapomínat ani na jazykovou hru, která bezpochyby patří k počítačovému slangu a je podstatou slangu vůbec. Navíc jazyková hra je typická pro mladší generaci, pro kterou je počítač součástí každodennosti, tudíž i v počítačovém slangu objevujeme výrazy vyjadřující snahu po originalitě, novosti a jazykovém humoru.

V počítačovém slangu nacházíme různé projevy jazykové hry, tj. výrazy vzniklé přesmyknutím hlásek, slangová slova vytvořená na základě grafické podobnosti se slovem jiným a nakonec přenesení významu na základě podobnosti či vnitřní souvislosti:

1) Část počítačových slangismů je tvořena na základě **přesmyknutí hlásek**: *hadr* [z hard, tj. pevný disk], *hadrdisk* [z harddisk, tj. pevný disk], *čopítač* [z počítač].

2) Jiná slangová slova tohoto typu jsou vytvořena na základě **grafické podobnosti se slovem jiným**: *aušus* [z Asus, tj. počítačová firma], *celer* [z Celeron, tj. typ procesoru], *delfín* a *delfinárium* [z Delphi, tj. programovací jazyk], *emilova zpráva* [e-mail, tj. elektronická pošta], *fernet*, *interfernet*, *internát* a *intošnet* [z internet], *flaška* [z fleška, tj. USB disk], *fűrerfox* [internetový prohlížeč Mozilla Firefox], *harward* [z hardware], *ítí* a *ítímen* [z IT specialista], *jehoVISTY* [MS Windows Vista, tj. operační systém], *kompost* [z komp, tj. počítač], *mátibórd* [z motherboard, tj. základní deska], *mptřísky* [z mptrojky, tj. přípona zvukového souboru], *mrkve* a *mrkvosoft* [z Microsoft, tj. počítačová firma], *opeřenej* [z Opera, tj. internetový prohlížeč], *opice* [z office, tj. kancelářské balíky], *packal*, *prckal*, *spackal* [z Pascal, tj. programovací jazyk], *raťafák* [z RTF, tj. přípona textového souboru], *ROMka* [z ROM, tj. CD či DVD mechanika], *solárko* [ze Solaris, tj. operační systém], *svišt'* [ze switch, tj. přepínač].

3) Dalším projevem jazykové hry jsou názvy vzniklé přenesením významu na základě podobnosti. Mluvčí v počítačové komunikaci užívají těchto **metafor**: *brouk*, *šváb* [chip, integrovaný obvod], *datel* [člověk píšící na počítači "ťuksemťuktam"], *díra* [USB výstup], *dudlík* [flashdisk], *klacek*, *knipl* [joystick], *kytka* [komunikační protokol ICQ], *modré vokno* a *modrá smrt* [totální selhání operačního systému MS Windows], *modrozub* [bluetooth], *mozek* [procesor], *okna* a *vidle* [operační systém MS Windows], *pec* a *pekárna* [vypalovací mechanika], *piáno* [klávesnice], *pirát* [hacker], *placka* [CD či DVD nosič], *plotny* [části pevné paměti], *srdce* [základní deska], *střeva*, *vnitřnosti* a *železo* [hardware] *šachta* [mechanika pro pružný disk], *šipky* [kurzor], *špagát* [kabel], *šuflík* [externí pevný disk].

4) Vedle seznamu metaforických pojmenování uvedeme ještě přehled slangových výrazů vzniklých přenesením významu na základě vnitřní souvislosti, tj. **metonymie**: *Bill*, *strejda Bill* [počítačová firma Microsoft a její zakladatel Bill Gates], *bublina* [bublinová tiskárna], *cikán* [z ROMka, tj. CD či DVD mechanika], *gatesovo dítě* [operační systém MS Windows], *jabko*, *jablko* [výrobky firmy Apple MacIntosh], *koně* [viry, tzv. trojské koně], *liška* [internetový prohlížeč Mozilla Firefox], *tučňák* [operační systém Linux], *zelenina* [z celer, tj. procesor Celeron].

ZÁVĚR

Diplomová práce je věnována komunikaci ve sféře výpočetní techniky, zejména počítačovému slangu. Zkoumali jsme především mluvu počítačových odborníků a uživatelů.

V první části práce popisujeme teoretickou stránku slangu. Nejprve slang zařazujeme do systému národního jazyka, který zahrnuje jazyk spisovný, obecnou češtinu, nářečí, profesní mluvu a argot. Podrobněji se potom zabýváme samotným fenoménem slangu, stručně jeho historií zkoumání, původem slova a jednotlivými aspekty slangu, a to zejména podle práce Jaroslava Hubáčka (1981). Nejobtížnějším úkolem této kapitoly je definovat samotný pojem slang, protože definic slangu od předních českých lingvistů existuje mnoho a liší se jen nepatrnými nuancemi.

Závěrem docházíme k výsledku, že slangem může být míněna také specifická mluva, kterou se dorozumívá určitá skupina komunikantů; ta je omezena pracovním nebo zájmovým prostředím. Slang slouží jako prostředek dorozumívání, ale může mít i funkci určitého odlišení od ostatní společnosti. Slang je určen pro komunikaci polooficiální a neoficiální a patří do nespisovné vrstvy jazyka.

Teoretická část práce není věnována pouze pojmu slang, ale zmiňuje se i o oboru výpočetní technika. Hovoříme-li o výpočetní technice, máme samozřejmě na mysli i počítač, tj. elektronické zařízení zpracovávající data pomocí předem vytvořeného programu. V současnosti jsou počítače využívány téměř ve všech oborech lidské činnosti. Další kapitola tak měla za cíl představit obor výpočetní technika u nás i ve světě a jeho historický vývoj, který začíná za druhé světové války a dodnes se nezastavil. Náš výklad o historii oboru zakončujeme zhruba v 80. letech, jelikož v dalších letech se situace ve výpočetní technice stává nepřehlednou a složitější z důvodu stále rychlejšího rozvoje.

Hlavním cílem diplomové práce bylo sestavit slovník počítačového slangu; ten vznikl v letech 2007 – 2009 na základě dotazníkového průzkumu, odborné literatury a internetových pramenů. Průzkumu se zúčastnilo celkem 55 dotazovaných, z nichž s námi spolupracovalo 14 počítačových odborníků různých oborů a 41 běžných uživatelů. Mezi dotazovanými byla patrná převaha mužského pohlaví; to je dáno skutečností, že výpočetní technika je obor technický. Dalším důležitým faktem, kterého jsme si všímáme z dotazníků, je věkové rozmezí účastníků výzkumu; to se pohybuje od 14 – 50 let, avšak většina z nich zatím nedosáhla věku 25 let, z čehož vyplývá, že

počítačová technika a s ním spojené specifické výrazivo je doménou spíše mladší generace.

Na základě výše zmíněného dotazníkového výzkumu a jazykového materiálu získaného z již existujících slovníků *Výběrový slovník českých slangů* (HUBÁČEK, 2003), *Slovník nespisovné češtiny* (HUGO a kol., 2006) a internetových slovníků jsme vytvořili slovník počítačového slangu, který obsahuje 778 slangových výrazů a slovních spojení. Finální slovník je řazen abecedně a jednotlivá slova jsou doplněna o věcný význam a případná synonyma. Před výslednou kompletací slovníku muselo být provedeno ještě srovnání výrazů se *Slovníkem počítačové informatiky* (ŘÍHA, 2002), aby se zamezilo průniku termínů do *slovníku počítačového slangu*.

Sebrané výrazivo v další části diplomové práce analyzujeme. Nejprve ho zařazujeme do systému češtiny a zkoumáme podle definic, abychom zjistili, jakým útvarem či poloutvarem komunikace ve sféře výpočetní techniky je. Tato mluva nemá jazykovou normu společensky závaznou, vyznačuje se hlavně specifickou lexikální stránkou a její uživatele spojuje obor výpočetní technika a objekt počítač. Správně tedy hovoříme o slangismech a připouštíme možnost, že některé z nich by mohli být profesionalismy, protože v tomto případě nelze tyto dvě skutečnosti odlišit.

Podle Hubáčkovy definice slangu (1981) je počítačový slang specifická vrstva nespisovného jazyka, neexistuje tu společensky závazná norma zachycená v příručkách či slovnících. Komunikanti počítačového slangu jsou vázáni stejnou sférou zájmu (počítač) nebo stejným pracovním prostředím (obory výpočetní techniky).

V sebrané slovní zásobě dále hledáme jednotlivé jazykové a nejazykové aspekty slangu vymezené podle Hubáčkovy teorie (1981). Z pohledu **spisovnosti a nespisovnosti** docházíme k závěru, že výrazivo užívané mezi počítačovými odborníky i uživateli je převážně nespisovné, někdy až vulgární. **Komunikativní funkčnost**, kterou obvykle slangy vykazují, dokládáme pomocí několika příkladů univerbizace. Podobně uvádíme také příklady systémovosti. V rámci aspektu **pojmová diferenciac**e se zabýváme odbornou terminologií; ta je z větší části anglického původu, a má tak vliv na vznik většiny počítačových slangismů.

Slang se kromě jazykových aspektů vyznačuje také **mimojazykovými aspekty**. Jsou jimi uzavřenost prostředí, jeho stáří, tradice a rychlost rozvoje, věkové a sociální složení příslušníků. Výpočetní technika a konkrétně počítače vykazují v rámci prostředí vysoký stupeň otevřenosti, dostupnosti. Obor jako takový se řadí mezi mladé, nově a rychle se rozvíjející, nemá tak pevně ustálenou slovní základnu jako jiné obory. Pokud

jde o pohlaví a věk komunikantů počítačového slangu, zmiňovali jsme se o tom již výše. Počítačům více rozumí muži, jejich průměrný věk se pohybuje od 20 do 30 let. Předpokládáme však, že se do budoucna bude tento věk snižovat.

Při analýze výrazů počítačového slangu se zaměřujeme hlavně na tři jejich typické rysy: **přejímání z cizích jazyků, synonymitu a expresivitu.**

V první řadě zkoumáme **přejímání výrazů z cizích jazyků**, jež se ukázalo jako nejčastější způsob tvoření počítačových slangismů. Do sféry počítačové komunikace pronikají v malé míře slova přejatá z němčiny, francouzštiny, ruštiny, a dokonce i z latiny, ale nejdůležitější role v obohacování slovní zásoby v oblasti počítačů patří hlavně anglicismům, a to z několika důvodů: původ výpočetní techniky a věk komunikantů.

Ve slovníku počítačového slangu nalezáme anglicismy, které se v češtině různým způsobem adaptují; podle toho je dělíme na **anglicismy s původním pravopisem, hybridní slova, anglicismy kopírující výslovnost a zkratková slova.** Dospíváme k závěru, že k úplnému zdomácnění počítačových anglicismů ještě nedošlo, stále je zde patrný cizí původ. Nejvíce užívanými anglicismy v počítačovém slangu jsou tzv. **hybridní slova**, která se částečně hláskově přizpůsobují, a začleňují se tak do morfologického systému češtiny. Nejčastěji jsou takto tvořena slovesa dokonavá i nedokonavá. Druhým nejčastějším jevem u počítačových anglicismů jsou zkratková slova vznikající hlavně z důvodu jejich snazšího užívání. Příčinou je snaha uživatelů tohoto slangu po ekonomickém vyjadřování.

Typickým rysem počítačového slangu kromě anglicismů je také jeho **synonymita**. Po roztrídění jednotlivých slangových pojmenování do tematických kategorií zjišťujeme, že synonym je v počítačovém slangu velký počet. Nejvyšší synonymitu přitom vykazují označení pro počítač obecně, pro hardware, výrazy volnočasových aktivit, výrazy týkající se internetu a v neposlední řadě i označení činností na počítači. To souvisí se vznikem nových sloves. V některých z těchto významových kategoriích jsou zastoupeny i nejdelší synonymické řady. Nejdelší synonymická řada o 24 výrazech označuje nejdůležitější objekt ve výpočetní technice – počítač. Značná synonymita poukazuje na kreativní činnost uživatelů počítačové mluvy.

Vedle zkoumané synonymity se v počítačovém slangu objevuje i **homonymie**. Počítačový slang v tomto případě nabízí 18 homonymních řad, přičemž nejdelší řady toho typu se objevují u pojmů *bedna* a *mek*; ty mají shodně tři různé významy.

Nakonec je pozornost věnována také **expresivitě**, poslednímu typickému rysu počítačové komunikace. Ve slovníku počítačového slangu se vyskytují jak pojmy neutrální, tak pojmy expresivně zbarvené. Dochází zde mezi komunikanty k vyjadřování citových vztahů ke skutečnosti, i když se jedná o ryze neosobní prostředí a práci se stroji. Ukázalo se, že se tu objevuje velké množství názvů motivovaných potřebou vyjádřit citový vztah např. k počítači či ke škodlivým programům. Nejvyšší expresivitu můžeme hledat u výrazů pro programy škodící počítači nebo u označení pro způsoby zničení počítače. V těchto případech se většinou jedná o expresivní slangismy záporné, které někdy přecházejí až ve vulgarismy. Negativní expresivita ve slovníku počítačového slangu převažuje nad expresivitou pozitivní. Nejnižší expresivita je zastoupena v označeních pro hardware a software obecně nebo také v označeních pro jednotlivé programy.

V rámci expresivity mluvíme i o **jazykové hře**, tj. o určité snaze po originalitě, novosti a jazykovém humoru; ta se objevuje hlavně v mluvě mládeže. Nacházíme zde různé projevy jazykové hry: přesmyknutí hlásek ve slově, slangová slova vytvořena na základě grafické podobnosti se slovem jiným a nakonec i přenesení významu na základě podobnosti či vnitřní souvislosti.

Hlavním přínosem této diplomové práce je především slovník počítačového slangu, neboť slovník slangu s počítačovou tematikou není dosud zpracován.

LITERATURA

- CUŘÍN, F. a kol. *Jihočeská vlastivěda. Jazyk*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1986.
- ČECHOVÁ, M. a kol. *Čeština - řeč a jazyk*. Praha: ISV, 1996.
- ČECHOVÁ, M. a kol. *Stylistika současné češtiny*. Praha: ISV, 1997.
- ČECHOVÁ, M. *Řeč a jazyk: Komunikační a strukturní vztahy*. In: *Komunikace – styl – text*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2006, s. 19-20.
- HAUSER, P. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: SPN, 1980.
- HAUSER, P. *Základní pojmy z nauky o slovní zásobě a tvoření slov a jejich didaktická aplikace*. Praha: SPN, 1985.
- HAVRÁNEK, B. - JEDLIČKA, A. *Česká mluvnice*. Praha: SPN, 1981.
- HUBÁČEK, J. *Malý slovník českých slangů*. Ostrava: Profil, 1988.
- HUBÁČEK, J. *O českých slanzích*. Ostrava: Profil, 1981.
- HUBÁČEK, J. *Výběrový slovník českých slangů*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2003.
- HUGO, J. a kol. *Slovník nespisovné češtiny*. Praha: Maxdorf, 2006.
- CHLOUPEK, J. a kol. *Stylistika češtiny*. Praha: SPN, 1991.
- KLIMEŠ, L. a kol. *Západočeská vlastivěda – Jazyk*. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1992.
- KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. Praha, 1998.
- KLINCKOVÁ, J. *Jazyk vo svete počítačov*. In: *Sborník přednášek z VI. konference o slangu a argotu v Plzni 15. - 16. 9. 1998*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998, s. 77-82.
- KOBLÍŽEK, V. *Počítačový slang*. In: *Sborník přednášek z V. konference o slangu a argotu v Plzni 7. - 9. 2. 1995*. Plzeň: Západočeská univerzita, 1995, s. 84-91.
- KOPEČNÝ, F. *K etymologii slov*. In: *Sborník přednášek z II. konference o slangu a argotu v Plzni 23.- 26. 9. 1980*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1982, s. 28-30.
- KOŘENSKÝ, J. *Komunikace a čeština*. Praha: H&H, 1992, s. 6-7.
- KŘÍŽ, J. *Velký frekvenční slovník počítačů 2003*. Ostrava: Montanex, 2003.
- NÁDBĚLA, J. *Velký počítačový slovník*. Kralice na Hané: Computer Media, s.r.o., 2004.
- OBERPFALCER, F. *Argot a slangy*. In: *Československá vlastivěda. Jazyk III*. Praha: Sfinx, 1934, s. 311-375.

- OUŘEDNÍK, P. *Šmírbuch jazyka českého*. 2. vyd. Praha: Ivo Železný, 1992.
- Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Praha: LN, 2003.
- REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001.
- RÝDL, O. *Příspěvek k technickému slangu*. In: *Sborník přednášek z III. konference o slangu a argotu v Plzni 24. - 27. 9. 1984*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1987, s. 181-183.
- RÝDL, O. *Technický slang*. In: *Sborník přednášek z II. konference o slangu a argotu v Plzni 23. - 26. 9. 1980*. Plzeň: Pedagogická fakulta, 1982, s. 140-143.
- ŘÍHA, P. *Slovník počítačové informatiky*. Ostrava: Montanex, 2002.
- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha: Academia, 2001.
- SUK, J. *Několik slangových slovníků*. Praha: Inverze, 1993.
- TICHÁ, Z. – SKOPEC, L. *Tři slangové slovníky*. Praha: Karolinum, 2001.
- ZELENÝ, J. – MANNOVÁ, B. *Historie výpočetní techniky*. Praha: Scientia, 2006.
- CHÝLOVÁ, H. – MÁLKOVÁ, J. *Čeština kolem internetu*. In: *Čeština doma a ve světě*, Praha: Ústav českého jazyka a teorie komunikace filozofické fakulty univerzity Karlovy, 2006, roč. 14, č. 1-4, s. 59 – 63.

Internetové odkazy

Heslo: Počítačový slang

- Výběrový slovníček počítačového slangu. - <http://pcslang.wz.cz>, 27. 8. 2008.
- Počítačový slang. - http://cs.wikibooks.org/wiki/Český_slang/Počítačový, 27. 8. 2008.
- Slang internetu. - http://wikipedia.infostar.cz/i/in/internet_slang.html, 27. 8. 2008.
- Lama. - [http://cs.wikipedia.org/wiki/Lama_\(počítačový_žargon\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Lama_(počítačový_žargon)), 27. 8. 2008.
- Warez. - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Warez>, 27. 8.2008.
- Hackeři, Crackeri, Rhybáři a Lamy? - http://technet.idnes.cz/tec_technika.asp?r=bezpecnost&c=A040812_5271894_bezpecnost, 27. 8. 2008.

Heslo: Počítač

- Počítač. - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Po%C4%8D%C3%ADta%C4%8D>, 7. 10. 2009.

Heslo: **Historie výpočetní techniky**

Historie výpočetní techniky. - http://skola.amoskadan.cz/s_pp/s_pp_pu/pu2.htm, 7. 10. 2009.

Dějiny počítačů. -

http://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Bjiny_po%C4%8D%C3%ADta%C4%8D%C5%AF, 12. 10. 2009.

Historie vývoje výpočetní techniky. -

<http://hps.mallat.cz/view.php?cisloclanku=2004052101>, 7. 10. 2009.

PŘÍLOHA

Dotazník – Komunikace ve sféře výpočetní techniky

Věk:

Pohlaví:

Vaše specializace (či běžný uživatel):

Jak dlouho již pracujete s počítačem:

Kolik hodin denně u počítače strávíte:

Prosím doplňte ke každému bodu co nejvíce slangových, hovorových či terminologických výrazů (i nespisovných nebo cizích), které v této souvislosti používáte či znáte. Ke každému z výrazů může existovat i více synonym (slov se stejným významem, ale jinak znějících). Pokud to bude možné, uveďte všechna synonyma, která znáte. Ke každému výrazu přidejte krátké vysvětlení podle vzoru.

Děkuji

Vzor:

Komp – slangový výraz pro počítač, zkrácení anglického výrazu computer, čeština umožňuje možnost psaní s k-

Ajt'ák – specialista přes informační technologie, také IT

1. Jaké užíváte označení pro počítač obecně?
2. Jaké druhy počítačů existují a jak se potom liší v názvech?
3. Jaké užíváte označení pro hardware?
4. Jaké užíváte označení pro jednotlivé součásti hardwaru?
5. Jaké výrazy užíváte pro jednotlivá přídavná zařízení počítače (tiskárna, scanner...)
6. Jaké užíváte označení pro software?
7. Jaké užíváte označení pro jednotlivé programy?
8. Jaké výrazy užíváte pro zařízení či programy, které jsou škodlivé pro počítač?
9. Jaké výrazy užíváte pro zařízení či programy, které počítač chrání?
10. Uveďte výrazy, kterými popíšete způsoby zničení počítače
11. Napište výrazy, které se týkají operačních systémů
12. Napište výrazy, které souvisí s kancelářskými balíky
13. Napište výrazy týkající se práce s textem, tabulkami a dalšími daty
14. Jaké specifické výrazy užíváte pro jednotlivé klávesy?
15. Uveďte výrazy, které se týkají multimédií a jejich nosičů
16. Jak nazýváte řadové uživatele počítačů?
17. Jaké názvy se užívají pro počítačové odborníky?
18. Jak výrazově rozlišujete odborníky dle specializace?
19. Jak nazýváte uživatele jednotlivých operačních systémů?
20. Jak nazýváte uživatele, kteří patří mezi závislé na počítačích?
21. Jaké výrazy související s výrobcí počítačů (či počítačovými firmami) užíváte?
22. Kterým názvem označujete počítačové fanoušky či nadšence?
23. Napište názvy, které souvisejí s hackery
24. Jaké názvy používáte pro označení činnosti na počítači a s nimi spojená slovesa?
 - Programování
 - Instalování
 - Vyhledávání
 - Stahování
 - Hraní
 - Doplňte další:
25. Jaké výrazy užíváte pro jednotlivé operace na počítači?
26. Napište výrazy týkající se programovacích jazyků
27. Jaké výrazy užíváte v počítačově-volnočasových aktivitách (hry...)?

28. Jaké akce či srazy existují ve vaší profesi a jaké názvy jim potom dáváte (Invex)?
29. Napište používané výrazy týkající se počítačových sítí
30. Napište výrazy týkající se internetu (adresy, poštovní schránky, připojení, získávání informací, služby, vyhledávače...)
31. Užíváte počítačové výrazy i přeneseně (v jiných oborech či souvislostech netýkajících se tohoto odvětví)? Jestli ano, jaké?
- Příklad: Hardware a software – ve významu zevnějšku a vnitřku člověka
32. Jaké zkratky či výrazy užíváte při komunikaci s ostatními (icq, jabber, skype...)?
33. Jaké ostatní výrazy týkající se počítačů používáte a nelze je zařadit do nabídnutých kategorií?
34. Jakou kategorii byste mohli doplnit a k ní přiřadit své další výrazy?